

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עו'מי
עו'למים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת כי תשא תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1011 41 Street
Brooklyn NY 11219
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

צו הערן די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

181 Huschke Rd.
Liberty, NY 12747

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 א' דלמא מנולו - מי אמרין דכין דמקע דלמי לאו דרר ריה - וג' לאניך דחשיב בדי
2 מקע דרר ביה, וא דלמא מהאי לחודיה.

זכור

3 להוציא טומטום ואגרוניטום - בירושלמי בעי מה אמר רבי יהודה באגרוניטום
4 דשמענין ליה דתמיך דתמלילין עליו שבהן נשמענא מן חדא, רבי יוחנן מן הדבאי

5 בשם רבי יהודה אומר. אף הומוא. וליה בר ש
6 אמר אף אלא דהוה מודה לע קדימתא בוי, ומיך

7 טעמא דההם גבי שבה דרש "זכר", מה הלמוד
8 לומר "על" - אפילו מקעת עליו, וזכא "כל

9 זכור"ך - פרט לטומטום ואגרוניטום.
10 אלא טומטום ספיכא הוא - ואף על גב

11 דאגרוניטום נמי ספיכא הוא - ואפילו ב
12 מייחבין מטעם "מקעת זכור"ך כדאמר התלמוד.

13 אלא טומטום, הואיל ונשים פטורות. היא אימא
14 אשה הוה - מנילא הוה פטריין ליה, כל דזכר ליה.

15 ליתיה חולין לעורה, ואם תאמר: בנה פרק
16 תשלוחו" (מבדר ב) (ובדו) דהאי נקבה ריחא, וכל

17 טומטום ואגרוניטום. ולא פריך מדיח אמר דרב
18 רבני יצחק: דהתם איכא חרי קראי, ומפיך ליה

19 מייחורא דקראי, אבל האי ליכא אלא חד קראי,
20 הלכך לך לאוקומא באגרוניטום מטעם דקראי.

21 ולהכי פריך ליה בבכורות בפרק "על אלו מומין
22 (מבא) במיאר דרבי ישעיאן אן קן מום גדול

23 (מבא), דאגרוניטום - ספיכא זכא, אגרוניטך קרא
24 למעטי ספיכא: וכן בפרק "דס חשיטה" (בריתא

25 א"א, גבי ברי, דרביש פריך ברבא ריבא זיבא (ע"א), ועל
26 דבכל גזר ליכא פרק מחזא קראי, ולכחי וכן הדאי

27 דשילח" הערלי" (במוט פ"א), קאמר רבי שמעון.
28 דאגרוניטום זכר מאכל בתרומה, ואלו בפיך, ועל

29 אלו מומין (בכורות מבא) אמר רבי שמעון בן
30 יודא בשם רבי שמעון: דרי הוא אומר "חכר" -

31 להוציא טומטום ואגרוניטום. אלא דרי החם
32 קרא יתייא "זכר", ובפרק קמא דבבא מציעא

33 (א"א, ו) "השירי דרי אמר דרנאטא, ואלו בפיך, ועל
34 פריך אגרוניטך קרא למעטי ספק, דבולא קרא

35 יתייא לחיבי, ובשילח" פריך קמא דחולין (בבב).
36 גבי תולת הציצוב שבוה וטובא שפסול, פריך

37 ליה אגרוניטך קרא למעטי ספיכא מתורם ובני
38 ינוה מהה נפשי, אן קטן או גדול וחי וכשר לזר

39 מנייה, דקמי שמיא נליא קראי, ולאל למעטי רק
40 אחא, ולחביש גבי אייך, בשם רבי יצחק בן ברוך

41 אשה - ליהוי נרבה, ואפילו לנאן דאמר נדיים
42 גזרתיא אן קריבין ביים סוב - דליקרב לזמח.

43 דשפיר ערף אפילו לנאן דאמר תשלומין
44 דארשו, כדפרישה לעיל (א"א, ו) בשם לומר.

45 דנבעל ליה מסמיכה, ואף על גב דסמיכה אל
46 מעיבא, כדריאתא ביזאט (ה"א), מכל מקום

47 למתחילא אין לך לחוק קרבין ביה לטעם דמסמיכה
48 מפקין

49 דהכי קאמר התלמוד פרק "חאשה" בפסחים (פ"טא) גבי ה
50 שנתערבו פסידתין ומנא יבלת באוד" מן, ואל ועל למעטיין ליה, מכל דכל שישנו

51 בביאה ישנו ברבאה אל משום סמיכה - דההם גבא רב חיובא, וריאית הוא דריבעא עליה שאינו יכול לסמוך. אבל גבי - לאו רב חיובא חוי, דימנא איתחא הוא, אבל אה קש לך: ודחיפישט

52 מהבא דסמיכה בכל כחו בעינן, ולא דיאבקיף ידו - ליתיה וליחני, ולסמוך. דהכי פריך לקטן פרק שני (ט"וא) איכא למימר: דבכל עילי מומקע ליה קראי.

53 לא נעביה אלא לחיצו עבד ערצו בן חורין - ולא חומא דקאי עליה גזרתי שוה דרלי" ליה מאשה. וקשה דעלה כתיב: "וא תפשה לאו ניתן לך ומיך קרב רע קעבא כדשולח" (נישין

54 מאב) ובריתא (א"א), בחיצה שפחה חוציה בת חורין ויש לה מוקם אצד עבודת כתיב כדמוכח קראי "וא תפשה לא ניתן לך". אף קשה הבא משמע בחיצו עבד לפי משנה

55 אחרונה דיה דלפי משנה ראשונה קייטמא תבא כדריאתא לעיל רחם כמלתין, ואלו בניטין ריש "שולח" (בבב) מביע ליה מי שחיצו עבד אש על קטן או לא. "שלשים שקילתין לך לארצו"

56 אמר רבנא והאי ארוך הוא, ולפי משנה אחרונה קאי, דקאמר תבא: מאי לאו? לפי משנה אחרונה, ואלו האו פשיטא לן דאין לו אלא ארוך, וחי: דלדוד: דעך נאן אל מייחבין ליה הבא

57 אלא משום דעומד למוקף את רבו מנאן אגילא מילתא אלו חזו מעמד דמילתא חזרוהי. וריחא בריתא (א"א, ו) מרירי חרבי רביעי יצחק בענין ארוך.

1 כמו שנתן שור חמור ונפי - דבבא קמא (ל"א), דנעשה מועד לכל, ולא אמרין על שיהא

2 מועד בשלשה בכל מין ומין, דהואיל והועד שלשה גזירותי בשלשה מינין - אין זה

3 מקפיד על מין ארוך, אין כאן, ולא באו שלשה דברים ליהו בבת אחת, אלא כולן משום

4 שטות. א' ספיכא ליה - הא דתניא, דמשמע דברר אחד מחוקין אותו בשטות - הוה

5 חדר ביה, ויזי - אם נאמר "זכור" אן קן

6 להוציא אלא את הנשים. עבש שטאמר

7 "זכור"ך - בא להוציא אף טומטום ואגרוניטום

8 עם הנשים. נשים פטורות - בפרק קמא דקדושין

9 (ל"ב) ילפינן להו, מתקלה - דהוי גמי מנת

10 עשה שחוקן גרמא, ונשים חיובות. אהא קרא

11 למעוטי ספיכא - בתמידה למה לי קרא, מהיבא

12 תתיי לן לחיוביה: כשביעיו מבחתי - אלא

13 שהגיד טמוק, דהא דריא זכר וזא, הלכך

14 איצטריך קרא למעוטי ספיכא - במסכת

15 במסכת כהותב (ע"א), המקמי בידו זואת

16 כלבים, ואמר אני כי לתוקן בתן ערות, וכלים

17 "קדושי", שנתבדקו אותן בצואת כלבים

18 והמפזר נחשת - שמישרפ במקום שחוקרין אותו

19 מן הדקקע, כדפרש' במסכת כהותב (שם), וכל

20 אלו ריחן, רע, ואין יכולין לעלות עם הבתיהם.

21 ביאמרין - "זכור" - להוציא את הנשים, ליה ליה

22 מאשה - כתיב הבא "וכתב לה" (דברים ב"ד)

23 וכתיב התם "וא תפשה לא ניתן לך" (ויקרא י"ט)

24 לא נעביה ב"י, מיהו, למשנה אחרונה, הואיל

25 ובידיו למוקף את רבו - חיוב, דאין לו אלא ארוך

26 אחד, דבר אחר - ב"י - פרט לכעלי קבין

27 מיפמיטין" נפקא, כדאמרין לעיל, הלכך

28 "דגלים" למעטי מי שצריך משעת אחרת לבר

29 מרגולו.

מפקין

30 שוטה וקטן: אמר אביי: לא קשא; פאן - בקטן שחיצו לחיובי - פאן - בקטן שלא הגיע

31 לחיובי. קטן שחיצו לחיובי דרפגין היא! אין הכי נמי, וקרא אסקמכתא בעלמא. ואלא הגיע

32 למאי אהא? לכדאחרים. דהגן, אחרים אומרים: המקמי, והמפזרף נחשת, והבויסי - פטורין

33 מן הראייה, משום שצאמרי: "כל זכור"ך, מי שכולו לעלות עם כל זכור"ך, יצאו אלו שאינן

34 ראוין לעלות עם כל זכור"ך, ונשים ועבדים שאינן משוחררים וכו'". בשלמא נשים - בראמין,

35 אלא עבדים מילין? אמר רב הונא, אמר קרא: "אל פני הארון ה'" - מי שאין לו אלא

36 ארון אחד יצא זה שיש לו ארון אחר. הא לפיה לי קרא? מקרי, כל מצוה שהאשה

37 יצתה בה - עבד חיובי בה, כל מצוה שאין האשה יחייבת בה - אין העבד חיובי בה,

38 דקרא להי' "להי' מאשהו: אמר רבינא: לא נצרכה אלא למי שחיצו עבד וחיובין בן חורין.

39 דקא ונשי דקתני: נשים ועבדים שאינן משוחררין, מאי שאינן משוחררין? אילימא שאינן

40 משוחררין כול - ליתני עבדים סתמא! אלא לאו: שאינן משוחררין לגמרי, ומאי ניהו -

41 מי שחיצו עבד וחיובין בן חורין, שמעו מיהג. "ותחזיר והסומא וחולה והקטן". תנו רבנן:

42 "גילי" - פרוט לכעלי קבין. דבר אחר: "גילי" - פרוט לחיובי, ולחולה, ולסומא, ולקטן,

43 ולשאינו יכול לעלות ברגליו. ושאינו יכול לעלות ברגליו לאחייו מאי? אמר רבא: לאחייו

מפקין

1 כ"י תבואו לראות פני - מרש רש"י נתפא ליה מדתכ"י ד'מוס חצ"י דמשמע דהולך
2 במגעלו. ותימה הוא: דברפר "הרואה" (ברכות ס"ב.) מפיק ליה מדתכ"י "של נעל"י!
3 ויש לומר: דא עיקר. אבל ודאי נראה ליה לאתויי ראייה ברכתכ"י "כי תבאו לראות" וכו'.
4 **דרכתכ"י** ודאת שמה בהאטמא שמה - ודא אמרנן (פסחים ס"א.) על טמא משלחן
5 קרבנותיך, דאן על גב דלידתו

6 בביאה - הם מיירי הדרום ונרובא שאן בקיען
7 זמן בהבאת גללים. האי קרא לא משתני אלא
8 בעלת ראייה. דבעיב ביאה. אך קשה לרבי
9 שעמך דאמר פ"ק בריהא דמועד קטן (ט"א.)
10 ויביס באו קריב"י (ויחזקאל מד) שדון פהא ראוי
11 לביאה - יקריב. ועתו שאינו ראוי לביאה - לא
12 יקריב. ופשיט מדרום דמועד לא ישלח קרבנותיו.
13 וכו' לית פ"ק חזאי דלעיל רבי טמא; דמשמע
14 לביאה מן דפלגו ולא שמטח כל לביאה - לא
15 במזרע לחדו ההיא בשאר טמאים - והאי קרא
16 בסתמא כתיב. ממועד דאןלך טמאים קאי. וכו'
17 תימא: משום דרכתכ"י לעיל מנה "שבעת ימים
18 סיפור ל"ו (שם) ומשמע מימי סיפורו. דקאי דוקא
19 אמועד - דא עסקיה לעילת"ו ויביס באו לא
20 הקודש אל החצר הגמית"ו דרדשין מניה. ו'
21 עשירית האפיא. ועתו: והם הוה ליה לאתויי
22 להדוא על טמא דלימפיש מנה דמשלח פשיח
23 ונראה בעיני דהתם קרבנות מזרוע מרעונו
24 מיירי. ובשמיני לפסוקא כי בעי לאתויי קרבנותיו
25 חזר ונצטרע. והלך האי קרבן דמחוייב - לא מצי
26 מיירי. כיון דלאו בר ביאה הוא. אבל הדרים
27 נודת - מיבא שפיר אף מרעונו שמי
28 טמאים. והתם הארכתי בדבר לפרש מהחיא
29 דערל משלחן קרבנותיך. ובעל גב עינין
30 מסיכה. מה בבאה אדוולחל חטאתו מנודתת הם
31 דב"ל הגט" (ניטן ח"ב.) דפרך ל"ו ותיב
32 טמיכת ומקין לך בקח נשים. או בחטאת השוף
33 דהתם בערל שמתו אחיו מחמת מילה, וטמא כמו
34 מרעונו על דאין טרחתו מלתיך בר פסוקא
35 ואפשר שלא יתרפא לעולם. הוה ליה מחוייב
36 קרבן - והלך טוב לך שיביא בלא טמיכה. אבל
37 התם גביטן - של לנו למתנת ע. שיביא. עד
38 הארכתי התם בפרק שליש דגיטין (שם).
39 **דמרבה** ערל כי טמא - אמר דבר רבנו אלמנן.
40 דא דאיצטרך קרא דלעיל למעטני ליה טמאטוס
41 ואנדרוגינוס. ולא למעטי מספק ערל - התם
42 אליבא דרבנן הוא. דלרבי עקיבא לא ערל. ומיהו
43 אף קשה. אמאי איצטרך מיטע לרבי פהא פסה
44 תפיס ליה טמאטוס אי לומר: דהתם במעטני ערל
45 שמתו אחיו מחמת מילה ולא בטמא. ומיהו דוד
46 דוקא לפרוש רש"י דמרפוש התם ערל, שמתו
47 אחיו מחמת מילה. יש להעמיד רבי, אבל לפרוש
48 רבנו תם דמרפוש שדוא מחמת הערע. אבל מתו

1 בפניך - שאן הולבן כלא מנעול. דאן אדם נכנס לחד הבית במנעול. דכתבי: מי בקש
2 זאת מידכם רמוס חצ"י. שפירוס מן הריאה. אין חיביבן לשלוח עולות ראותיך על ידי
3 שליח. טמא אתו (חז"ב) בביאה, שאינו יכול ליכנס למקדש. דכתבי "ואת משכן ה' טמא
4 ונברחה" (מנבדר ט"ז). ערל - ישראל שמתו אחיו מחמת מילה. וכן גרסין. דרפכ"י ב' ערל
5 ערל כפסא. "איש איש. מרוע ארצו. ורוע ארצו צרוע
6 או וכו'. לבינת את הערל - שדוא טמא. שלא
7 יאכל תרומה אם כהן הוא. עבר - שדוא חביב
8 לרבו עד שרבו מצפה לעצמו מתי ירדאו. יתרוק
9 מעליו: יתרוק מעליו - אף הוה יגיע עי שנתפך
10 לו לשונא ורדקו רעה שלא ירדאו שטמא. "כי
11 תבאר וגו'. תוכחה - שמוכיח פשע בפניו.
12 מאי הוא - מנא לך דמתיידא. כולי האי ואולי
13 - כל היסטורן הללו יקבל. ועודנו בספק
14 תהיה לו תקנה. ויש נספח בלא כפסא - ש' כלה
15 ואן עין כידו, ולא היה משפט לספות. ומי איבא
16 דאולי מו' - התלמוד קא בעי לה. אמר ליה -
17 מלאך לשלוח. אייתי לי מרים מגדלא נשייא -
18 הוהו את מרים המקלעת שיער הגשמי. חבי
19 יבולת לה - מאחד שלא הניע זמנה. הוה נקטא
20 מתיארי ביה - היתה אחותו בידה האדור
21 תנוה שקורן "פרנ"ן. וקא

1 רב הונא, פי מטי להאי קרא "יראה" "יראה" כפי, אמר: עבד שרבו מצפה לו לראותו
2 ויתרוק ממנו? דכתבי: "פי תבואו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמוס חצ"י". וב הונא
3 פי מטי להאי קרא כפי: "וזהבתי שלמים ואכלתי שם". עבד שרבו מצפה לאכול על שלחנו
4 ויתרוק ממנו? דכתבי: "למה לי רוב ויבחיכם יאמר ה'". ופי אלעזר פי מטי להאי קרא כפי:
5 "לא יכלו אחיו לענות אתו פי נבחרו מפניו". ומה תוכחה של בשר ודם - כן, תוכחה
6 של הקדוש ברוך הוא - על אחת פמה וכמה! ופי אלעזר פי מטי להאי קרא כפי: "ויאמר
7 שמואל אל שאול למה הרגתני והתעלל אתי". ומה שמואל הצעיר היה מתיירא מן הדין,
8 אנו - על אחת פמה וכמה! שמואל מאי התיב: דכתבי: "ותאמר האשה אל שאול אלהים
9 ראיתי עולים", "עולים" - תרי משמע, חד - שמואל, ואודך - דאול שמואל ואתיה למשה
10 בהרעה. אמר ליה: דלמא תם ושלום ליינא מהבעניא, קום בהדא דליפא מליקא דכתבת
11 באורייתא דלא קיימית. רבי אמי פי מטי להאי קרא כפי: "ומן מעפר פיהו אילי יש תקוה",
12 אמר: כולי האי - ואילי? רבי אמי פי מטי להאי קרא כפי: "בקשו צדק בקשו ענהו אוילי
13 רעו אהבו טוב והצניו בשער משפט אוילי יתנו ה' אלהי צבאות", אמר: כולי האי - ואילי?
14 וב יוסף פי מטי להאי קרא כפי: "ויש נספח ביה מלשפט", אמר: מו איפא דאזיל בלא
15 ומניה? אין, כי דרב ביבי בר אבבי הוה שכיח בניה מלאך תמות. אמר ליה לשלוחיה:
16 זיל אייתי לי מרים מגדלא שיער נשייא. אול אייתי ליה מרים מגדלא דרדקו. אמר ליה:
17 אנא מרים מגדלא שיער נשייא אמרתי לך! אמר ליה: אי הכי אהדקיה! אמר ליה: הואיל
18 ואייתיה - ליהוה למיינא. אלא הוה יבולת לה? הוה נקטא מתיארי ביה, והוה קא שגרא
19 ומתיארי

1 ערל כי טמא אליבא דרבי עקיבא. אבל לא שיהא ערל טמאטוס בניעה כטמא. להכי לא תניעני גבי הדין.
2 הקדוש ברוך הוא על אחת כמה וכמה - וכל יבולת להכי תשובה מעלייתו לחיפסר לערל. ודאי כפי
3 לפסוק כל העולם מרין של הפלה. **לביאה** דרכתכ"י באורייתא דלא קיימית - לא בעי למשור בעידי לו שקיים הכל זמנא דתי. כדאיתא בפרק "הרר" (עירובין ס"א.) יכולני
4 וכן דרשתי ועשיתי משיבא, ובה ועודני שכן למדת גמ אתה. **אמר** - מי איבא אישוי דאזיל בלא מניעה - לא גרס אמר. שרדו רב יוסף לא היה שואל כן, שעל זה לא מתירין לו להתעורר
5 כלום. אלא התלמוד קא קרין ליה. **הוה** שכיח בניה מלאך תמות - דמספר מה שאדער על כבוד. דהאי עובדא דמרים מגדלא נשייא בביב שני היה. דהיהה אמו של פלוני. כדאיתא בשבת
6 (ד"ק).

קמט

חגיגה. הכל חיובין - פרק ראשון דף ה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ) קמט תוספות

1 **מוסיפא** לו וזהו חלופיה - יש להקשות לרבי עקיבא דאית ליה בשלח' הדולף' (בבבא נא.ג.) משלו דסיפוי לו לחוקהו. ולית ליה וכה מסיפין לו, הא שבעו
2 הכא דמסיפין לו דרף עוקן.
3

4 **מכעט** מרבוזין הוה - וכן איכא למימר בהדיא דפרק קמא דשבט. (ג.א.) באחד שבת
5 וזהוהו אשיתו מולכת תפילין בבית המדרש.
6 אמרה: כתיב 'כי הוא זיך ואורף ימיו', בעלי
7 שקרא הרבה ושנה ורבה וכימי ממי בחצי ימיו ולא
8 השיב לו דבר, ולא היו אומרים מתיגיה
9 ד'בקרשויו לא יאמין'. אי נמי: לא היה תשובה
10 נגחה.

11 **הא** יראני מוחלין - גבי עושק שכר שכיר
12 כתיב: דודוה ליה לא תעשה. ופליגאנא
13 דרבי שמעאל בפרק בתרא דימא (פ.א.) אמר:
14 תשובה תולה ויום הכפורים מנפר. ואיכא ברייתא
15 אחרת דאמר: עלה עלה ולא תעשה תשובה
16 מנפרת. ועוד יש חלק בין עניני תשובה: יש עש
17 ומחלין לו מיד, ויש עש ומחלין לו אבל לא
18 מחילה מנורה וענין יש עושק, ואותו עונש תולין.
19 והא דאמרין בשבועות (י.ב.ג.) הערב על מעת
20 עשה ותורתי לא זו מסע עד שמחלין לו - היינו
21 מחילה מנורה, ואם עש בכל לבו על ידי יסורין -
22 יתפרר לו עושהו.

23 **שנעשות** צרות לו כן נגזר ויבוא עקרבא -
24 פירש רבנו אבן הרמב"ם ולישבי -
25 קשה לנשיב: זו. וכן אמרין ריש פרק שני
26 דעבודה זרה (כתב.ג.) תמימי לעקרבא קריי
27 לזיבורא. **זי** המצאיא מעת ליה בשעת דחוקו
28 - פירש ר' שמי דקאי ארילעל, אם טוב ואם רע.
29 שנמתיין לו עד שעת דחוקו ונמצא קונה ביוקר.
30 לחליה - לקנות פה לשיעו, כמו שקנהו
31 במלא. כדאמרין תלמי ארילעל תלמי למונתי.
32 וקשיא לרבנו הם. חזא, למע נקט כולי האי
33 ואפסיקא וביד דאמרין יחיד כי תמצא אותו רשת
34 רבת וצרותיו ונעיד דאמרין וצרות לעני בשעת
35 דחוקו - עליו נאמר 'או תקרא יהי יענה' (ישעי' 36)
36 (זו בפרק 'זבא' על 'במור' (בבבא נא.ג.) מיהו,
37 התם מחלק דרבי רבי יוחזק בן נתן כן מלה
38 למציא. ועוד: דנקט התלמוד מילתא ולא שכיח
39 תלות תלום. דאמר ב'ירבי' ספחים' (ק.א.ג.)
40 תלמי בבייתא - קשי לענינאויא ומפריש רבנו הם:
41 צרות רבות ורעות - וזו תמימי מעת רבנו הם:
42 בשעת דחוק. כגון שחפסי הנפושל ובא זה ואמר
43 לו שילוח לו משעת על קרקעותיו. ואם לא היה זה
44 בא - ומשול היה מקיל בפרינו. וכן שהוא דחוק
45 ועני. וזו לעללח לא שכיח, אם היה רוצה לקנות
46 בתואה לאבילוי ליתוי - אן מצינאן לו מעות.
47 לחליה. כמו תלמי וכן (בבבא בתרא ג.א.ג.)
48 כשהדחוק אותו למכור משלו, תלחותו כדי
49 שיפדה עצמו. ועיקר ענין תוספתו מתירין ע"ב.
50 דבר הפתולח "אזולח" - שדר

1 **וקא מחייא תנורא** - מכבדת את התנור. אויחיבתיא אנבה דביקיה. והשכיבו על גב רגלה,
2 ונתב וזרעו מלה. דרעינא ליה **אמא** - איני מוסר לישומר המתים ששמו דומה אלא
3 ומגלגלין בעלי שטין בעולם עד שהימלאו שטיות. והוא קרי דור. דמעיבי במיליה -
4 מעבד על מדווחין. דמטו - ונתבשלו. ויהי שיימרן - אותן שלא בשילו כל צורכן אן
5 ממהרות לירק. חיינו דרבינא ב"ר - הטובות ריא

6 פן ירקב, אף התבורים העדיקים נאחזין למיתה.
7 פן יחטאו. אדוור - בעודו בחור. אי בעי יתי
8 מרגני - ודמי הויך בדרך טובים הוי חיי. מבקע
9 ברבותיו הוה - רבי אלכסנדר היה מכיר בו
10 שלא היה מן הקדושים. ומתיב טובול לא היה
11 לרשע, ולא יאמר יתכן כפי, אשר אמר ירא
12 מלפני האלהים' (קהלת ח.) ותיגי במסכת
13 קדושין (ל.ג.ג.) מרואו ו איני יודע מהו, ושקרא
14 אמר 'זהרתי פני וכו' ויראת מאלהיך' (ויחא
15 ט) ודי אמרה מרואו ו כבוד הבמים. קלות
16 בתמורות - עשוקי שכר שכיר כנבאנים
17 ומכשפים. ופסי גי - בהאי קרא כתיב. ולא
18 יראני - ובהאי קרא כתיב. כי את כל מעשה
19 האלהים יביא כמשפט על כל נעלם - ואף על
20 תעלמות אף על מעשי עשה שנג. הוא כמביא
21 במשפט - כל. אפילו דבר מועט במשפט.
22 ונמאם - קצה דעת חבירו דבר. **אי** אם טוב -
23 דמנעמי אף על הטובה כמביא במשפט. שאני
24 מחוקך - שאני נמקך מן החלב מן הנדון
25 האסורים. מעריבי שבתות - שמתוך שמנהיך
26 לעשות חרובי שבת איתן נוחנין לב אם נמקך
27 הוא. צרות. מסובות לו, לזה לשון 'ויכבחה
28 צרות' (שפירא ל.א.א.) שתי ששים יוד. ויבוא
29 ועקרבא - נקט הכי. משום דאמרין במסכת
30 עבודה זרה בפרק 'אין מעירין' (כתב.ג.) תמימי
31 לעקרבא וצרות לזיבורא. וחלופא מרואו
32 הלכה. היבא דנבחה ויבוא ועקרבא - נעשות
33 צרות לו, דלית ליה תקנתא לא בכירי -
34 דקשה לעקרבא ולא קשים שעת דחוק. וזה
35 זה המצאיא מעות לעני בשעת דחוקו - אלעל
36 קאי 'אם טוב ואם רע', הרגיל לתמימי ערקת
37 לעני בשעת דחוקו ולא קדים שעת דחוק.
38 שיכול לבקש מוזהוין ולקנותו בשעת חוול
39 לעללא - לקנות התבואה. דמחרים ועללת
40 ארינא וירקיא שבת לחליה - להפסד ולאכרה.
41 כך שמתיה. ולי בראה לקנות בשעת דחוקו כגון
42 שהוא תולה במלו. כדאמר מר (ספחים ק.א.ג.)
43 תלא סילתא - תלא מוניה, תלאי בבייתא קשה
44 לענינאויא.

אני
33 **במשפט על כל נעלם**, עבד שרבו שוקל לו שגנות פודנות תקנה יש לו? מאי 'על כל
34 נעלם'? אמר רב: זה ההורן כויה בפני חברו ונמאם בה. ושמואל אמר: זה הריב בפני חברו
35 ונמאם. מאי 'אם טוב ואם רע'? אמרי רבי רבי ינאי: זה הנותן צדקה לעני בפרתקאי. כי הא
36 דרבי ינאי חיייה להחזיא נקרא דקא הויב וזמא לעני בפרתקאי, אמר ליה: מוקב דקא יתבת
37 ליה משהקשא דיתבת ליה וכספתיה. דבי רבי שלא אמרי: זה הנותן צדקה לאשה בסתר. דקא
38 מייתי ליה לרבי חקריא. רבא אמר: זה המשיגור לאשתו בשר שאנו מחותקד עגריבי שבתות. והא רבא משיגור! שאני בת רב הקדאי דקיים
39 ליה בגוה בקבואה. רבי יוחנן פי מטיא קרא בכי: 'אמרי כי תמצאן אותו רעות רבות וצרות' עבד שרבו מנציא לו רעות וצרות
40 תקנה יש לו? מאי 'רעות וצרות'? אמר רב: רעות שנגעשות צרות זו לזו, כגון ויבוא ועקרבא. ושמואל אמר: זה המצאיא לו מעות
41 לעני בשעת דחוקו. אמר רבא: חיינו דאמרי אנשי 'זמא לעללא לא שכיחא, לחליה - שכיח'. ויהרד אפי בו ביום ההוא וענבתים
42 וקסרתיה פני מהם', אמר רב ברדלא רב מבימי אמר רב: כל שאינו דקסרת פנים - אינו מהם, כל שאינו ב'יהיה לאכול לאכול'

אני מתן - מרע ישראל דכתיב: "והסתרתני פני מתי" (דברים לא), שצועק מצרות הבאת עלי, ואינו נענה שאל אבא, והיה לאבול - שהטוים שוללן ממונו, ויבטחו - שילאוהו. כחלוס ארבי בו - "כיום הוא" אר קייק ביום ולא בלילה, שמראי לו חלוס כדי שיהפיל על הדבר, ידו נטויה - לחנן עליו, אפוקרסיס - שאינם מאמינים לדברי רבותיו ורובם לברכה, כנון צדוקים, אחיו ליה - על ידי סימן, רמז לו החזיר פניו, במחון - רמזו, נסרתה חפסיים - בארומ כתיב: "אזאן עד חכמה בתומים", אבדה עצה מנשיא - מישראל, לענדן - בשעה, שיחה ויתרה - דברי שדוק שלפני השמיטה, כדלא פנים בהשילא - שרעב לאכול, כלומר, מתואה לתשמיט, בבתי נאי - איכא, דכתיב: "במסמרתים", הכי רשוקו, ונבבתי כראי

1 שדורו בי שבור מלכא ונרבוהו - אמר הרב
 2 רבינו יצחק הדיוטני הואו דברסק בתרא
 3 דברכות (נ"א), יבג פשיה רבא חדיא אפטר לו
 4 שתחובו אשתו ואובד כל אשר לו מאת המלך.
 5 הן אראלם צעקו חוצה - פשיטה דקרא
 6 בישעה כתיב על דמות, וכתיב "זו"י
 7 איראל" (ישעיה כט).
 8 ויחי עזר לנצח לא יראה השחת - פשיטה
 9 דקרא בתורה הוה: וכי דרשע אל ימות
 10 כהו שחכמיים מיתוה:
 11 דמחזיבא
 12 רב יוסף אמר: דהו נטויה עליו, שנאמר: "ובצל ד"י
 13 פסיתו" רבי יהושע בן חנניה הוה קאי בי קוסר, אחריו ליה ההוא מינא: עמא דאחרדריהו מריה לאפיה מצייה. אחריו ליה: דהו נטויה
 14 עליו. אמר ליה קוסר לרבי יהושע: מאי אחריו ליה? עמא דאחרדריהו מריה לאפיה מצייה, ואנא מתוונא ליה: דהו נטויה עליו.
 15 אמרו ליה: כההוא מינא: מאי אחריו ליה? עמא דאחרדריהו מריה מצייה, ואנא דיענא? לא דיענא. אמרו: נבגרא דלא ידע מאי
 16 מתינו ליה, כמתווג יתרו קמי מלכא? אפקיהו וקטלוהו. בי קא ניהא נפשיה דרבי יהושע בן חנניה אמרו ליה רבנן: מאי תיבתי עלן
 17 מנפנא? אמר להם: "אברה עצה מנפני נסרתה חכמיים", פיון שאברה עצה מנפני - נסרתה חכמיים של אומות העולם. ואי פצית
 18 אימא מחכא: "ואימא נסעה ונלכה ואלכה לנגדך". רבי אליא הוה סליק בדרנא דבי רבה בר שילא, שקיעה לניקא דיהוה קא קרי:
 19 "בי הגה יוצר הרים ויבוא רוח ומגיד לאדם מה שיהיו". אמר: עכב שרבו מגיד לו מה שיהיו, תקנה יש לזי? מאי "מה שיהיו?"
 20 אמר רב: אפילו שיחה ויתרה שבין איש לאשתו מגידים לו לאדם בשעת מיתה. איני? והא רב כהנא הוה גני תותי פתריה דרב,
 21 לשמיעה דסח וצחק ועשה צרכיו, אמר: דמי פומיה דרב כמאן דלא טעים ליה תבשילא, אמר ליה: כהנא, פוק, לאו אורח ארעא!
 22 לא קשיא: כאן - דצריך לצריתה, הא - דלא צריך לצריתה. ואם לא תשמעוהו במסמרתים חכמה נפש מפני גוה" אמר רב שמואל
 23 בר אינא שמעיה דרב: מקום יש לו להקדוש ברוך הוא ומסמרתים שמו. מאי "מפני גוה"? אמר רב שמואל בר רבחמי: מפני נאווהן
 24 של ישראל שנישלה מהם ונתנה לגוים. רבי שמואל בר רבחמי אמר: מפני נאווהה של מלכות שמים, וזו איפא בכיח קמיה הקדוש
 25 ברוך הוא? והאמר רב פפא: אין עצבות לפני הקדוש ברוך הוא, שנאמר: "הודו והודד לפניו עוזו וחרוהו במקומו" לא קשיא: הא
 26 כבתי גזאי, הא - כבתי בראי. וכבתי בראי לא? והא פתיב: "ויקרא אדני ה' צבאות ביום ההוא לכבי ולמספר ולקרתה ולחגורו
 27 שק"י - שאני חרבין בית המקדש, דאפילו מלאכי שלום בכו, שנאמר: "הן אראלם צעקו חוצה מלאכי שלום מר יבביו". ודמנע
 28 דתדעו ותרד עיני דמעה בי נשבה עדר ה' אמר רבי אלעזר: שלש דמעות הללו למה? אחת - על מקדש ראשון, ואחת - על
 29 מקדש שני, ואחת - על ישראל שגלו ממקומן, ואיפא דאמרי: אחת על ביטול תורה, בשלמא למאן דאמר על ישראל שגלו - אין
 30 היינו דכתיב: "פי נשבה עדר ה'". אלא למאן דאמר על ביטול תורה, מאי "פי נשבה עדר ה'!" פיון שגלו ישראל ממקומן - אין
 31 לך ביטול תורה גדול מזה. תנו רבנן: שלשה הקדוש ברוך הוא בוכה עליהן בכל יום: על שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק,
 32 ועל שאי אפשר לעסוק בתורה ועוסק, ועל פרנס המתגאה על הצבור. רבי הוה נקט ספר קינות קא קרי בגייה. בי מקא ליהא
 33 פוסקא: "השילך משמים ארץ" - נפל מן הדיה, אמר: מאיגרא רם לבדא עמיקתא. רבי רבי חיאי הוה שקלי ואולי באורחא, בי
 34 מנוו לתהוא מתיא אמרי: איפא צורבא מרבנן כהא, נויל וניקביל אפיה. אמרי: איפא צורבא מרבנן כהא, ומאור עינים הוא. אמר
 35 ליה רבי חיאי לרבי: תיב את, לא תלול בגשאיחה, איזיל אנא ואקביל אפיה. תקפיה ואול בתריה. בי הוה מופתרי מצייה. אמר
 36 להו: אתם הקבלתם פנים הנראים ואינו רואין - תנפו להקביל פנים הנראים ואינו רואין, אמר ליה: איכסו השמא מנענהו מתיא
 37 בידכתא. אמרו ליה: ממאן שמיעא לך? מפרקיה דרבי יעקב שמיע ל. דרבי יעקב איש כפר חיפזיא הוה מקביל אפיה דרביה
 38 כל יומא, פי קש אמר ליה: לא נצטער מר, דלא יביל מר. אמר ליה: מו יוסר מאי דכתיב בהו ברבנן "ויחי עוד לצנח לא יראה
 39 השחת פי יראה חכמים מזהו". ומה הוואה חכמים במיתתן ויהוה, בחייתן - על אחת כפיה וכוהו! רבי אדיי אבוה דרבי יעקב
 40 בר אדיי הוה רגיל בתרה אויל לתא רתי באורחא וחד יומא בבי רב. והו קרו ליה רבנן "רבי בי רב דחד יומא". תלש דעתיה.
 41 קרי אנפשיה "שחוק לתעוה אהיה וגו'" אמר ליה רבי יוחנן: כמבותרא מינד לא תעגיש להו רבנן. נפק רבי יוחנן לבי מדרשא
 42 ודרש: "ואותי יום יום ידרשון ודעת דרבי יחפצו", וכי ביים דורשין אותו ובלילה אן דורשין אותו? אלא לומר לך: כל העוסק
 43 בתורה אפילו יום אחד בשנה - מעלה עליו התשוב כאלו עסק כל השנה פולה. וכן במדת פורענות, דכתיב: "מסמפר תנימם אשר
 44 תתרים את הארץ" וכי ארבעים שנה תמאזי והלא ארבעים יום תמאזי! אלא לומר לך: כל העובר עברה אפילו יום אחד בשנה -
 45 מעלה עליו התשוב כאלו עבר כל השנה פולה. "אי והו קסון, כל שאינו יכול לרכוב על חפפו של אביו". מתקור לה רבי ירמיה:

עד

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43

עד

1 עך חמא מאן אתייה - עד ירושלמי מי הביאה וזאת משווא יכול להיות חוץ מאמו יכול
2 לאחוז ביה אבד, הדכי עליה מירושלים לחד ביתא אתא אומר שיחבנהו, ועד ירושלמי
3 מי הביאה מחייבא בשמחה - לעלות לרגל ולשמחו בנג בעלה, דעל השמחה נעשו
4 שמי; דכתיב: "שמחת אתה וביתך" (דברים יז). כמאן ואילך - דאמינה לא מחייבא

5 הלהיתא בחד הבית, עך יגמל - לשהך עשרים
6 ואברהם חישן שבן חזקיהו, וקמ' ומשנה ראשונה
7 הוא יכול לרובע על בתופו של אביו כדי לעלות
8 מירושלים לחד הבית, וכל שבן משילה למשכן.
9 הכי גרס. קמן חיש' דלברי בית שמאי וסומא
10 דלברי שניתן - דאילו חזר דלברי בית הלל לא
11 מביעיה אין דלא מוזבנין ליה, דהא אמרין אין
12 מוזבנין לקמן שכיבול לאחוז ולעלות ברזל
13 בירושלים, וזה אשוי יוכל, אבל לבית שמאי
14 ומדויבי לחבו משכיבול לרובע - קמן חזר יכול
15 לרובע על בתופו של אביו, וסומא יוכל למשול
16 לבית הלל מהו. עריך חזון או לא? אשוי יכול
17 להתפשם - שאן סופו להתפשם עולמית. קמן
18 כנפיק. אילן אין חזון קטן אלא כדי להרעו
19 שיהא חרוץ אחר מנהוג לכשיגדלו - ויכין שו
20 פטור מלגדל ולמה לו חזון? שכיבול להתפשם
21 - קדם שגדלו. מצניו כנפשת - בפרשת "שור"
22 או כשבי: "ואתם עולו על הלחם שבעת בבשם
23 תמימים ופי בן רק אחד ואילים שנים יחד
24 עולה לה", וכתובי "שני בבשם בני שנה לזבח
25 שלמים" (ויקרא כג). ישנה לפני הדיבור, קדם
26 מוח תורה הקריבו שלמים בסניו, דכתיב
27 "ישלח את נערי בני ישראל" (שמות כד).
28 על גב דהאי קרא כתיב כיוצא בשמחה
29 לאחר עשרת הדורות - קדם עשרת הדורות
30 וזה, ואין מקום ומאחר תורהו, הכי גויא
31 ממכסת שבת כפרק "רבי עקיבא" (פסח, רבי
32 וסי אמר, שבת ששה יודר, בשלש יודר, ויודר
33 רביעי יודר ושוב לא עלה, בתמישי בנג מוח
34 הקריב עליו קרבן, כששי נוגעה תורה. אלא
35 אתה מוצא מנקבתם תורהו בנג מוח אלא
36 באותו שנאמר: "ישלח את נערי בני ישראל"
37 וכו'. וזהו המקום הזהו נמי שנה הוא. נשואים
38 בתורת הלכות הקריבו שלמים יותר נשואים
39 דכתיב: "כל דבקר לעולה וגו' וכל בקר וזב
40 השלמים" וגו' (מנבחד וז) שתי אבילות - מוח
41 ואדם, נשואים קרבן יודר, וראיהו וחזניו קרבן
42 יודר, אבל כבשי ערית - קרבן צבור, ומתורומת
43 הלשכה, ראיה נמי ישנה לפני הדיבור - בעל
44 נמי היה הלחם, מפרט הנהוג לדורות - וכל
45 ערית, עולה "פרי חיי - וזבת כל ימי ויום
46 ולא נוגעין קרבן, עולת ראיה הוא - על שם
47 ייחוח את האלהים. כללות נאסרו בסניו -
48 דרבה דברים נאמרו סתומים בסניו
49 נפרשו כל צרכן, ופירשו לו לאדרי שהדקם
50 והשקן באחד מנהג. שרדי לא נפרשו שם
51 הלכות עולה כל הדיקן, אלא "מוזב אתה
52 תעשה לו יחבת עליו את עלותך ואת שלמך"
53 (שמות כ) ולא פירש מוח מדיקן, תפשיטן
54 ויתוחן של עלות, והקריבת אמורין של
55 שלמים.

ורפרטו

42 בפקדב עולת ראיה הוא. אמר אביו: בית שמאי, ורבי אלעזר, ורבי ישמעאל - פולחו סבירא להו: עולה שהקריבו
43 ישראל בפקדב עולת ראיה הוא. ובית הלל, ורבי עקיבא, ורבי יוסי הגלילי - פולחו סבירא להו: עולה שהקריבו ישראל
44 בפקדב עולת המיד הוא. בית שמאי - הא דאמרו, רבי ישמעאל - דחניא, רבי ישמעאל אומר: פלולת אגמורו בסניו

1 **דמחייבא** אימיה בשמחה - פירש רשי' בפרק קטא קודשין (לד), גבי אשה בעלה
2 ממשחה, בבבל - בגדרי צבעונין, אברך ישראל - בגדרי פשתן, וזכא משמע
3 דבשלמי שמחה מירי' וחתם פירשהו; וכן בפרק קטא דראש השנה (ו,ב).

4 **דיבול** לרובע על בתופו של אביו - שיהיה גדול קטן, אבל לא מצי' לאחוז בידו ולעלות
5 ברזלו.
6 **בחיגר** שכיבול לתפשם - מקמי גדולו, מאי
7 מי אמרין? דכין גדולו המדויבי
8 מדאורייתא - גבי קטן נמי מדיבי בחזק, ומדיד
9 הוא טעמו בטקן - אלא משום לחבנו, דיעד
10 כשהוא גדול. או דלמא: כין גדולו כדכי לא
11 מדיביב - גמ קטן לא.

12 **הראייה** שתי ספק - ומדברין הוא
13 דמדאורייתא אין לו שיעור לקרין
14 רק לאשם מעולת (שבתעוה) דכתיב בה:
15 "כסף שלמים" (ויקרא ה), וכן בברייתא (בבב)
16 המפרש שתי שלמים לאשם, והא דאמרין
17 בכתובים (תנא): "לא היה מפיך תבור מורא, מה
18 והא חטאת בת נאק - אפיסקו אשם בר נאק",
19 ובמנחות (ק"ב): "ביא אשם הוא ונכסיו בסלע"
20 ולא דוקא קושבי. דאמרין בפרק שני דבריות
21 (ו,ב): "ביא אשם בסלע, וכן הא דאמרין בפרק
22 דהוציא לר' בימא (נ"ג): נישקול ארבעה וזו
23 ונעשי בנראה - לא דוקא, דלא בעי כולי האי
24 ובפרק שני דמנחות (ט"ב) פירשהו.

25 **ישנה** לפני הדבור - ומכריחא ליה עלת ראיה
26 הוא, כדאמר בסוחר.

27 **קרבו** יחד - כדן חגיגה. ופרקי תריסר ודומא
28 ודאי, דקרי ליה קרבן צבור - היינו ג'
29 פסח שני, כדאמרן התיב: חגיגה מאי טעמא
30 מקריא קרבן צבור - דאתאי כנפשיא, פסח גמי
31 אתאי כנפשיא, איכא פסח שני דלא אתאי
32 כנפשיא.

33 **דינן** דבר הנהג לדורות - ולא בעי למישר דגן
34 יום טוב מוח טוב, לאפוקי נשאים הדול
35 היו, ולי מצניו ליה האי חילוק בשם מקום, אף
36 על גב דלקמן, פרק "חומר בקודש" (נג), דלפטן
37 צירוף "כח אחת" השובע כולו מה שבקבא אחת
38 ולא מפיכין משעה לא לפטן - דהתיב, כולן חילוק
39 למלפי מדורות - לפטן ליה שפיר משעה, אי גמי
40 שאני דהם דחני ביה קרא תריסר זמני, כדאמרין
41 בפרק קטא דמנחות (ח,ג), ובפרק חזקוני רבד
42 (שי, ט) גבי כלי הלחם מקדש הלח, וזליק שמואל
43 דורות משעה, דחני ביה קרא תריסר זמני.

44 **ורבי** ישמעאל רובי אלעזר ורבי - ואין
45 להשתעו בתו ושקבי בתו הלל ועבדי כבית
46 ששאי הלא בית שמאי נמוקם בית הלל אשוי
47 משנהו ויש לומר: דסבירא להו לא תחלוך בית
48 שמאי ובית הלל דבר זה.

49 **בית** שמאי הא דאמרן - וליכא לאקשוי: מנא
50 דאית ליה עלת ראיה הוא? ודאי ולמא
51 ללעול סבירא להו עלת מדיד, ושמען דידהו
52 עדיף להו, דככי משמע מדבעי מאי טעמא לא
53 אמר בית הלל כותביהו? ואי לא מילתא היא,
54 דמביעיה ליה לאמאי לא קאמרי בית הלל עלת
55 ראיהו כבית שמאי.

מי

42 פולחו סבירא להו: עולה שהקריבו
43 ישראל בפקדב עולת ראיה הוא. ובית הלל, ורבי עקיבא, ורבי יוסי הגלילי - פולחו סבירא להו: עולה שהקריבו ישראל
44 בפקדב עולת המיד הוא. בית שמאי - הא דאמרו, רבי ישמעאל - דחניא, רבי ישמעאל אומר: פלולת אגמורו בסניו

1 הפאה - לא נחנה בו תורה שיעור. ואף על פי שאין לפאה שיעור, נחנה בו חכמים שיעור,
2 אחת מששים. וכן הבבאים - ולקחת מראשית כל פרי הארמה: (דברים כו) ולא נאמר
3 כזה. והראיין - לקמן מפרש. אמר רבי יוחנן כמבורין חייה לפרש - האי אין לו שיעור
4 דקנה תריסא. אין ליה שיעור למעלה - שביא כחם שירצה. אבל לפרש יש לו שיעור -

5 שלא לפחות ממנה כסף כמו ששענו
6 במשנתנו. והיינו סבורין שיעור דאורייתא
7 הוא. עי שפא ר' אשימא כרבי וליפ - רכב =
8 גדול בדורו. וליפד שאין לו שיעור לא לפנה
9 ולא למעלה - מן התורה. אבל חכמים בו -
10 כלומר, שיעור מעה כסף ושתי כסף האמור
11 במשנתנו בראיה ובחינה - מדברי חכמים
12 הוא: יאכל אמור חכמים נתיסין. מאי הראיין -
13 ולא תנא הראייה. ורדיווה שמע דמי עלה.
14 דאלו השתא לאו ברמיש שמע אלא במעט
15 ראייה פנים רבי. ויחנן אמר ראייה פנים בעוה
16 - מנה פנים שיהא חפץ בא הוראה עצמו
17 בעוה. ואף צריך להביא קרבן בעל ראייה
18 וראיה. ראייה פנים בקרבן - ועריך להביא
19 קרבן על כל פעם ופעם. בעיקר תל - ביטא טוב
20 ראשון. כנחמה - צריך להביא קרבן בעוה
21 החברים בסכין. ולא עלות העוק שיהא נמלקת.
22 נאמיה תנינה ברנל - למאכל הידיו. ונאמיה
23 ראייה לנבזה - הדא לא יראו פני הכתיב
24 משמע למעריב אני שואל. מה תנינה ונאמיה
25 לחדים ונחום - של ברומה. דכתיב: ואלו ילכו
26 חלב עד בקר' (שמות כו) במדוי דראיה ליה
27 חלב הקרב לנבזה קאמר. ואין נראין אמור -
28 מפרש לקמן. כהפאות ואשפות - שלא תחטא
29 ותוקק להביא אשפת ואשום. מביית ריע - מביית
30 אודבר. וקודש ברוך הוא. שקרא ישראל רעים.
31 שנאמר: למען אדור ורעי' (תהלים קכב). סבר
32 רב יוסף לפרש בו - דאי לאו הכי מאי אין
33 נראין חטאין דילוף מיבבל וכו', ואי שלא ידע
34 חזקין עליו - מיוזבר' נפקא. שהרי כל חכמים
35 בכלל ובדרך.

אמר

1 הפאה, והבבאים, והראיין, ונמילות הקרבים, ותלמוד
2 תורת. אמר רבי יוחנן: כסבורין אנו לומר הראיין
3 אין לו שיעור למעלה, אכל שיש לו שיעור למטה.
4 עיר שבא רבי אושעיא קרבי וליפד: הראיין אין לו
5 שיעור לא למעלה ולא למטה. אבל חכמים אומרים:
6 הראייה מעה כסף, והתנינה שתי כסף. מאי הראיין?
7 רבי יוחנן אמר: ראייה פנים בעוה, וריש לקיש
8 אמר: ראייה פנים בקרבן. בעיקר הרגל - כולי גלקא
9 לא פליגי. הראייה פנים בקרבן, כי פליגי - בשאר
10 ימות הרגל. כל היבא דתתא ואייתי - כולי גלקא
11 לא פליגי. דמקבלין מיניה, כי פליגי - דתתא ודל
12 אייתי. דרבי יוחנן סבר: ראייה פנים בעוה ודל
13 אימת דתתא לא צריך לאתויי. וריש לקיש אמר: ראייה
14 פנים בקרבן, ודל אימת דתתא צריך לאתויי. אייתיבה
15 וריש לקיש רבי יוחנן: ולא יראו פני ריקס! אמר
16 ליה: בעיקר הרגל. אייתיבה: ולא יראו פני ריקס -
17 בנבחים, אתה אומר ונבחים או אינו אלא בעולות
18 ובנחות? ורין הוא: נאמיה תנינה להדיוט. ונאמיה
19 ראייה לנבזה, מה תנינה הנאמיה להדיוט - ונבחים,
20 אף ראייה הנאמיה לנבזה - נבחים. ומה הו' נבחים,
21 - עולות. אתה אומר עולות, או אינו אלא שאלמים?
22 ורין הוא: נאמיה תנינה להדיוט, ונאמיה ראייה
23 לנבזה, מה תנינה הנאמיה להדיוט - כראוי לו, אף
24 ראייה הנאמיה לנבזה - כראוי לו. וכן ברין, שלא
25 יתא שולחנך מלא ושלחן רבך ריקס! אמר ליה:

1 בעיקר הרגל. אייתיבה, רבי יוסף קרבי ויחיה אומר: שלש רגלים בשנה נצטוו ישראל לעלות
2 הרגל: בהג המצות ובהג השבעות, ובהג הסוכות. ואין נראין חטאין - משום שאמור 'כל
3 וכו', ואין נראין ריקנים - משום שאמור 'ראיה' - מה אני בהנם אף אתם בהנם! אלא: כל
4 אייתיבה ורין ויחנן לריש לקיש: 'ראיה' - מה אני בהנם אף אתם בהנם! אלא: כל
5 היבא דתתא ולא אייתי - דכולי גלקא לא פליגי דעילי, ונתתיו ונבחי, כי פליגי - דתתא
6 ואייתי. רבי יוחנן דאמר ראייה פנים בעוה: ראייה פנים הוא דאין לה שיעור, הא לקרבן
7 יש לה שיעור. וריש לקיש אמר: ראייה פנים בקרבן, דאפילו קרבן נמי אין לו שיעור.
8 אייתיבה: 'הוקר רגלך מביית רעך!' התיב כהפאות ואשפות, כדרבי לוי, דרבי לוי רמי: התיב
9 'הוקר רגלך מביית רעך' ויתביב 'אבא ביהך בעולות!' לא קשיא: פאן - כהפאות ואשפות,
10 פאן - בעולות ושלמים. תניא נמי הכי: 'הוקר רגלך מביית רעך' - כהפאות ואשפות
11 התיב כדבר, אתה אומר כהפאות ואשפות או אינו אלא בעולות ושלמים? כהפאות אומר
12 'אבא ביהך בעולות אשלם לך רגלך' - הרי עולות ושלמים אמור, הא מה אני קמיני?
13 'הוקר רגלך מביית רעך' - כהפאות ואשפות התיב כדבר. ואין נראין חטאין בו! סבר
14 רב יוסף למימר: מאן דאית ליה עשרה גנים לא לסיקו האדונא חמשה ולקמיה חמשה.
15 אמר

1 והבבאים - אין לו שיעור לא למעלה ולא למטה - דהרי פריך בירושלמי, רבי ברכיה בעי:
2 למה לא תנינן עפר לטטה, אפר פרה, רוק יבמה, דם צפור, יש מצורע, אמר
3 רבי יוסף: לא אייתנין במנותיין אלא בדרים שרואו מסוף עליהן וישו בעשיתין מזה. ואלו,
4 אף על פי שמוסיף עליתן - אין בעשיתין מזה.

5 **נמילות** - חסדים - בירושלמי: הדא תימא
6 גופא, כלל במנותו - יש לו שיעור.
7 ובקר חוליהו אין לו שיעור, כדאיתא בברייתא
8 (לטב), דחי בכלל נמילות חסדים.

9 **כסבורין** - אנו לומר דיש לו שיעור למטה -
10 וסבירא ליה כאיך תנא בירושלמי
11 לחשיב פאה, דיש לה שיעור למטה.

12 **רבי יוחנן** אמר ראייה פנים בעוה - דכיון
13 דאייתי בראיה חזא זמנא מיפטר בכך
14 אם ירעה, או יביא מנו שירצה. אבל ראייה פנים
15 בקרבן - יש לו שיעור. וסבירא ליה לרבי יוחנן
16 מעה כסף ושתי כסף דאורייתא. הכי איתא
17 בירושלמי דמסכת פאה: מתני בראיה, רבי
18 בקרבן - יש לו שיעור. דאמר רבי יוחנן: מעה כסף
19 שתי כסף דאורייתא. ועוד אמר במבילתין: רבי
20 יוחנן כדנתיב, דאמר. כל השעיריים והכלה למשה

21 מסיני. ואמר: מעה כסף ושתי כסף דאורייתא
22 וריש לקיש, דמוקי לה בראיה פנים בקרבן,
23 סבירא ליה כר' (דיושע) דאמר: מעה כסף שתי
24 כסף דרבנן. אמר רבי הונא לא יראו פני כל שהוא
25 אבל חכמים נחנה ליה שום שיעור מעה כסף שתי כסף.
26 ומיהו, התלמוד שלטא נחיה להכי. אלא, לויך
27 לייטא קמא משמע דבעי למישרי דמתניתין כיון
28 אף במועד, הלכך לא מיצי לאוקמי בראיה קרבן,
29 דאו לא מייחבי כלל להביא. אבל ראייה פנים -
30 מייחבי לכוואו חזא זמנא. ומעם (ח) הולאה אן
31 לו שיעור. וריש לקיש אמר דמתניתין נמי בראיה
32 סבירא ליה כרבי יוחנן. ומתני צריך לומר
33 מפייתא ליה כרבי יוחנן. ודיושע כדפרישתי, כרבי שלא
34 דהא שיעור כלל. לאיך לישא. דאיתא ואייתי לו
35 ביום קאמר דלא מקבלין - משום כל תוסין. כיון
36 דכבר נפיק. אבל למדור ליוטאן אודא - מצי
37 להביא אם ירצה. והא על פליה קרא מה הוא
38 בתום - רק בחיובא. אבל אי מייחי - שפיר
39 מקבלין. וכן משמע לישנא דלעיל דאיתא ולא
40 אייתי בשאר יומי. ולא פליגי רבי יוחנן רק דלא

41 מייחבי לאיתויי, אבל אי מייחי - מקבלין שפיר.
42 וריש לקיש לא איתובא אלא משום מייחבי ולא
43 מייחבי ליה קרא. ולא דמי האי יש לו שיעור
44 להחיא בירושלמי, דהתם מלמטה מייחי, (והדי)
45 הקרבן, אבל הכא קיימין שיעור בראיה, ואם
46 נבוא השתחום חיד - הא לקרבן יש לו שיעור.
47 למטה. בראיה בירושלמי, הכא נמי קין הוא
48 שיש לו שיעור בהבאתו אי בעי מייחי - אי
49 מקבלין מיניה או לא. ומיהו, לפי לשון הירושלמי
50 לא ידענא הכי מוקי לה מתניתין בראיה פנים
51 בעוה ולא בקרבן, משום שיש לה שיעור כרבי
52 יוחנן. והא חשיב פאה שיש לה שיעור למטה
53 ושנא דרבנן ליישבו למנותין כרבי הכל, אף
54 כהנא דאמר פאה אין לה שיעור לא למעלה ולא
55 למטה. ומתקבא בראיה פנים לחדר לרבי יוחנן.
56 כן נראה לי הפירוש דרך שמעתתא.

1 **מביאן**

1 **מביאין** שלמים ואין סומכין עליהם - דסבירא ליה בשמאי רבם, דאמר לקמן (ט"ז) שא לא
 2 לסמוך ביום טוב, והלל אמר לסמוך, אבל מעלות לא מציע פלוגתא דפלוני בה
 3 הלל השמאי, ואומרין בפרק קמא דשבט (ט"ז) ולא נחלוך קר בשלשה רביס, והמדיא
 4 דסמכה פרך ומשני לה שפיר, אלא ותלמידים בקבו מרובם אמר עלות, ולא נחלוך ברא
 5 ובהדיא דפרק שני דביעה (כ"ב), מנשה באחד
 6 ממתמיד תלמי שיהבי עולות בערה, כי ואמר לו
 7 אחד תמלידו מהו - ואתיב - הוא הדין
 8 דמצוי למימר מה זו עולה שהם אומרם שלא
 9 להביא, אבל לא הבין שהיה עולה, אבל הסמכה
 10 שיאה לפני הקפיד, הוא ולא הקפיד כמו כן
 11 בחלל עצמו, בעובדי דמיתו ליעיל מיתא - דשמא
 12 לא ראו הסמכה, ועוד, שמא לא היו מנחוץ אלא
 13 לתלמידיו שהיו חולקים, אבל הלל חלק עם רבם
 14 ואין בוים למחוא.
 15 **עולות** - נדרים ונדבות במועד באות וביא ביום
 16 טוב - דאק"ב תלל מדרו דאין קריבין
 17 ביום טוב, הוא דאק"ב מפורטין בפרק קמא דביעה
 18 (י"א), שהשטח עולת נדבה ביום טוב לוקה, דאמר
 19 לך מני - בית שמאי היא, ולא מיקח ליה בבית הלל
 20 דתו דאסורא איבא - לאו מיא, כיון דאיהו - ודמא
 21 מותר' כדקאמרין תהם, וכן אמרין דהם פרק
 22 שני דביעה (ט"ז), ובגמרא דהאי משנה: אמר ר'
 23 שמעון בן אלעזר לא נחלוך בית שמאי וביא הלל
 24 על עולות ששאינם של יום טוב שאין קריבין, והחלו
 25 דהתם כי סריך על עולת דאמר מחולקת בית
 26 שמאי ובית הלל בשלמי הגינה לסמוך וכי
 27 מברייתא דתני בא פלוגתא על שלמים שאנין לו
 28 יום טוב וכו', ולא אקשי ליה ממתניין דהבא - כי
 29 היכי דמתיצי על עולות נדרים ונדבות במועד
 30 באות ביום טוב, לא היינו ענפם, דעיינא ליה
 31 לאקשוי מברייתא דתמני בהדיא, ולא על ידי
 32 דיוקא חסורי מחסרה והכי קניא, הוא דלא מתייל
 33 ליה נדרים ונדבות לעולא, דאמר לבית הלל אין
 34 קריבין נדרים ונדבות - משום דנפיק בהו משום
 35 שלמי שמחה, כדאמרין בסמוך דאיבא לאוקמי
 36 שכבר קרב שמחה כדתי, ודבר רבו דאפיק ודבר
 37 רבנו מתיירי, ולא אמר בסמוך נדרים בשלמי
 38 שמחה בנדרים אלא היינו היבא שקריבנים משום
 39 שמחה, אבל תימאם לשם נדרים - לא נפיק רב
 40 מביאום מהקדשים.
 41 אלמא
 42 **שמחה באין אף מן הפגשור**, והגיגת יום טוב הראשון של פסח, בית שמאי אומרים: מן
 43 החולין, ובית הלל אומרים: מן הפגשור, מאי שאן הגיגת יום טוב הראשון של פסח?
 44 אמר רב אשי: הוא קא משמע לך, הגיגת המִשְׁעָר עֶשֶׂר, און, הגיגת ארְבַּעָה עֶשֶׂר - לא.
 45 אלמא

אמר ליה אבי' - האי נמי לא תביעי לך קרא, דבלאו קרא נמי פשיטא, מאחר שחייב את
 בולן - אגו ידענא לכל אחד ערך לזר את עצמו, דהאך אימא האב לאלו הוו זריקין,
 ולאילו הוו עזלין, אלא קרא לביאריים - והיינו נמי אין נראין לחנאן בני שביו ראי
 לעלות אלא בהרבה מועטת כגון אלה, שישעו תרודה לעצמן, כך נראין בניע, חביבדי
 מפרשין דלאו אין נראין לחנאן אתא אביי
 לפרש, אלא למימרא דקראי ראלו לחיבי אתא.
 וקשיא ליה לך פוק סוף אתא דאין נראין חנאן, נבא
 קאמר תנא: ועוד: שיטתו דהלמוד כל דיבא
 דאיבא כרב פלוני למימר גפא, ואמר ליה פלוני
 חב - ההיא מילתא גפא דהוה מצוי למימר
 קנאו מתיירי כתיבא, ואמר ליה דלא תפרשיה הכי
 אלא הכי, **משנה** עולות במועד באות מן
 החולין - משמע השתא עולות ראייה הבאות
 בחולו של מועד עולות מן החולין, ולא מנמעת
 מביא שני, דקיימא לך כל דבר שבחובה אינו
 בא אלא מן החולין, מבססת מנחות (בבא),
 ולקמן נמי בגמרא (ת"א) תניא: "מסת' - מלמד
 שארם מביא חובתו מן החולין, ובגמרא פרך
 סוג - נמי על שומוך בן מיתו ליה ביום
 טוב - נמי מן החולין בעי לאתרוי' ושלמים מן
 הפגשור - בגמרא מפרשי: שלמי שמחה, דרבינו
 קרא כלל מילי, ויום טוב הראשון של פסח -
 בגמרא מפרשי מאי היא, ומאי שנא מסה דנקט,
 ישראל יוצאין לך חובת - משום שמחה דכל
 ענין עיש לך בשר לישבע, ואין קושיין לזבוח
 שלמים לשם כך, בגמרי' ונדבות - שהתרבו כל
 השנה, ושלשילין לירושלים בגמרא מביאין אותן,
 ומקריבין אמרונן דהבשר נאכל לכלעם -
 יוצאין ברוך משום שמחה, משום דביעי למיתני
 יספאן ודכתיב' שמחאות', וכן נקט ברישא
 ישראל, והכתבים - שבאו לזר חטאות ברגל,
 חטאות ואשמות שהיו עליו רגלים חתובין, רבתי
 לזר בשל נקטו שב - יוצאין ברוך משום שמחה,
 ואין עריבין להביא שלמים לשם שמחה אלא
 בזמן שאין לזר בשר לישבע, יוצאין בחוה וזוק
 המורמים לזר משלמי עליו רגלים, אבל אם
 עביות - בחטאת דהוק, שבא אצל אלא
 בבשר בחמה, ובגמרא יליף לה, **נמרא** - הוא
 אם הביאן ביום טוב, יביאן מן הפגשור, אם
 ירצה' בחמיה, וכי תישא - האי נקט במעמד,
 משום דאגב אורחא קא משמע לך מילתא
 אחריית: דאין עולת ראייה קריבה ביום טוב, ואין
 על פי שהיא חובת הרגל, תהיל ויש לה
 תשלומין למחר, מביאין שלמים - ביום טוב,
 לפי שיש ערוך ברוך נאכל הידתי, און שופבין
 עליון - שהסמכה שבות היא, משמחבש
 בבבלי חיים, ותנן: אלו הן משום שבות: לא
 חוץ ממתמיד ומסופין שמתן קבוע,
 וכל שמתן קבוע בהו' 'במועד' ואפילו בשבת, וכל שיום ביום טוב, וסופבין עליון - כיון דמותר להביאן - לא גזרו שבות לבטל סמיכתן, ביום טוב איבן באות - ואפילו לבית
 הלל, סבירא ליה לתנא תמני' נדרים ונדבות אין קריבין ביום טוב, וכי שרו בית הלל - בעולת ראייה ושלמי הגינה, אף על פי שיש לזר תשלומין - עיקר מנחוץ ביום ראשון, רבתי
 ונדחתם אותה' (ויקרא כג) - ביום ראשון משמע, וכשיא באה איבן באה אלא מן החולין - והבא לא מצו לאפילונו ולמימר טופל מנחת מנשר עתה, דכי איתיהו יספיה - בחגיגה
 הוא דאיתיהו, לקמן תנין שאם רצה לערב כר גבי שלמים, יש אדם שיש לו אוכלין מרובין ותכסין מוטעים, ואי אפשר להביא אכילות מולן מן החולין, אבל עולה לזה טופל ליה יביא
 מנחת כהן, אף מן הפגשור - דלאו דבר שבחובה הוא במקום שיש בשר, והדין יש לו מנחת מנשר שני שיש לו להוציא מירושלים וקנה בהם שלמים, ורבי קרא דאין מילי מנחת
 לשמחה, ותנינא יום טוב הראשון - שהוא הוא דבר שבחובה, אפילו יש לו בשר הרבה, דילפינן לקמן מירחמות אתרי' וכו', ולקמייהו פריך, מאי שנא אפס תנא ובית הלל אומרים
 כי' - לקמן פריך, את דרבי שבחובה היא ומוקי לה בטופל, תנינא איבקה עשר' לא - כלומר, להכי נקט פסה לפי שיש ערב פסה חגיגה אחרה, שהיהוה חוברת פסה מרובה וזו
 מביאין עמו תמימה, כדו שיאדו שבו נאכל על השוקבו ואשטענין מנחתין דהיגת יום טוב עצמו דהא דאיבא באה אלא מן החולין, אבל חגיגה ארבעה עשר - באה אף מן הפגשור,
 אמר

אלמא קסבר חגיגה ארבעה עשר לא דאורייתא - ואין לחקוקה דתיבא בפרק אלו
 דברים בפסחים (ע"א). לא לילין מן הגשש - לומר על חגיגת ארבעה עשר
 שנאכלת לשני ימים ולילה אחד כו'. אלמא כבידא ליה דהוי דאורייתא ועוד: אשבת תנא
 דהם דאינה נאכלת אלא ליום ולילה אחד, משמע דליה לא דאורייתא, אבל פליג אדיקד
 גנא ודאמר שני ימים ולילה ויש לומר: דסבר

אלמא קסבר: תנינא ארבעה עשר לאו דאורייתא.
אמר מר: בית הלל אומרים: מן המשער. אמאי?
דבר שבחובה הוא, וכל דבר שבחובה אינו בא
אלא מן החולין? אמר עולא: בטופל. חזקיה אמר:
טופלין בהמה לבהמה ואין טופלין מעות למעות.
ורבי יוחנן אמר: טופלין מעות למעות ואין טופלין
בהמה לבהמה. תניא פותיה דחזקיה: תניא פותיה
דרבי יוחנן. תניא פותיה דרבי יוחנן: "מפת" - מלמד
שאדם מביא חובתו מן החולין, ומגזין שאם יצא לערב

מערב - תלמוד לומר: "באשר ירכיז ה' אלהיו",
תניא פותיה דחזקיה: "מפת" - מלמד שאדם מביא
חובתו מן החולין, בית שמאי אומרים: יום ראשון מן
החולין, פסאן ואילף מן המשער, ובית הלל אומרים:
אכילה ראשונה מן החולין, מפאן ואילף מן המשער.
והאמר ר' יצחק: "מפת" - אדם יוצא ידי חובתו
במשער בהמה, ביום טוב מאי טעמא? לא? אמר רב

אשי: דילמא אתי לעשורי ביום טוב, ואי אפשר לעשר
ביום טוב משום סקרתא. מאי משמע דהאי "מפת"
למשא דחולין הוא? דרבינא: "הישם תמלך אחשורוש"
מש על הארץ," ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים
ונדרות." תנו רבנן: "ושמחת בהמה" - לרבות כל
מיני שמחות לשמחתה. מפאן אמרו: תכמים: ישראל
יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדבות ובמשער בהמה,
והכהנים בהקטא ואשם ובכבוד וקבוה ושוק, וכל אף
עופות ובמנחות - תלמוד לומר: "ושמחת בהמה"

מ, וכל אחד ואחד לפי סבתו. מידה, יש ליתן טעם במילתא דתריהו. חזקיה אמר
 אין טופלין מעות - סברתו ניכר, כיון שאפשר לו לשלפ בשתי ברות - הבי עדין. וסבירא ליה לחזקה דהם: חולק לחובתו לשתי ברות, הלכך במעות לא איטפלג. ור' יוחנן אומר: טופלין
 למעות, דערך דרבייהו קרא טפילה דשרי - על כרחו היה הוא. ודבשי ברותו לא חוי, וסבירא ליה לר' יוחנן אין אדם חולק חובתו לשתי ברות. וכן מבינו בירושלמי: אמר רבי אלעזר בשם
 רבי אמאי: איתפלגין חזקיה ורבי יוחנן. חזקיה אמר: אדם חולק חובתו לשתי ברות כו'.
מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין - ובשילוחו פרק ה' תורה" (פנחות פ"א). מפסקין ליה מקרא אורייתא, וגם בפרק "דם השחאת" (בבבא ע"א). ויש לומר: דרבא איצטרך, דסלקא
 דעתך אמאי: כיון דרבינא "אשר ירכיז" לטפלה דמעשר - מיטא כולי גמי ליתין מן המעשר.

משום סקרתא - דקשה דרב רבין: אלמנן: תיסק ליה דאין מקדישין ביום טוב, ובדקאמר בפרק בתרא דביצה (ל"ב). ויש לומר: דשאני הכא דקדושה עומדת, כיון דחייב מן התורה
 לקדש, כיון דחייבין בפרק בתרא דברכות (נ"א). הלכך לא שייך ביה שום איסור. והרב רבי תרץ: דביצה דנקט - לפי שזו איסור אורייתא. הלכך גזיר בה. אבל מקדיש
 ולא דרי קרבני - לא חוי, כיון ששם דהם (ביצה ל"ב). ולא בא חובין על בני בהמה. ומוקי לה משום חומצין, לומר קסבר חומצין דאורייתא אלא: גזירא גנא אשמי חיתין ומורה, משמע
 דמשום איסור דרבנן לא גזיר. ורבי אלמנן היה רוצה לתרץ: דלדיקשי לא קאמר, דהוא אמרין בפרק "שואל" (שבת קמ"ג). מקדיש אדם חגיגתו ביום טוב, ופסחו בשבת. אם כן דבא גמי
 כיון דתפיק בה ידי שמייה - מצי לקדיש. אך אין דרב רבין יצחק מודה לו, כיון ולא אתי עיקר משום שלמי שמייה, דאם לא כן - ברין ודרים דרבנות גמי ליקדש, כיון דתפיק משום
 שמחה ומכל הני שנייה לא יתכן בכבודו פרק בתרא (נ"א). אמאי נקט סקרתא ולא נקט מקדישין? דרבה לא שייך גזירה, אלא שיני ראשון דקדישין ומיזמן יתכן דהם רובא, ולא דמי
 לנהנה תרומת מעשרות דאדם משום מתן, דרבא לא מתן הוא, דבלאי שרי למכיל קודם שישיערי במזוהו.

וישם והלך אחשורוש - אם - לא יחיד לך לנס ועודך" (ברבים ב) וכן יחיד לנס עבד" (בראשית ט"ז) לא מתייה, דהיי לא מעות משתעבתי אלא לשון עבודת בעלמא.
ושמחת בתוך הרבות מנין שמחת לשמחה - גבי חג הסוכות כתיב. ודרשין ליה מדרהר כתיבי הכא, כיון דבתיה גבי ערית. ופסח ליפתי מניה בדיקש. וכן מצא רבי אלבין בספרי,
 ומצאתה דהוא דרשין לה. דרבינא: "וכרת כי עבר היית בארץ מצרים" - כל שנתה בערית נהג בפסח ותו, ואי כול שנתה בשבת לאו נהג בערית; תלמוד לומר: "אלה"

למעות, להצטרף מעות חולין ומעות משער ללגות ברותה, דמשמע ליה דהוי דבר שבחובה ממשער - לא. וכל אחד ואחד לפי סבתו. מידה, יש ליתן טעם במילתא דתריהו. חזקיה אמר
 אין טופלין מעות - סברתו ניכר, כיון שאפשר לו לשלפ בשתי ברות - הבי עדין. וסבירא ליה לחזקה דהם: חולק לחובתו לשתי ברות, הלכך במעות לא איטפלג. ור' יוחנן אומר: טופלין
 למעות, דערך דרבייהו קרא טפילה דשרי - על כרחו היה הוא. ודבשי ברותו לא חוי, וסבירא ליה לר' יוחנן אין אדם חולק חובתו לשתי ברות. וכן מבינו בירושלמי: אמר רבי אלעזר בשם
 רבי אמאי: איתפלגין חזקיה ורבי יוחנן. חזקיה אמר: אדם חולק חובתו לשתי ברות כו'.
מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין - ובשילוחו פרק ה' תורה" (פנחות פ"א). מפסקין ליה מקרא אורייתא, וגם בפרק "דם השחאת" (בבבא ע"א). ויש לומר: דרבא איצטרך, דסלקא
 דעתך אמאי: כיון דרבינא "אשר ירכיז" לטפלה דמעשר - מיטא כולי גמי ליתין מן המעשר.

משום סקרתא - דקשה דרב רבין: אלמנן: תיסק ליה דאין מקדישין ביום טוב, ובדקאמר בפרק בתרא דביצה (ל"ב). ויש לומר: דשאני הכא דקדושה עומדת, כיון דחייב מן התורה
 לקדש, כיון דחייבין בפרק בתרא דברכות (נ"א). הלכך לא שייך ביה שום איסור. והרב רבי תרץ: דביצה דנקט - לפי שזו איסור אורייתא. הלכך גזיר בה. אבל מקדיש
 ולא דרי קרבני - לא חוי, כיון ששם דהם (ביצה ל"ב). ולא בא חובין על בני בהמה. ומוקי לה משום חומצין, לומר קסבר חומצין דאורייתא אלא: גזירא גנא אשמי חיתין ומורה, משמע
 דמשום איסור דרבנן לא גזיר. ורבי אלמנן היה רוצה לתרץ: דלדיקשי לא קאמר, דהוא אמרין בפרק "שואל" (שבת קמ"ג). מקדיש אדם חגיגתו ביום טוב, ופסחו בשבת. אם כן דבא גמי
 כיון דתפיק בה ידי שמייה - מצי לקדיש. אך אין דרב רבין יצחק מודה לו, כיון ולא אתי עיקר משום שלמי שמייה, דאם לא כן - ברין ודרים דרבנות גמי ליקדש, כיון דתפיק משום
 שמחה ומכל הני שנייה לא יתכן בכבודו פרק בתרא (נ"א). אמאי נקט סקרתא ולא נקט מקדישין? דרבה לא שייך גזירה, אלא שיני ראשון דקדישין ומיזמן יתכן דהם רובא, ולא דמי
 לנהנה תרומת מעשרות דאדם משום מתן, דרבא לא מתן הוא, דבלאי שרי למכיל קודם שישיערי במזוהו.

וישם והלך אחשורוש - אם - לא יחיד לך לנס ועודך" (ברבים ב) וכן יחיד לנס עבד" (בראשית ט"ז) לא מתייה, דהיי לא מעות משתעבתי אלא לשון עבודת בעלמא.
ושמחת בתוך הרבות מנין שמחת לשמחה - גבי חג הסוכות כתיב. ודרשין ליה מדרהר כתיבי הכא, כיון דבתיה גבי ערית. ופסח ליפתי מניה בדיקש. וכן מצא רבי אלבין בספרי,
 ומצאתה דהוא דרשין לה. דרבינא: "וכרת כי עבר היית בארץ מצרים" - כל שנתה בערית נהג בפסח ותו, ואי כול שנתה בשבת לאו נהג בערית; תלמוד לומר: "אלה"

אמר מר ובית הלל אומרים אף מן המשער - והלא דבר שבחובה הוא. בטופל - מחבר
 משער עם החולין ונביא, ופליגי אמוראי: כיצד טופלין. חזקה אמר בהמה להמה - אם
 יש לו אוכלין אף רפה בלן סופיק בהמה אחת, וביא אחת לחגיגה מן החולין והשאר
 מן המעשר, ואף על פי שחולין בעות ראשון שם חגיגה עליהן, כבר יצא ידי חובה
 בראשונה מן החולין. ואין טופלין מעות למעות

למעות בהמה גדולה. ורבי יוחנן אמר איפכא:
 למר אתחיל לה שפיר טפי יצאת ידי חובתו מן
 החולין. כשנביא בהמה שלמה מן החולין, ולמט
 אתחיל לה שפיר טפי כשחולין מעורבין עם כל
 אבילותיה. ולקמן ליתן לה מקראי דרמתי להיות
 טופל - פסח - בטעם שבועות כתיב: "ועשית חג
 שבועות לה: אלהיך מסת נרות ידך", ולקמן
 מפרש מסת לשון חולין. מערב - אין לשון ה'
 נופל אלא במעות שקנה בהן בהמה, דשתי
 ברות - זו ניכרת לעצמה וזו ניכרת לעצמה.
 אשר ירכיז - מכל אשר ירכיז. ויום ראשון -

שהוא לשם חגיגה - יהו מן החולין, ליה ליה
 לביט שמאי טפילה ברוב שבחובה. מפאן ואילף
 - שאינו אלא שמחה. דאילו בחגיגה כתיב:
 "והתנתח אותו" - יום אחד ותו לא, אך ר' יוחנן
 דמעשר: אכילה ראשונה - השתא סלקא דעתך
 בהמה לעצמה, וביאנה על שלוח ראשון. מפאן
 ואילף - אפילו בו ביום. והאמר כל ימות הפסח -

שאין אלא לשמחה, אדם יוצא במעשר חובתו
 אם יש לו, וכל שכן שקנה שלמים במעות
 מעשר שני. ביום טוב מאי טעמא? לא? נפיק
 במעשר בהמה בשאר אבילות חוץ מן
 הראשונה, הייב שרוי במעשר שני. משום
 סקרתא - שבעת. דהנן בכבודו (נ"א). והוצא
 בעשרי סוקר בסיקרא, ואומר היה זה מעשר.
 והוא בעש אדום שבעבין בו תריסין - שמחת -

כל השמחות במעשר, ולא בעי מניה אלא
 שמחה, ואמר מר: אין שמחה אלא בשבת, והאי
 בשר הוא.

יצא

למעות, להצטרף מעות חולין ומעות משער ללגות ברותה, דמשמע ליה דהוי דבר שבחובה ממשער - לא. וכל אחד ואחד לפי סבתו. מידה, יש ליתן טעם במילתא דתריהו. חזקיה אמר
 אין טופלין מעות - סברתו ניכר, כיון שאפשר לו לשלפ בשתי ברות - הבי עדין. וסבירא ליה לחזקה דהם: חולק לחובתו לשתי ברות, הלכך במעות לא איטפלג. ור' יוחנן אומר: טופלין
 למעות, דערך דרבייהו קרא טפילה דשרי - על כרחו היה הוא. ודבשי ברותו לא חוי, וסבירא ליה לר' יוחנן אין אדם חולק חובתו לשתי ברות. וכן מבינו בירושלמי: אמר רבי אלעזר בשם
 רבי אמאי: איתפלגין חזקיה ורבי יוחנן. חזקיה אמר: אדם חולק חובתו לשתי ברות כו'.
מלמד שאדם מביא חובתו מן החולין - ובשילוחו פרק ה' תורה" (פנחות פ"א). מפסקין ליה מקרא אורייתא, וגם בפרק "דם השחאת" (בבבא ע"א). ויש לומר: דרבא איצטרך, דסלקא
 דעתך אמאי: כיון דרבינא "אשר ירכיז" לטפלה דמעשר - מיטא כולי גמי ליתין מן המעשר.

משום סקרתא - דקשה דרב רבין: אלמנן: תיסק ליה דאין מקדישין ביום טוב, ובדקאמר בפרק בתרא דביצה (ל"ב). ויש לומר: דשאני הכא דקדושה עומדת, כיון דחייב מן התורה
 לקדש, כיון דחייבין בפרק בתרא דברכות (נ"א). הלכך לא שייך ביה שום איסור. והרב רבי תרץ: דביצה דנקט - לפי שזו איסור אורייתא. הלכך גזיר בה. אבל מקדיש
 ולא דרי קרבני - לא חוי, כיון ששם דהם (ביצה ל"ב). ולא בא חובין על בני בהמה. ומוקי לה משום חומצין, לומר קסבר חומצין דאורייתא אלא: גזירא גנא אשמי חיתין ומורה, משמע
 דמשום איסור דרבנן לא גזיר. ורבי אלמנן היה רוצה לתרץ: דלדיקשי לא קאמר, דהוא אמרין בפרק "שואל" (שבת קמ"ג). מקדיש אדם חגיגתו ביום טוב, ופסחו בשבת. אם כן דבא גמי
 כיון דתפיק בה ידי שמייה - מצי לקדיש. אך אין דרב רבין יצחק מודה לו, כיון ולא אתי עיקר משום שלמי שמייה, דאם לא כן - ברין ודרים דרבנות גמי ליקדש, כיון דתפיק משום
 שמחה ומכל הני שנייה לא יתכן בכבודו פרק בתרא (נ"א). אמאי נקט סקרתא ולא נקט מקדישין? דרבה לא שייך גזירה, אלא שיני ראשון דקדישין ומיזמן יתכן דהם רובא, ולא דמי
 לנהנה תרומת מעשרות דאדם משום מתן, דרבא לא מתן הוא, דבלאי שרי למכיל קודם שישיערי במזוהו.

וישם והלך אחשורוש - אם - לא יחיד לך לנס ועודך" (ברבים ב) וכן יחיד לנס עבד" (בראשית ט"ז) לא מתייה, דהיי לא מעות משתעבתי אלא לשון עבודת בעלמא.
ושמחת בתוך הרבות מנין שמחת לשמחה - גבי חג הסוכות כתיב. ודרשין ליה מדרהר כתיבי הכא, כיון דבתיה גבי ערית. ופסח ליפתי מניה בדיקש. וכן מצא רבי אלבין בספרי,
 ומצאתה דהוא דרשין לה. דרבינא: "וכרת כי עבר היית בארץ מצרים" - כל שנתה בערית נהג בפסח ותו, ואי כול שנתה בשבת לאו נהג בערית; תלמוד לומר: "אלה"

1 יצאו אלו שני חנינה באה מן - חנינה "חלב" כתיב בו, "ולא ילך חלב תני" וגו' שמות
2 (גו) **משנה** אובלין מירבין - בני בית רבים - מבוא שלמים רבים, שלמי חנינה רבים
3 לפי האובלין, ועלתו ראייה מועטה. עולות מרובות - דכתיב: "איש כמנתה ידו",
4 **גמרא** - **שופט** - מועת חולין בעשר יחד. אלימטא מרובי יחד. קאמר ליה חרי אמרי בתמה
5 לבמהה מועת למעוה לא - בחוקה, קאמר ליה
6 חרי אמרי אין שופלין מועת למעוה - כיון
7 שמיכר ספלת מועת אהת, ושמינעו לחוקה
8 בהדיא דאין שופלין - הכי שביק מילתא בהדיא
9 ומותביק מירוקיא אלא אלו שופלין קאמר ליה -
10 דשמעוה ליה חסדי דקאמר בטופל ומביא פר
11 גדול, דוקא מועת למעוה, אבל בהמה לבמהה
12 לבמהה אלא כתיב: "ודי אמרו אף שופלין
13 - דאם לבמהה, כמאן וכו', וכו' תיבא אמריא"
14 הוא הפליגי - חוקה רבי יוחנן הוא הפליגי
15 בבמהה ובמועה, אבל מתיניחא - דאיתתין
16 לעיל תניא כותיה דמר תמר. לא פליגי -
17 מנעוה, אלא בבמהה, דרך דקתני אף רצה
18 לערב - הוא דקאמר מועת דוקא, אבל איך
19 מתיניחא - סבירא ליה בן מעוה בין בהמה, ורב
20 אבילה ראשונה מן החולין - וקא סלקא דעתך
21 שדעדה דבאה ראשונה על השולחן בעי כילה
22 מוחלין, ורבי אבילה שאשנה - כלומה אמריא
23 ראשונה סתמא קתני, דאית ליה בין בהמה
24 עצמה, בין מעוה שיעור אבילה ראשונה, חווי
25 והקריב חמש ביום טוב שני - ולא אמרתי עובר
26 ופריש ב"ב לרש"י, ורומנא אמר: "זחונתא אחרת"
27 וחי יומא ותו, ואל, ודך נמי דדי יומא הוא
28 ושני שלמינן דראשון, כהתם - אם הפרישן
29 סתם - אינו חווי ומקריבן, כדמפרש ואילן, כמן
30 בפפ"ש - דאמר בהדיא: ליום ראשון אגן מפריש
31 את חולין חווי ומקריבן, דאית אסור שלמיני
32 ראשון, כהתם - דאמר אסור לחקריבן
33 הכי דמי? פשוט הוא ליה שהות הוא -
34 ומסתמא ליום ראשון הפרישן, שיווי שווי -
35 שהיה דמיש לחוג שני יומים, הכי נמי מסתברא
36 - דמודה ר' יוחנן בדמפרש, אימר נמי -
37 דהיבא דומחב מילתא ולא היה דבעוה לחוג
38 שני יומים - מודה ר' יוחנן, לא
39

1 **מי** שחנינה באה מום - פירש רש"י דכתיב "ולא ילך חלב תני", ומיהו, לקמן (ב) לא
2 מפקינן ליה לפי המסקנא, אלא ממריה שוה דמדרב"ר "מדרב"י! ושמן מכל מקום
3 משמעת המקרא משמע חנינה, ולקמן מפקינן ליה ממדרב"ר "מדרב"ר - שמא אלשון
4 ד"ריוורג קא ספין, דמשמע חנינה, דאי ממדרב"ר - הוא אמרנא עולה ושולמיס באה מום.
5 ולכא למועה כן - לא ידו באיס שלמי סנודה
6 מועשר לך עד ידי טפולת כמו חנינה הוא
7 בספירי פרקין ליה ממריה שוה, דכתיב בו "שם"
8 במעשה, וגם ב"ריתורה" (מנחות פב,א) מדרב גורד
9 שוה שם "שם" שלמים, הקשה הרב רבינו
10 אלחנן: לילך שמוה מרוב עובל, דכתיב (דברים)
11 כוז: "ובחת שלמים" ומינה ממעטין עופות
12 ומנחות, וכן דרש רבי יוחנן בן בריהא בספוסים
13 (ט,א) תורה: אמאי לא מוקינן אף בבשר
14 תולין, ומקריב שפיר מנעוה ויתוק? ודאי ילפינן
15 מרוב עובל, כמו סנודה ולחלק שלמים - אף כאן
16 שלמים, ומנחות דכתיב "ובח' בדר בעל",
17 ויתרונתו דרבינו יוחנן ברבי עליל.
18 **בחנה** ולא באשנה - והנא קמא דמסקי לא
19 מדרשה "ושמחת בחנני" מן שחינה וכו'
20 - ויש לומר דריתויה שמעתינן מיהו, ולכתיב
21 "בחנני", ומיהו, מצינו למימר דפליגי עליה, ולא
22 משמע עליה, והא דאין שטעמיס נשים מנוער -
23 מילתו קמא כדאין דהתם.
24 **מי** שיש לו אובלין מרובין - בירושלמי אמרין:
25 ועד ודו רחבה - קורא אני עלוי "איש"
26 כמנתה ידו, שיעור ודו מועוה - על זה נאמר
27 "כרבת" ב"ה אלחנן" עני ודו מועוה - על זה
28 נאמר: מנה כמה שתי כסף, אף פחות מנעה כסף
29 אחת פחות משתי כסף.
30 **חוור** ומקריב (הוא) ביום טוב שני - פירש
31 רש"י: ואינו עובר משום בל תסיף,
32 דרומנא אמר: "זחונתא אחרת" - חרי יומא,
33 ודאו ודאו ימים - זחונת אחרת ודאו ודאו
34 דראשון, אבל כהתם - אסור, כדמפרש ואילן, ולא
35 שייך לאקשייה: כיון דלא חוי חווי בראשון - איך
36 היה חוי בשני הויאנא חנינה ליה לר' יוחנן
37 בסמוך שלמינן דראשון, דהא חוי בראשון קרינן
38 ביה, והואל ויאכיל שם הרבה כזניס שקריבו
39 אותן בבת אחת, ומיהו, רבינו נתנאל פירש בענין
40 אחר, ודו לשוננו: אמר רבי לקיש הפריש עשה
41 בהמות לחנינהו, הקריב חמשה ביום טוב ראשון -
42 מקריב חמשה ביום טוב אחרון, ואף על גב דאין
43 מוקיבין נדרים ונדבות ביום טוב - והואל והוללו
44 תהדלת הפרישתן לחנינה הוינה - מותר להקריבן
45 ביום טוב, ורבי יוחנן אמר: כיון שפסק שוב אינו
46 חווי ומקריב ומביא, אמר ר' אבא: ולא פליגי, כמן
47 - כהתם, כאן - במפרש, הא דר' יוחנן כגון
48 שפרישין סתם הוי הקריב, ויש לו שדות ביום שלשוחו
49 השאר, וכן ש' לו אובליס, ולא שוה - שדיר
50 שירינהו, ועשו כנדרים ונדבות שלא מחמת יום טוב, שאין קריבין, ודירש לקיש - כגון שפירש שאלו הנעשרים יקריבם ביום טוב ואחרון, כגון - מותר, דכי נמי מסתברא, דכי אתא רבין
51 אמר רבי יוחנן: הפריש עשרה בהמות לחנינהו הקריב חמשה וכו', חווי ומקריב וכו' קשיא אחריו כו', אלא לאו כו', אימר נמי, אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן: לא שנן דכיון שפסק
52 שוב את מקריבן - אלא שגור לא הוים, דאמרינן: שירי שירינהו ועשו נדרים ונדבות, אבל נמי הוים - חווי ומקריב, כן פירש רבינו נתנאל, משמע בירושלמי דמכליקין:
53 חוי ולפני עשרה בהמות, הקריב חמשה ביום טוב ראשון, והמוקר מזה שירדה יום טוב ואחרון: רבי קריספא אמר: איתפלגין ר' יוחנן ורש"י לקיש, חווי אמר: חווי ודאו, חווי אמר: אינו ודאו, ולא
54 ידענן מאן מאן דאן נתנאל אמר ר' אבא: אמר רבי יואי: נפש מלודין דרבנן מן מלודין, דרבי יוחנן דו אמר טופל מעות למעוה - דו אמר רוחה, ר' לקיש דו אמר אדם טופל בהמה לבמהה,
55 ואין אדם טופל מעות למעוה - דו אמר אורי דהוה, אמר רב שמן בר אבא כשם ר' יוחנן: לעולם אדם מוסף חולין ודוחה יום טוב, עו שיאמר אין ער דבעוה לחוסיק, משמע - דלענין דהיית
56 יום טוב מיידי.

1 זח תב על הערה - דעפי בשוהו ניכר, השמונה נראה לעולם. אבל שאר עבירות, רוצח
2 וגזל - אין ערוז לפניו.

3 **נאמר** עצרת בפסח - וברשותמי יליף לה ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל, נאמר חמשה עשר
4 בפסח ונאמר חמשה עשר בתח, מה להלן ויש סוכם אחרון תשלומין לראשון, אף

5 כפי ש"ס אחרון תשלומין לראשון. וכן ליבא
6 למיפרך כפרוך בתלמודו שלנו, דהא גורה שוה

7 גמורה, דלפנינו מפרש בסוכה בריש משנה (מ"א)
8 ובער, ויחידה רב פפא בשם רבי אשישיא דרשי

9 תחם: 'וחתום אותו חג לזה שבעת ימים' וכו'
10 שבעה הם? והלא שבעה הם? אלא, יתא שבת

11 [ומסם] - דריי שבעה, ר' יוסי בעי וכו' נכאן למורו
12 שאין חגיגה דוחה חשב? דהא חגיגה אחר התיב

13 רבי יוחנן אחי דרב ספרא דהרנא: אף בפסח כן,
14 מעתה צא מתוך שבת דריי וישיבה, אף עמך שדל

15 ר' יש ראשון [אחרון] בשבת וצא מזה שני ימים] -
16 דריי כאן ששה. אחא יחידה רב ספרא בשם ר'

17 אשישיא: 'וחתום אותו חג לזה שבעת ימים' צא
18 מוקן שבת שכבר למורו שצאן חגיגה דוחה שבת,

19 ומה תלמודו למור 'ותחדשו' - לרבות זים טוב
20 האחרון תשלומין לראשון, וכל אותו ודרשת

21 אינן נכאן. אף פפא: 'אלא דריים' [פסחים ע"ב]
22 מיייתי להדיא ר' יהודה ספרא, ופרך עלה דהיא

23 דהל עליו טוב דראשון האחרון בשבת דריי כאן
24 ששה, ולא מיייתי 'ותחדשו'.

25 **תשלומין** זה לזה - והדיא דלמך (ט"א),
26 דלפנין תשלומין לתח השבעות

27 מזה המצות לה שבעה לא מסתבר למימר
28 תשלומין זה לזה כיון דחלל גמור הוא.

29 **כיון** דלא חוי בראשון לה לא חוי בשני - וברוך
30 עיקר: אף היה שיהיה בראשון חתר בשני,

31 מי אמרינן, כיון דחובא עליה רמיא בראשון - ות
32 לא פקע מניה, אף גב דהשתא לא חוי, או

33 דלמאי? כיון דתשלומין זה לזה לר' אשישיא לא
34 מיידיבן וימיה, כיון דהשתא לאו רב חותב דוא -

35 לא מצי מיייתי ליה, הואיל ואינו בביאה לא חוי
36 בהבאה.

37 **נממא** ביום נביא - גבי נודי שנממא קאי,
38 דעל כן לא מליגי רבי ר' יוסי בר

39 יהודה (מ"ד נ"ד) בנממא בשמיני, שכן יצא
40 לשעה הראייה להביא קרבן, אבל בליל שמיני,

41 דלא חוי לקרבן - לא, ורבי יוסי בר יהודה נקט
42 נממא בשביעי - לאו משום הבאת קרבן הוא,

43 אלא דחשיב ליה כמה תומאות שביעי,
44 **שאני** תומאות האיליא ויש לה תשלומין בפסח

45 שני - היה קשה למורי: אם כן סבירא
46 ליה לר' יוחנן נממא ביום אחרון חווי בשני -

47 מיייתי חגיגה, אף לוינא לעיל ריש במתלין
48 לאתיי נממא בראשון ונטורי בשני ויש לומר: דאן

49 הכי נמי, אלא משום דלרב פפא בדמורל לא מצי
50 למימר הכי, נקט למיזא דרשי לחרוזיא.

51 **שני**

52 **חגיגה** חווי בשני, וכו' אמר רבי יוחנן הקי?
53 **והאמר חוקיה: נממא ביום: נביא,**

54 **חוקיה** - לאו משום דריי ויחנן אמר: אף פליגה
55 נמי מביא: אמר רבי יוחנן: **שאני**

56 **מומאה** דיש לה תשלומין בפסח שני. מתקף לה רב פפא:
57 **הניחא למאן דאמר: פסח**

58 **שני**

1 לא שני - אף דרתיא לקמן: אותו אתה חוגג וזה, אלא שלא גמור היום, אבל גמור
2 היום - ולא היה לו שהות להקריב כל חגיגתו שהפריש. **משנה** מי שלא חג - שלא

3 הביא חגיגתו ביום הראשון של חג, ויום טוב האחרון של חג - וחג שמיני עצרת, ואף
4 על גב דרגל כפר עימו הוא - ויהי תשלומין לראשון, וחוליד פסוח - ויהדיא פסולין

5 בישראל, ודא חוקי, לפיכך אין עונותיו נחמקין
6 בתשובה. יבול לחידי - דמי גביהו וגולתו

7 כלעולם, ויחנן - ויהא נתקן מן הדיא. פניות
8 - מוקלסין, ודא חוקי, **גמרא** מניני מולי - ודמי

9 האחרון של חג הסוכות תשלומין לקרבנות החג
10 לחידיים. עצרת שבעת יום פסח - ויהא

11 הכבד - 'שבעת ימים תאכל מצות זבוח'
12 השביעי עצרת' (ירמיה ט"ז). מה לשביעי של

13 פסח - תשלומין לראשון, שדריי אינו חלוק
14 מפר קט"ב פוסת - ויעריב גוריה שוה זו

15 שתוא מופנה, דהו לא פריכט עלה מיידי, דכל
16 גוריה שוה מופנה למידין ואין משיבין, "לא" -

17 באמת. אחא כתיב לא תקשה מלאכה - בהחיא
18 קרא גופיה 'זבוחים השביעי עצרת לזה אלהיך,

19 לא תקשה מלאכה', ותנא מיידי לה פסח -
20 משום דר' יוחנן דגמרי לה דאברמלין חובא

21 אמורא הוא, אנט נקט בהאי האי לישנא, כל שבקע -
22 כל יום ויום, בחודש השביעי - כל מי החג

23 האמור באחד השביעי, יבול היא חוגג וחולך כל
24 חודש - איהו יום שריבה תשלומין החג, אם

25 לא תקריב בתג, ולמורו ליפר אותו - בספינה
26 דקרא, תרי 'אחור' כתיב ביה, מה תשלומין -

27 כיצד חן תשלומין, כולן תשלומין לראשון -
28 שדריי יום אחד עשה הבחוב עיקר בבוקר, דרבותי

29 'אחור', ושלאחריו עשה תשלומין זה לזה,
30 תשלומין זה לזה - אין לך יום בתום שאין חובתו

31 תלוי בה ברעצמו למי שלא נראה בימים שלפניו,
32 ויש ראשון שהוא נראה להביא עיקר לדידיה

33 וימיו שלאחריו תשלומין לו, חיי - אנט קריי
34 לדיאות, כדאמרין במתניתין, נספא ביום -

35 בכריתות (ט"ז) תג; נודי מביא קרבן אחד על
36 תומאות דרבה, ואמר חוקיה: נממא ביום שמיני,

37 שהוא ראי להביא קרבנות ולתרויהו מעין
38 נדירותיו, וימים שנהו קודם תומאה נבלין, כמו

39 שנוא: 'זבוחים השמיני יבא שתי תורים אם שני
40 בני וגו' ודחיל לה לא ימי נודי וגו' והימים

41 הראשונים פלי בי טמא נודי (במדרג ה) פביא
42 קרבן על תומאה השנית, שכבר נתחייב

43 בקרבן תומאה, ותתחלה עשה - והרי זו
44 תומאה אחרת, אבל נממא בליל שמיני - אינו

45 מביא אלא קרבן אחד, דכיון לילה ראי תומאה
46 הראשונה לשעה שהוא ראייה להביא עליה

47 קרבן - לא נתחייב בקרבן הראשון, ואין לו
48 תשלומין, ורבי יוחנן אבד - הואיל ועבלי

49 ולתומאתו ראשונה והעריב משנת נתחייב
50 בקרבן, ואף על פי שאין לילה ראי לקרבן,

51 אלמא: אף על גב דלא ראי לקרבן - שי לו
52 תשלומין, שאני מופאה - קרבן ודחיה מפני

53 התומאה, ולפיכך שי לו תשלומין, ואף על גב
54 דלא נראה להביא, הואיל ויש לה תשלומין -

55 כיון אלו פסח שני, שדריי מי שלא נראה
56 בראשון של תשלומין, אבל ודחיה מפני דבר

57 אחר - לא מציעו לו תשלומין, אלא אם כן נראה להביא, הניחא למאן דאמר כו' - פלוגתא היא במסכת פסחים בפרק "שני יהיה טמא" (נ"גא).

1 אלא למאן דאמר רב נחן. אלא למאן דאמר רב רגל בפני עצמו הוא דמי
2 רבי. ואף על גב דאית ליה תנא דמטיילי ליה – פריך פסדי, דמסתמא לא פליג ארבי
3 דהרמ, דקיימאן לו הלכה רבי מנחיה. אבל לא מסתברא למימר דבעי לישבה ככולי עלמא.
4 אלא תפלה של ערובת – אחוי בנאן דאמר תפלה ערבת וזכב. ואפילו למאן דאמר רשות
5 – בתנא און לוי נול לטעלה, אם לא על ידי
6 אונס קצת. וכן משמע הדיא ד’תפלת השחר’
7 (ברכות ב,א). שכן ולא התפלה ערבת מתפלה
8 שריתו שתיים וכן (שם לב). אבל לא מסתברא להחזיר
9 של ראש חדש בלילה – אין מחזירין אותו, לפי
10 שאין מקדישין החדש בלילה. הא מקדישין –
11 מחזירין, ולא מביטין בלילה בין למאן דאמר רשות או
12 בין למאן דאמר חובה. ומשמע לדיבא נאן
13 דפליג. והדיא דרשת (ג,א) אי שרא ליה הימנייה
14 לא מטרידא ליה, וכן בירושלמי: אי עלה למשתן
15 לא ירד – היינו אונס קצת. ולא כפרש הלכות
16 גדולה. שפירשו דאף למאן דאמר רשות, אי
17 שודי עלה חובה – דתיא כתיב: ודאי ליתא. שודי, ו
18 לא עסקין כתיב שבבר התפלה בשאר לילות –
19 ואם היינו מפרשים שודי עלה חובה באותה לילה
20 – יתבן הדיא דטעה ולא התפלה ראש חדש
21 בלילה. וברבינו הארביא, ובאיתא הדיא דאמר
22 (ומאן ג,א) דתפלת געילה מפרט של ערבת.
23 כן הוה לחלל – שפירשים שודי הדיא היינו
24 כן באברהם שודי שנתוסף ה”א בטעמן, וכן
25 בגב נדרכה הגמרא עולה הדיא.

26 **כברוא** – סומקא – רביעיה. ודומה לה מעיקרא
27 משבא ודחשה אבראז (בבא קמא
28 טו,ג.) ובבראיא רבתי יש: יאי עניווא לברתיא
29 דיעבך כפיסקא סומקתא לוסטיא חזריא.
30 **כאן** באחווה פנייה – משמע ליטאן דספקא
31 ליה: דמי נשד מחזיבי כריתוה, מדנקט
32 אחווה שפי מכל שאר עריות. והיינו כשמעון
33 התעני (בבבא קמא פ”ק דאומר) (סח). ועיין
34 דקושין ע”ג.

אפילו

26 וינחיה. ואינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחר. אמר ליה: ומי שום חד
27 וימנא קרי ליה “לא עברו”? אמר ליה: אין, צא ולימד משוק של תפרין: עשרה פרסי – בואא,
28 חד עשר פרסי – בתרי וזוי. אמר ליה אליהו לבר הוה רב וימנא ליה לרבי אלעזר: מאי דכתיב
29 “הנה צרפתיהו ולא ככסף כרתיהו ככור עוני” – מלמד שחור הקדוש ברין הוא על כל מדות
30 טובות ליתן לישארא, ולא מציא אלא עניוה. אמר שמואל ואיתימא רב יוסף, היינו דאמר
31 אַיְשִׁי: יאה עניוהא יהודאי פי פרוא סומקא לסומאי חזריא. “רבי שמעון בן מנסאי אומר:
32 אי זה הוא “מענות לא יוכל לתקון” – זה תבא על העריות והוליד ממנה ממור וכו’”. והוליד
33 – אין, לא הוליד – לא? והא תמאי, רבי שמעון בן מנסאי אומר: גונב אדם – אפשי שיתור
34 גנבו ויתקן, גנול אדם – אפשי שיתור גנול ויתקן, אבל תבא על אשת איש ואסרה לבעלה
35 – נגרד מן העולם והוליד לו. רבי שמעון בן זוהי אומר: אין אומר “פקרו גמול”, “פקרו חזיר”.
36 אלא: “פקרו סלה”. ואי זה – זה תלמוד חכם שפירש מן התורה. רבי יהודה בן לקיש אומר:
37 כל תלמוד חכם שפירש מן התורה עליו תכתוב אומר: “בצפור נודדת מן קנה בן איש נודד
38 ממקומו, והאומר: “מה מצאו אבותיכם בי עליו בן רבקה מעלה”? לא קשיא: פאן – פאחותו
39 פנייה, פאן – פאשת איש. ואי בעית אימא: הא והא פאשת איש, ולא קשיא: פאן
כאום

נבל – זה לקרבן, כלומר מי שהוא מעות מתחילתו – אין זה מעות. אלא בקור בלה – זה לקרבן, שכל נבל פו מום ותקלקל, כך לשון לקרבן נופל באדם שודי נטב מתחילתו. אחותו
פנייה – והוליד – אין, לא הוליד – לא, באשת איש – בלא הוליד מי שזכר לשונה שאסרה על בעלה. לא שנת אחותו ולא שנת נכרית. באונס – לא אסרה על בעלה, לפיכך והוליד
– אק, לא הוליד – לא.

1 אלא למאן דאמר רב נחן בפני עצמו – ועבשוו אין לך תלכות טעמו של רבי יוחנן בהדואל
2 רש ולטומאה תשלומין לשני. קסבר ר’ יוחנן – אין חסרון וכן במו שהגיע לילו להקריב
3 קרבנותיו מחר, הלכך מחזיבי הוא בקרבן, אלא שהלילה מעכבו מלביא אבל חזר ביום
4 ראשון אין עלו שום חובת ראייה לפיכך אין לו עליו תשלומין, וכן אמר ר’ יוחנן –
5 לילה מחוסר זמן, והאמר ר’ יוחנן: ראה אתה
6 בלילה, וב שפסד שבועה נקיים במשפטו וטבל
7 הדעיבי משמו, ודור ודור ראה אתה בלילה וזהו
8 למחר. כבאי – קרבן על טומאה שניה ולא שבת
9 מן הקרבן שיבאו על הראשונה, וביאי שני
10 קרבנות כשיתור, הודאל ולא ראה השניה עד
11 שיצא לשעה שודא ראייה לחביא קרבן – יש לו
12 תשלומין. ואף על התענה יבאי, אף על פי
13 שחילתה בתוך זמן קרבן הראשונה – לא
14 אמתיות וראש טומאה ותיפוש רבי יוסף את
15 העעם במסכת כריתוה, לפי שהדיאה ראשונה
16 של בו איננה אלא בקרי בעלמא, וכי יחוי אינן
17 למחר – מעטרפת בהדייה. וכן אמר, אף על פי
18 שהיתה ראייה ראשונה בתוך קרבן ראשון, כי
19 הדר חזי אינן למחר – מעטרפת בהדייה, ואי
20 שלקא דתתן לילה אין מחוסר זמן – אפילו ראה
21 פקעתין בלילה זה – כבר נבוי זמן ראשון,
22 ושתי יבנות הן, אי לא דסבריא ליה לילה
23 מחוסר זמן, הלכך אמר אהא שתיים בלילה – היא
24 לה ובה איתבא. בי אמר ר’ יוחנן – הדיא –
25 לרבי האומר לילה מחוסר זמן אמרה, אבל
26 להדיא סברא דלי אפילו ראה כולן בלילה
27 מביא לרבי האומר שישבא – אי אמת
28 בשלמא טעמא דנפשיה קאמר – אשמעינן ביה
29 דסבריא לילה מחוסר זמן, אלא אי לרבי
30 האומר רב קאמר – מאי אשמעינן ליה פתי
31 הדיא כאתקפתא דרב שיטא – דאתקף
32 בכריתוה על הטעם שנתן רב יוסף על הדבר,
33 כמו שפירשו למעלה, תדע, דדא ראייה
34 ראשונה של כל חובים כרי בעלמא הוא, וכי
35 הדר חזי תתיי – מעטרפת בהדייה, דבא בני
36 לא שנתא, ומתקף ליה רב שיטא: מי דמי תתם –
37 מילתו חזיבא חזיונה, הבא – לאו כמתן
38 חזיבא דהאי קרבן חזייה, להלמלא מביעי ליה
39 – אל חסרון נופל לשון מילי, שחסר מזה
40 אמת – אלא יתמלא עד חסרון זה ומחסרה.
41 שמינותו חבדיו לרבי מנוח – שאמרו לו בא
42 עמנו, ולא תלך. נמצא שחסר עצמו מאותו חזון
43 שחזרין בו – ישיב רב יוסף על אדם חזון חזון
44 את המצוה. היינו צדיק היינו קונר אליהם – מי
45 הוא צדיק ומי הוא קונר אליהם? הלא אתה
46 שנתקן צדיקים – לא עבדוהו בשרה, שח עבדו
47 יותר. עשייה פסי – ישיב רב יוסף על אדם חזון חזון
48 אחו, שכבר נתנו קו, ואם תאמר לו לילך פריסה
49 יותר – שאלך שני זווים, צדיקין ולא בכסף –
50 ולא באש כמו שצויתם הדבק באש, אלא
51 בתרופין כבוד עוני ולטרופו בו, רחיו חרסת
52 שחזרין בו. נגב אדם – נביחא אפשי שחזיונה,
53 ויתקן נגרד מן העולם – אין לו עד תשובה, לפי
54 שעשה רב שאין לו רפואה, אין אומר כיפאי
55 נבל – זה לקרבן, כלומר מי שהוא מעות מתחילתו – אין זה מעות. אלא בקור בלה – זה לקרבן, שכל נבל פו מום ותקלקל, כך לשון לקרבן נופל באדם שודי נטב מתחילתו. אחותו
פנייה – והוליד – אין, לא הוליד – לא, באשת איש – בלא הוליד מי שזכר לשונה שאסרה על בעלה. לא שנת אחותו ולא שנת נכרית. באונס – לא אסרה על בעלה, לפיכך והוליד
– אק, לא הוליד – לא.

קלא

חגיגה. הכל חייבין - פרק ראשון דף י עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזון)" תוספות

רשי"י

אפילו תלמודו תלמודו - מתלמוד ירושלמי לתלמוד בבלי כפידיש רשי"י. וכן אמר
 בירושלמי: במחשכים הושיבני כמותי עלים - אלו תלמודי הבבלי. וכן (רב בתנא)
 דדהו עייס דלשבתה מנייה תלמודו בבבלי. ומיהו, אפילו אפיכא פי שומר, דבדי פירושו:
 פירוש מזה ועדיין אל הבין בזה, שמתוך כך אל יעלה בידו הלכה בירודה. **למשל** כרבי
 יהודה - משמע דחשיב ליה כפרבא מה **למשל**
 הכתוב לדרשה אריתיו. ואילו בפרק קטא
 ודגילה (ו.א.) גבי אסתר רביה קודש אמרה,
 קאמר שמואל, משום דבוחי: "קימו וקבלי -
 קימו למעלה מה שקבלי למטה. וקאמר תלמודו
 דלית: ואלו פירכא ואילו בשבת בפרק י"ד עקבא"
 (פ.א.) הרשני מנייה. קימו מה שקבלי כבה,
 דקבלי תורהו רבנן מיני אשורושוי ואבא הרב
 רבנו יעקב: דלא קושיא היא. ודחם פסק לה
 מדשני לה בבבליה, דליתיה קימו וקושיא או
 דקבלי וקבלי, אלא דלא תרתי שנוע מינה.
באפי נשבעתי ולא חזרתיו ב - דקשה הרב
 רבנו אלחנן: דעל סדחן קרא חבבי מירדשי
 מותבתי: נשבעתי באפי אם יבואן אל מנתיחי
 ורדשיני מנייה גבי דור המדבר שלא בא לארץ
 ותריך לו הרב רבנו יעקב: דהאי קרא אביבא
 ארץ משתתא, אלא בחלק שלם אבא. ומצני
 תנא דאמר בחלק (סנהדרין ק"ג.) דיד המדבר
 יש להם חלק לשלם אבא: כן איכא למירדשי:
 והרדגא נ.

לאפוקי מדשמואל דאמר שמואל גמר לבו
 צריך שירצו בשפתי - לאו משום
 דלית ליה לשמואל גמר לבו, דהוא קרא חביב.
 אלא מוקד לקדשים (שחיבא) מבורה הוא חביב
 האי קרא, וגבי קדשים חביב: "וכי ירוב על נולוח"
 (רבי יוחנן ב. ט) ושמואל מורה לה שפיר.
 ומקשי מינה לשמואל מדיא קרא, ומשני לה פ"ק
 שלשי דשבעות (כ"ב.), וכן תמאי נילף מינה -
 משום דהיה לו תרומהו רחב לומר: ורומת
 מלאכת ומשכן חביב כיה: "כי ירוב חביב וקדשים
 שני כתובים באבן כאחד, ואלו מלאכים."
לקיים מצות - דרריך לחיובי שם שמים, כדי
 לזווד נשדח.

לשמואל לית ליה פירכא - ואלו דרדשיני
 פרק שני ונדרים (ט"ז.) אבל מטיל
 הוא חפצי שמים - דהום מירדרי נפק ליה.
לברדכי אבא - דהו חדין לשאר מקלקלים
 דפטורין הוה מצי למיטרי, אלא
 רבוחא קא משמעו דף ע"ג דרריך לעפר -
 מפטרי, כיון דלא צריך לגומא.
 מלאכת

גמר בלבו - שבעה או גרו או קודשי. **שנשבעתי** לקיים מצוה - כלומר מצוה שיהא אדם נשבע לקיים מצוה כדי שימחה ויחזור לקיימה. **פילפלא** - נרעין שיש לפלפל. מיטב
 כתיב: - טובא אחרות מתיב בשבת. מאי מקרא משום דקאמר מתינתין? לא נגיבא ב' - דרב א ויבואו בו רמו מונע יש לו ללמוד מן התורה. **חופי גומא** - מנהל כון הוא, ואם
 אינו צריך לה אלא לטול את התפר, אף על פי שהבני בניו - אינו חייב משום בונה. שאינה צריכה לנשף - כגון זה שאינו צריך לבנותו. והרבי משמען אמר מילתיה גבי מציאת
 המת במטה לקבור בשבת (שבת ג"ג.), וקאמר רבי שמעון: מוטל על התורה זו, שברצונו לא היהת באה אליה, ולא היה צריך לה. **אפילו תפאל לר' יהודה** - דפליגי עליה, ומהו ברוך
 גומא. דאלו היה קובר את המת - מתקן הוא, והוא חופר גומא - מקלקל הוא את חצרו. ויבא כיריין - דקאמר במנתיחין, דמשמע שיש שקת רמו מן התורה ללמוד. והוה מרה דרמו:
 מלאכת

ברצו - אחריו. אשת כהן - אפילו באונס אסורה לבעלה. בכתובות (נ"א,ג.)
 וזאת אל הפתשה - אסורה, היא נפתשה - מותרת, ואי זו - אשת ישראל. ומרובת
 א - מיטעא דחי, לומר: יש מקרא אחרת, שאף על פי שנפתשה אסורה, ואי זו - אשת
 כהן, וזאת אשת איש - שלום - שיקרא אסורה. והרשדוהו כאן ליוצא מן התורה ובא
 לו לברכימי ארבעה. **שינוא אויב מרבי הובא**

לכיר מקרא שוב אין לו שלום - שאין הוראה
 מרבי מרשא, והמשנה בפרשה השמינית תורה.
 מלאכות מלאכה - א"ש משם את החיובים שכן
 מוקדקין לתן טעם משניות, לחבין המשניות
 הסתרות ודלא זו ולמצוא טעם לתלמוד, ואם
 האסורה לו ידעתי. שהמשנה זו קרי תלמוד, והא
 יבא מתן נתן עסקו לגרסת המשניות - שוב אין
 לו שלום דבר הוראה, שאין הוראה נבונה
 דבר משנה. שכמה משניות יש שאין בדיקין
 מכוונין ויורעין בני התלמוד: הבא בענין
 עסקין, חסורי מחסרה, והא עמי רב פלוגי אדא
 ואין הלכה כמותי. **אפילו** מתלמוד לתלמוד -
 מתלמוד ירושלמי לתלמוד בבלי שהוה עונק,
 כדאמרין בסנהדרין (כ"ד,א.) "במחשכים
 השכיני בני עלים - זו התלמוד בבלי
משנה חזית גירום מירוחם באורי - הדרת
 גירום שאמרו רבננים. שהחכם מותר את הגדר
 - משג רבו פי במקרא. ואין על בל לשמוך,
 אלא שם מסור להבנים בתורה מעלה פה.
 הלכות שבת, והלכות תענית, הלכות פקילות -
 יש בן הלכות שוק הלכות ברומ, מקרא מונע.
 הדיין תלמוד - בשערות ראש. ועקבותיו -
 הלכות עבודת קרבן, ותקיות - עירוב, וכן
 טפי תורה - במנרא פרק אהו דתך לאו נופי
 תורה נתיפח **למשל** כי פילא שתי עמיט -
 אדח ברכין ואדח בנדי: כי פילא בנדי -
 בערבך, כי פילא לנחה נדר נודי. אחת
 תפלאה לאישי - מילה תפלאה לשון פירוש.
 כתרומה: "חיי פירוש", ולמה כתב תפלאה
 בשנוק? אחת כשפירש ונדר ואסר עצמו בנדר,
 אחת שחודד ומפירש לפני החכם, ואומר: כן
 נדרתי, ודעתו כן נדרתי, אבל לדעת כן לא
 נדרתי. ורבי הוא בא לדי חרטה, ולומר: כן בא
 לדי חרתי. **נשבעתי באפי** - מדקאמר "באפי"
 משמע יכול אני לשלם עולה, לפי שמנחת אפי
 ולא מרתע משובת בשבעתי. יש ללמוד מכן,
 שהמצוה פתח לנדרה, לאמנר לא לדעת כן
 נדרתי שיקניו רבי זה שאני רואה הבאי על
 ידי נדרי - מתירין לו. כל נדיב לכו יבואו -
 עודנו לכו נדובו עלי - ויבאו, ואם מתחרט -
 יתירו לו. **נשבעתי ואקיימה** לשבור משפט
 צדיק - מדקאמר "ואקיימה", מכלל דאם רצה
 שלא לקיים - מתירין לו. אי מרדיי אלעוי -
 דרדשי תפלאה יתיראה. ורמא - לכרדיכי ורובין
 אתא, אין אחי מתן נודי - שנים שהיו יושבין
 ובא אחי לפרעיהם, ואמר אחי: חייני נודי
 הבא אצלנו נודי הוא, וחיבוי אמנר: חייני נודי
 שאינו נודי, ולבסוף נמצא כאחד מן - אין אחי
 מתן נודי. לפי של נודתה נודית הלכות
 בחליה ובספק, אלא בהפלאה הדאית מפורשת.

באונס, כאן - ברצונו, ואיבעית איכא: **הא ותא באונס,**
ולא קשיא: **כאן - באשת כהן, כאן - באשת ישראל.**
"וליוצא ולבא אין שלום," אמר רבי: **פיון שיוצא אדם**
מקרב הלכה לקרב מקרא - שוב אין לו שלום.
ושמואל אמר: **זה הופרש מתלמוד למשנה, ורבי יוחנן**
אמר: **אפילו מתלמוד לתלמוד. משנה הותר גירום**
פורחין באורי ואין להם על מה שיסמכו. הלכות
שבת חגיגות והמעילות - הרי הם פתורים תלמוד
בשערה, שהן מקרא מונע והלכות מרובות. הדין
ועבודות, הפירות והמאמות, ועניות - יש להם על
מה שיסמכו, וכן הן גופי תורה. גמרא תניא, רבי
אליעזר אמר: **יש להם על מה שיסמכו, שנאמר:** **"פי**
ואחת תפלאה לחייתך. רבי יהושע אמר: **יש להם על**
מה שיסמכו, שנאמר: **"אשר נשבעתי באפי" - באפי**
נשבעתי, וחרתי פי. רבי יעקב אמר: **יש להם על**
מה שיסמכו, שנאמר: **"כל נדיב לבו". תנינה בן אחי**
רבי יהושע אמר: **יש להם על מה שיסמכו, שנאמר:**
"נשבעתי ואקיימה לשבור משפט צדיק". אמר רב
יהודה אמר שמואל: **אי הואי תתם אמרי להו: ידי**
עריפא מרדכי, שנאמר: **"לא יהל דברו". הוא אינו**
מוחל, אכל אחרים מוחלין לו. אמר רבא: **לכילוחו**
אית לרו פירכא, לבר מושמואל דלית ליה פירכא.
דאי מרדכי אלעוי - דלמא מרדכי יהודה שאמר
משום רבי מרפון. דתניא, רבי יהודה אמר משום
רבי מרפון: **לעולם אין אחר מהם גזיר, שלא יתנהו**
נידות אלא להפלאה. אי מרדכי יהושע - דלמא
היבן קאמר: **באפי נשבעתי ולא תדרנא פי. אי מרדכי**
היבן - דלמא לאפוקי מושמואל אמר שמואל:
גמר בלבו - צריך שיוצא בשפתיו, ותא קא משמע
לו: דאף על גב דלא תוציא בשפתיו. אי מרדכינתין בן
אחי רבי יהושע - דלמא מרדכי גידל אמר רב. דאמר
רב גידל אמר רבי: **מנין שנשבעתי לקיים את המצוה - שנאמר:**
נשבעתי ואקיימה לשבור משפט צדיק". אלא דשמואל לית ליה פירכא. אמר רבא ואיתימא רב נתנן בר יעקב:
חיינו דמרבי איניש: טבא תרא פלפלאה תרפאמא ממלי צנא דקרי. "הלכות שבת" - מיתבת
מתיבין? לא צריכא. למרדכי אבא. דאמר רבי אבא: **החופר גומא בשבת ואין צריך אלא**
לעפרה - פטור עליה. כמאן, מרבי שמעון, דאמר: **מלאכה שאינה צריכה לנשף פטור עליה.**
אפילו תפאל לרבי יהודה, התם - מתקן הבא - מקלקל הוא. מרדכיין תלמודין בשערה?

גמר בלבו - שבעה או גרו או קודשי. **שנשבעתי** לקיים מצוה - כלומר מצוה שיהא אדם נשבע לקיים מצוה כדי שימחה ויחזור לקיימה. **פילפלא** - נרעין שיש לפלפל. מיטב
 כתיב: - טובא אחרות מתיב בשבת. מאי מקרא משום דקאמר מתינתין? לא נגיבא ב' - דרב א ויבואו בו רמו מונע יש לו ללמוד מן התורה. **חופי גומא** - מנהל כון הוא, ואם
 אינו צריך לה אלא לטול את התפר, אף על פי שהבני בניו - אינו חייב משום בונה. שאינה צריכה לנשף - כגון זה שאינו צריך לבנותו. והרבי משמען אמר מילתיה גבי מציאת
 המת במטה לקבור בשבת (שבת ג"ג.), וקאמר רבי שמעון: מוטל על התורה זו, שברצונו לא היהת באה אליה, ולא היה צריך לה. **אפילו תפאל לר' יהודה** - דפליגי עליה, ומהו ברוך
 גומא. דאלו היה קובר את המת - מתקן הוא, והוא חופר גומא - מקלקל הוא את חצרו. ויבא כיריין - דקאמר במנתיחין, דמשמע שיש שקת רמו מן התורה ללמוד. והוה מרה דרמו:
 מלאכת

מלאכת מחשבת אסרה תורה - פירש רש"י: שאינה צריכה לגופה בניין מלאכה זאת, שברענו לא היה בנין זה בעולם. דאם כן בכל מלאכות נמי, כגון סותר ע"מ לבנות במקומו למטה מייחדיה דהא לא ניתא ליה שיהיה הבנין בעולמו וכן בקרעו על מנת לתפור - כי מן לא ניתא ליה בקרעו זה מעולם וקרוע הבא באבולו, או ממתח טרדא, וקרוע בחמתו למרמזי אמתיהו. לכן נראה לחדר

רבוני ימחז לפשי: שאנו צריך לעיקר שורש האיסור, כגון הבא, שאנו צריך לגמטא שיהא המלאכה, וכן מוציא מזה במטת. הרבה חשיבו פירק "דמעצת" (שבת צגב) - ולא דמו למלאכה ומשכן, שהיו צריכים לעיקר המלאכה מבנה - משום שהיו הפחמין, ועידת תחשים חלונן, וכן כולם כיוצא בהן.

והונו חגא - שיש מפרשים לשון מחולות, כמו: "והונו ויגתו כשבור" (תהלים קז). **בומן** חג הוא דלא ילין (והתנא) ובר - כי מוקמינן קרא בתנינה לא שייך לאקשויי: בחגיגה הוא דלא ילין, האל כל שאר קרבנות - ילין. הא בחגי: כל העלילה עד הבקר - מוקמינן לה לכל העלילין עד המזבח, דהא איבא למיטר דלא היה מוקמינן קרא רק לעולה, שהביא כולה בכל מילי שעה. אבל שאר קרבנות, כגון שלמים וחינוטין שאינם כולל - לא.

ולא ילין מן הבקר - ואף על גב דמוקמינן לקרא בפירק "אלא דברין" (ספסות טא,א). בחגיגה שאנבלא לשני ימים ולילה אחד, ועוד דברש בחגי - מביעיל אשתא ארסו מכלי מקום מפקין מניה חרות, ומכתבי: "ביום השלישי לבקר ולא בחיב ביום השלישי. **לעבור** עליו בשני לאיין - מרף על גב דאמרינן בעלמא: כל היבא דאיבא מקרבנן - דרשינן, ולא מוקמינן בלאוי יתייהו הבא שאני, שאין להצמידין בקרבן חדש, שלא מעצת כיוצא בו בתורה. ודמה לו כמו שמצינו ברש יבמות (דא) ומוקמינן "לא יגלה" בשומרת יבם על איבוי בלאוי יתייהו, ולא מוקמינן לה באשת אביו.

ויהונו זה במדרש - וזלא ילין חג הבא אתא ללמנו על גורא שוה, דמיידי בחגיגה ולא בבקר קרבנות.

מעילות מחבת בחיבי וכו' פירוש מועט הלכות מרובות. מתוך פירוש ש"ש ב' שמעט שהוא פירושו: התלוין בשערה - שיש בו הלכות מרובות תלוין ברטו מקרא מועט, כדור התלוין בשעיר אדירא, וקשה לתומר: מאי פריך בגמרא מעילות מחבת בחיבי? דהאי בחיבי, אבל שכן בתן הלכות דרבה, היינו מקרא מועט הלכות מרובות! ומיהו, לפי מה שפירש רש"י הלכות ברטו משמע שדבריה ליה ודבריה לא בחיבי, אבל בני שבח פירש: מיכתב בחיבי, פירוש: טובא אדורות בחיבי בשבת, מאי מקרא מועט דקאמר מנתקין? דהיב לא אפשר לי לפרש שכן בעילות. וגם שמעט ודבריה קאמר דרבינו יגרא לדרב רבנו אבון, לפרש דמילתא באפי נפשה היא.

מקרא מועט קרא לאהלת ויש בן מקרא מועט אבא הדלכות מרובות. ובגמרא ספריים יש ריוח בין מקרא מועט אבא הדלכות מרובות. ורעה לומר: מקרא מועט ויהיה ברטו מועט, דמשמע דפירש רש"י. ופירש דפירש רש"י על הא דקאמר מקרא מועט - שברטו נתנו לחיבו מעל - ולא דמי להדיא דתנה לחיבו דלא מעל. ודחם מיידי במודי דאין מתחלל, וחוני דלא מעל עד שיחיא - דחם פשוט וכל עבד מעשה שקלה מעל זה וזה אמר לי חברו - ש' תמינה: ודאי שנת הרבה, כיון שנתנה לחברו - ש' לו למעטל משום סובת תנאה על שאלה. בדאמרינן פירק "השואל" (בבא מציעא צט,א): ומשאל קורררש על הקדש - מעל על טובת תנאה על חברו, וחברו מותר לבקע בו לכתחלה. אבל כל זה נתנה - אבתי ולא נתנה כולמו לומר: דהבא מיידי שנתחבו לחרוטי מועט הקדש, ובמנות (קאק) פירשת.

מלאכת מחשבת - שהמחשבת חשבה ברעוה ותנכות לה, והוה לה נתכון לה לבנין זה - לפיכך פטור. והוה דרמו מועט, דאילו מלאכת מחשבת בשבת לא כתיבא, אלא במשכן הוא דכתיב. ולפי ספרי מפרשת "ויקהל" שרשת שבת מפרשת משכן - ולא למדון מלאכת מחשבת לשבת. מיכתב בחיבי - בדאמרינן לעיל מ'מחומות אחרוה, חוני את - לדרבנות שמחה. דלפא הוי קאמר דהמטא אבול ושתי

וחוני מטא קאמי - והאי ובחם דקרא - לא שלמים ניעדו, אלא בחותב בלא אבול, חלב הבא כיומן חתו - אמא באת להקריב קרבנות דנדרך ברזל - לא ילעו דרין למזבח בעלות השחר. הא כל השנה ילעו - בחמידי, עד הבקר בחיב - "היא העולה על מקדשה על המזבח כל היום". מוכאן אנא למדון, שבעליל כל העלילה אברים ופדריש על קרבנות שנתטו והים, אבל לא מעלות השחר ולמעלה, דגפסלו בלית. ומאי בחרין התלוין - גורא שוה אריהא גדולה היא. דברי תורה ספקיה לא יליעו - ופירוש: אמא כל עלמא, השביחא עששה לשחיטו - בעל הבית שהיו בידו מעות הקדש, ותחלפו במשעתו, ותנמן בשוגג לשלית, ואמר לה קח לי מהם חלק או טלית, אם עשה שלחוחו - בעל הבית מעל, וזוהו בחרין, שכן שלחוחו ולומר: וכו' שלוח זה חטא שדורשא מעות הקדש, ובעל הבית מתחייב קרן חומשו ולחביא אשם מעילות? דהרי ידוע לנו בכל הלכות שדורש שלוח דלרב עבירה, שיחא שולח מתחייב על ידי שלוח. עפילה יליעין חטא אפא מתחייב - לכמה דברים נאמר בתורת בחיבי, נאמר במעילות: "וחטאה בשגגה מקדשי ה'" (ויקרא ה) נאמר בתורתה: "ולא תשאו עליו חטא" (במדבר יז), ולא דחם שולח מנחתו, ודחמי: "אין חרשתי גם אתם" (שם), ואמר רש"י: "גם אתם" - לרבות שיתחבם נכרי בעל הבית ב' - ברייתא היא בפרק בתרא דמעילה, והוי רביסי: בדרונא נוכר בעל הבית שחן על מלאכה שחן על יגיע שלוח אצל תנינו ולא נוכר שלוח והוציאן השלוח חייב, שלוח עניא מאי עבד - דהו רבעל חלית פטור, דכיון דגורב - דהוציאן מן הקדש נגזא ליה בשליתותיה דהאיך, ומתשתא לאו שלוחו הוא, ומיחא שלוח מאי עבד, מדי דוחו

הוא כל מצינאן מעות הקדש לחילין בשוגג שימעלו - אף זה בשוגג והוציאן, דכיון שביטל המעלה שלחוחו - והוה ליה איזו מצינא, הוא מעל - דכיון שנתנם לו - דהוציאן מן הקדש לחילין, וחברו לא מעל - בכל שיעשה הוא בה, דהא ידעיה דהא, ועליה דהאיך לשלומי לחקדש, כדכתיב: "ואשר חטא מן הקדש ישלם" (ויקרא ה)

מלאכת מחשבת תורה, ומלאכת מחשבת לא תבא: "חגיגות". מיכתב פתיבין? לא צריקא, לכדאמר ליה רב פפא לאבין: מצינא דהאי "חגיגותם אותו חג זה"? ויחזו? דלמא חזנו קאמר רחמנא! דחזנו חמא הוא? וכו' תימא חכי נמי - והכתיבי: "ויאמר משה גם אתה תתן בידנו ויחוס ועולות!" דלמא חכי קאמר רחמנא: אכלו ושתו והונו חמא קאמי. לא סלקא דעתך, דכתיבי: "ולא ילין חלב חגי עד בקר", ויא' סלקא דעתך דחזנו חמא - חזנו חמא אית ליה?! דלמא חכי קאמר רחמנא: חלב חמא כיומן חג - לא ילין? ואלא משעה: חמא כיומן חג - הוא דלא ילין, ויא' דכל השנה פוקה ולין? "כל העלילה עד הבקר" פתיבו! דלמא, אי מהוהו הוה אמינא: ההוא לעשה, פתיב רחמנא האי ללאו! ללאו פתיב קרא אחרונא: "ולא ילין מן הקדש אשר תנחם עקרב ביום הראשון לבקר". דלמא לעבור עליו בשני לאיין ועשה! אלא: אתיא "מדרב" "מדרב". פתיב חמא: "וחזו לי בפדבר", וכתובים הם: "ובחיים ויגדלה וימחה לי בפדבר", מה לחילן ויחוס - אף פאן ויחוס, ומשאי בחרין התלוין בשערה - דכרי תורה מדרב קבלה לא יליעין "מעילות". מיכתב פתיבין? אמר רמי בר חמא: לא נצרכא אלא לכתנן: השליח שעשה שלוחו - בעל הבית מעל, לא עשה שלוחו - שליח מעל, וכו' עשה שלוחו אמאי מעל? וכו' זה חוטא וזה מתחייב?! היינו פתרינן התלוין בשערה. אמר רבא: ומאי קושיא? דלמא שאני מעלה, דילפא במוחה - אף פאן שלוחו של אדם פמוחה? אלא אמר רבא: לא נצרכא אלא לכתנא: נופר בעל הבית ולא נופר שליח - שליח מעל. שליח עניא מאי קא עבדי? היינו פתרינן התלוין בשערה. אמר רב אשי: מאי קושיא, דלמא מדי דתנה אמוריא מעות הקדש לחילין? אלא אמר רב אשי: לא נצרכא אלא לכתנן: נמל אבן או קורה של הקדש - הרי זה לא מעל, תנה לחיבו? והוה ויחזו לא מעל. מכדי משקל שקלה, מה לי ומה לי חבירו? היינו פתרינן התלוין בשערה, ומאי קושיא, דלמא כדמשאל, קמא נוכר

מלאכת מחשבת - שהמחשבת חשבה ברעוה ותנכות לה, והוה לה נתכון לה לבנין זה - לפיכך פטור. והוה דרמו מועט, דאילו מלאכת מחשבת בשבת לא כתיבא, אלא במשכן הוא דכתיב. ולפי ספרי מפרשת "ויקהל" שרשת שבת מפרשת משכן - ולא למדון מלאכת מחשבת לשבת. מיכתב בחיבי - בדאמרינן לעיל מ'מחומות אחרוה, חוני את - לדרבנות שמחה. דלפא הוי קאמר דהמטא אבול ושתי ווחוני מטא קאמי - והאי ובחם דקרא - לא שלמים ניעדו, אלא בחותב בלא אבול, חלב הבא כיומן חתו - אמא באת להקריב קרבנות דנדרך ברזל - לא ילעו דרין למזבח בעלות השחר. הא כל השנה ילעו - בחמידי, עד הבקר בחיב - "היא העולה על מקדשה על המזבח כל היום". מוכאן אנא למדון, שבעליל כל העלילה אברים ופדריש על קרבנות שנתטו והים, אבל לא מעלות השחר ולמעלה, דגפסלו בלית. ומאי בחרין התלוין - גורא שוה אריהא גדולה היא. דברי תורה ספקיה לא יליעו - ופירוש: אמא כל עלמא, השביחא עששה לשחיטו - בעל הבית שהיו בידו מעות הקדש, ותחלפו במשעתו, ותנמן בשוגג לשלית, ואמר לה קח לי מהם חלק או טלית, אם עשה שלחוחו - בעל הבית מעל, וזוהו בחרין, שכן שלחוחו ולומר: וכו' שלוח זה חטא שדורשא מעות הקדש, ובעל הבית מתחייב קרן חומשו ולחביא אשם מעילות? דהרי ידוע לנו בכל הלכות שדורש שלוח דלרב עבירה, שיחא שולח מתחייב על ידי שלוח. עפילה יליעין חטא אפא מתחייב - לכמה דברים נאמר בתורת בחיבי, נאמר במעילות: "וחטאה בשגגה מקדשי ה'" (ויקרא ה) נאמר בתורתה: "ולא תשאו עליו חטא" (במדבר יז), ולא דחם שולח מנחתו, ודחמי: "אין חרשתי גם אתם" (שם), ואמר רש"י: "גם אתם" - לרבות שיתחבם נכרי בעל הבית ב' - ברייתא היא בפרק בתרא דמעילה, והוי רביסי: בדרונא נוכר בעל הבית שחן על מלאכה שחן על יגיע שלוח אצל תנינו ולא נוכר שלוח והוציאן השלוח חייב, שלוח עניא מאי עבד - דהו רבעל חלית פטור, דכיון דגורב - דהוציאן מן הקדש נגזא ליה בשליתותיה דהאיך, ומתשתא לאו שלוחו הוא, ומיחא שלוח מאי עבד, מדי דוחו

גמרא מאי טעמא דרבי יודן? והיעד בבבלי וְלא ישמרנו. אין בעלים לאילו.

לענין נזקין, תני רבי הושעיה: לענין נזקין – רבי מאיר מחייב, ורבי יודן פוטר.

לכופר מה? רבי פדת בשם רבי הושעיה: הכל מודין בכופר שהוא חייב. ואית דאמרי: רבי יוחנן בשם רבי יצאי: בשם שחולקין בנזקין – כך הן חולקים בכופר.

רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא: היד עבדין עובדא? אמר ליה: פרבי הושעיה לענין נזקין, רבי מאיר מחייב, ורבי יודן פוטר. הא לכופר – דברי הכל חייב:

הלכה ח' מתני' שור שהוא יוצא להסקל והקדישו בעליו – אינו מקדש. ואם שקמו – בשרו אסור. ואם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו – מקדש. ואם שקמו – בשרו מתר:

גמרא תני: שור שהיה יוצא ליסקל ונמצאו עדין זוממין – רבי יוחנן אמר: כל הקודם בו – זכה. ריש לקיש אמר: ייאוש טעות הוא. וכן עבד היוצא ליהרג ונמצאו עדין זוממין – רבי יוחנן אמר: זכה עצמו. ריש לקיש אמר: ייאוש טעות הוא:

הלכה ט' מתני' מסרו לשומר הנם, ולשוואל, ולנושא שבר, והשובר – נכנסו תחת הפעלים. יצא והזיק, מועד – משלם נזק שלם. ותם – משלם חצי נזק. קשרו בעליו במוסרה, ונעל בפניו פראוי, ויצא והזיק – חייב; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: תם – חייב, ומועד – פטור, שפאמר: (שמות כא) וְלא ישמרנו בעליו – שמוזר הוא זה. רבי אליעזר אומר:

[דף כ"ג ע"א]

אין לו שמירה אלא סבין.

גמרא אמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר שמירת נזקין בשמירת שומר הנם, דברי רבי יודן שמירת נזקין בשומר שבר.

אמר רבי לעזר: דברי רבי מאיר, מסר שור לשומר הנם, יצא והזיק – פטור. יצא ונטרף – פטור. לשומר שבר, יצא והזיק – חייב, יצא ונטרף – פטור. אמר רבי לעזר: דברי רבי יודן, מסר שור מועד לשומר הנם, יצא והזיק – חייב, יצא ונטרף – פטור. לשומר שבר, יצא והזיק – חייב, נטרף – חייב.

אמר רבי לעזר: והלא שמור הוא והתורה חייבתו! אמר רבי לעזר: כל שמירה שאמרה תורה, אפילו הקיפו חומת ברזל – אין משערין אותו אלא בגופו. לפיכך, רואין אותו, אם ראוי לשמירה – פטור, ואם לאו – חייב.

הדרן עלך שור שנגח ד' זה'

פירוק המישי

הלכה א' מתני' שור שנגח את הפרה ונמצא עברה בצדה, ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה, אם משנגחה ילדה – משלם חצי גזק לפרה, ורביע לולד. וכן פרה שנגחה את השור ונמצא ילדה בצדה, ואין ידוע אם עד שלא ילדה נגחה, ואם משנגחה ילדה – משלם חצי גזק מן הפרה, ורביע גזק מן הולד:

גמרא וכי כל הפרות מפילות? נחלף בהן אחר הרוב ואמור מחמת נגיחה הפילה! זאת אומרת:

[דף כ"ג ע"ב]

שלא הילכו במידת הדין במזון אחר הרוב, אלא במעוט.

אמר רבי יוסי: במקום אחר הילכו בדין במזון אחר הרוב, כהדא דתני רבי אחא: גמל האוחר בין הגמלים ונמצא שם אחד מת – חייב, בידוע שזה הרגו.

ואמר רבי ינאי: ביני מתניתא, משלם חצי גזק מן הפרה, ובעל הוולדות עולה לבעל הפרה רביע. אמר רבי יוסי: זה נותן מחצה וזה נותן מחצה. מה מפקה מביניהון? מתו הוולדות. מאן דמר: משלם חצי גזק לפרה, ורביע גזק לולד – אהן יהיב גזקיה, ואהן יהיב גזקיה. מאן דמר: משלם חצי גזק מן הפרה, ובעל הוולדות עולה לבעל הפרה רביע – אהן יהיב גזקיה, ואהן אמר, לא לדיו בעית? אידי ליקומי.

וכן פרה שנגחה את השור כו', רבי בון בר כהנא בעא קומי רבי אימי: מפני שהוא ספק, הא אילו וודאי – זה נותן מחצה וזה נותן מחצה. פה אני אומר, רגלה של אדם אחד, כולה של אדם אחד, זה נותן מחצה וזה נותן מחצה! אמר ליה: במועד היא מתניתא.

רגלה מכורה לך – מכר חציה. רגלה שנייה מכורה לך – מכר חצי חציה. אמר ריש לקיש: כל אילין שמועותא – דלוי אינון.

[דף כ"ד ע"א]

הלכה ב' מתני' תקדר שהכנים קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, שפרתן בהמתו של בעל הבית – פטור. ואם הוקה בהן – בעל התקדרות חייב. ואם הכנים ברשות – בעל החצר חייב.

גמרא הכנים קדירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר ושכרן – פטור. היוק בהן – פטור. הדיא אמרה: תקרן פטורה בחצר שאינה של שניהן.

הלכה ג' מתני' הכנים פרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, אכלתן בהמתו של בעל הבית – פטור. ואם הוקה בהן – בעל הפרות חייב. ואם הכנים ברשות – בעל החצר חייב:

גמרא הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר ואכלן – פטור. היוק בהן – פטור. הדיא אמרה: שהשן פטורה בחצר שאינה לשניהן.

הלכה ד' מתני' הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות, נגחו שורו של בעל הבית, או שגשכו כלבו של בעל הבית – פטור. נגח הוא לשורו של בעל הבית – חייב. נפל לבור והבאיש את מימיו – חייב. היה אביו או בנו לתוכו – משלם את הכפר. ואם הכנים ברשות – בעל החצר חייב. רבי אומר: בקלן, אינו חייב – עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור:

גמרא הכנים שור לחצר בעל הבית שלא ברשות, וכא שור ממקום אחר, נגח נגף נשד רבין בעט – משלם נזק שלם; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: על השן ועל הרגל – חייב, על הנגיחה על הנגיפה ועל הנשיכה ועל הרביצה ועל הפעיטה ועל תדחיה, תם – משלם חצי נזק, מועד – משלם נזק שלם מן העלייה.

רב יהודה בשם שמואל: הלכה פרבי. רב ועירא אמר: הלכה פרבי. אמר רבי ירמיה: הכל מודין בבית, שהוא אומר לו: "הכנס ואני משמרו". הכל מודין בשדה, שאומר לו: "הכניסהו ושמרהו". מה פליגינן? בחצר, רבי אומר: חצר – בשדה. וחקמים אומרים: חצר – בבית.

תמן תנינן: המגדיש בתוך שדה חבירו שלא ברשות. גדישים בשדה – ככלים בבית! אמר רבי יוסי כי רבי בון: תיפתר, בהיא דאית לה מסגרי.

[דף כ"ד ע"ב]

הלכה ה' מתני' שור שהיה מתפונן לחברו, והכה את האשה ויצאו ילדיה – פטור מדמי ולדות.

אדם שהיה מתפונן לחברו, והכה את האשה ויצאו ילדיה – משלם דמי ולדות.

פיצד משלם דמי ולדות? שמיין את האשה כפמה היתה יפה עד שלא ילדה, וכמה היא יפה משילדה.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: אם בן, משתאשה ילדה היא משפחה! אלא, שמיין את הולדות כפמה הן יפיו, ונותנין לבעל. ואם אין לה בעל – נותנים ליורשיו. היתה שפחה ונשתחררה, או גזירת – פטור:

גמרא שור שהיה מתפונן לחבירו. הא אם היה מתפונן לאשה – חייבו ולא שנייא היא בין שהוא מתפונן להכות את האשה בין שנתפונן להכות חבירו! ולמה תנינא הכא! אמר אבא בר רב הונן: בגין מתניתין הא דבתרה, אדם שהיה מתפונן לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה – משלם דמי ולדות.

תני: האומר לחבירו: שפחה וולדנית אני מוכר לך, בגינה משביחין אותה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: קומיזמי היא זו!

פתיב (שמות כא, כב): פי יצאו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה. אבא יוסי בן הונן אומר: מפושמע שנאמר ויצאו ילדיה, איני יודע שהוא הרה! מה תלמוד לומר הרה? מוגיד שאין מתחייב עד שיבכה במקום עיבורה. הא אם הכה על כף ידה או על כף רגלה – פטור.

כאשר ישית עליו בעל האשה. שומעני אף על פי שאין תהריון שלו? תלמוד לומר הרה, מוגיד שאינו משלם אלא לבעל תהריון.

רבי עקיבא שאל: בא על אמו, בא על אחותו, אף הוא בעל תהריון הוא! תלמוד לומר בעל – את שראוי ליקרות בעל, ויצאו אילו שאינן ראויין להיות בעל.

רבי יסא בשם רבי יוחנן: עוברין – אין ויצאין בשן ועין. ניהא בשן ועין? אמר רבי יסא בי רבי בון: ביני מתניתין, עוברין – אין ויצאין בשן ועין של אימון.

הלכה ו' מתני' החופר בור ברשות הרבים, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – חייב.

אחד החופר בור, ושיח ומערה, הריצים ונעיצין – חייב. אם בן, למה נאמר בור? אלא מה תבור

[דף כ"ה ע"א]

שהוא פדי להמית, עד עשרה מפרחים, אף כל דכר שהוא פדי להמית עד עשרה מפרחים. היו פחותין מעשרה מפרחים, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – פטור. ואם הנזק בו – חייב. החופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים, ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד, ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחר – חייב.

גמרא פתיב: פי יפתח איש בור וכי יכרה איש בור. אחד בור לנזקין ואחד בור למיתה. אמר רבי יצחק: אחד בור של מיתה ואחד בור לנזקין – שניהן ממקרא אחד נתרבו, וכשהוא בא לבור של מיתה, את מר פטור על הכלים, וכשהוא בא לבור של נזקין – את מר חייב על הכלים.

אין לי אלא בשחפר. לקח, ירש, ניתן לו כמתנה מניין? שנאמר: או כי יכרה איש בור. וכי יש לו רשות להפקיר נזקיו ברשות הרבים?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר פרי יוסי בי רבי יהודה, דאמר: שלשה דברים שהן כמוכין לרשות, ברשות.

רבי מנא בעי: מהו שיעשה את העומק בגובה? וחיכי דמי? אין בהוא דאתי מן עיל – חמי ליה, אלא בהוא דאתי מן לרע.

הלכה ז' מתני' בור של שני שתפין, ועבר עליו הראשון ולא כסהו, השני ולא כסהו – השני חייב. כסהו הראשון, וכא השני ונגלהו – השני חייב.

כסהו הראשון, וכא השני ומצאו מנגלה ולא כסהו – השני חייב.

כסהו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – פטור.

לא כסהו כראוי, ונפל לתוכו שור או חמור ומת – חייב.

נפל לפניו מקול הכריה – חייב. לא חריו מקול הכריה – פטור.

נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו, חמור וכליו ונתקרעו – חייב על הכהמה ופטור על הכלים.

נפל לתוכו

[דף כ"ה ע"ב]

שור חרש שוטה, וקמן – חייב. בן או בת, עבד או אמה – פטור.

גמרא היך אפשר לבור של שני שותפין? אמר רבי ינאי: תיפתר שנתנו שניהן אבן האחרונה. ולמה לא פתר לה בחפר זה עשרה וזה עשרה! דו בעי מיפתיניה, בבור של עשרה מפחים של שני שותפין. עבר עליו הראשון ולא כיסהו, השני ולא כיסהו – השני חייב. רבי בא בר ביזנא, רבי יסא בשם רבי יוחנן: נותנין לו שהות לברות ארזים מן הלכנון.

אית בה להומרא ואית בה לקולא, פעמים שסמויכו ללכנון, פעמים שרחוקין ללכנון.

פיסהו פראוי. עד היכן פיסהו? יבא פיי דתנינן תמן: כדי שתהא עגלה מהלכת טעונה אבנים.

אמר רבי ינאי: לתוכו, בין שלפניו בין שלאחריו – פטור. הוציא לו, לפניו – פטור, לאחריו – חייב.

נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו, חמור וכליו ונתקרו – חייב על הבקמה ופטור על הכלים.

שמואל אמר: בשהתריפו מחמת אורו. אכל אם נחבט בקרקעו – חייב.

רבי יוחנן גריש לקיש תריהון אמרין:

[דף כ"ז ע"א]

אפילו נחבט בקרקעו – פטור, דרף נפילה פטרה תורה. ונפל שמה שור או חמור, שור – ולא שור בכיליו, חמור – ולא חמור בכיליו. שהיה בדין, מה אם בור נזקין שפטור מן המיתה, חייב על הכלים. בור של עשרה מפחים שהיב על המיתה, אינו דין שיהא חייב על הכלים! תלמוד לומר: ונפל שמה שור או חמור. שור – ולא שור בכיליו. חמור – ולא חמור בכיליו:

נפל לתוכו שור חרש שוטה וקמן – חייב. אמר רבי לעזר: ביני מתניתא: שור והוא חרש. שור והוא שוטה. בן ובת, עבד או אמה – פטור.

הלכה ח' מתני' אחד השור ואחד כל הבקמה לנפילת הבור, להפרשת הר סיני, לתשלומי כפל, ולהשיב אבידה, לפריקה, ולחסימה, לפלאים, ולשבת. וכן היה ועוף פיוצא בהן. אם בן, למה נאמר שור או חמור? אלא שדבר הכתוב בהוזה:

גמרא לנפילת הכור – ונפל שמה שור או חמור. להפרשת הר סיני – אם בהמה אם איש לא יהיה. לתשלומי כפל – משור עד חמור. להשב אבידה – השב תשיבם. לפריקה – עזוב תעזוב. להסימה – לא תחסום שור בדישו. לכלאים – בהמתך לא תרביע כלאים. לשבת – למען ינוח שורך וחמורך: וכן היה ועוף פיוצא בהן. שמואל אומר: אנוזים עם אנוז יישוב – כלאים זה בזה. אומר רבי יוסי:

[דף כ"ז ע"ב]

מתניתא לא אמרה כן, אלא שור עם שור בר, חמור עם חמור בר – כלאים זה בזה.

ריש לקיש אומר: משנה שלמה שנה רבי: וכן היה ועוף פיוצא בהן.

אמר רבי יוחנן: ואנא דאיתתיה מן דבית לוי, תרנגול עם פיסיוני, תרנגול עם חטווקת, אף על פי שדומין זה לזה – כלאים זה בזה.

הדרן עלך שור שינח את הפרה

פרק ששי

הלכה א' מתני' הכונס צאן לדיר, ונעל בפניה פראוי, ויצתה והזיקה – פטור. לא נעל בפניה פראוי, ויצאה והזיקה – חייב. נפרצה פלילה או שפרצה לקטים, ויצתה והזיקה – פטור. הוציאה לקטים – חלקטין חייבין.

גמרא רבי לא בשם רבי ינאי: במחלוקת. רבי לעזר אומר: דברי הכל הוא. אומר רבי לא: מסתברא הדיא דרבי לעזר, שהרי אין פתיב שמיחה בגופו, אלא בקרן.

מאי בדין? ריש לקיש אומר: במחלוקת. רבי לעזר אומר: דברי הכל היא. ואית דאמרי: דרבי לעזר כן יעקב היא, דאמר: בין כף ובין כף – פטור.

עד כדון, בשעתה גדורה מארבע רוחות. היתה גדורה משלש רוחותיו ופרצה מרוח אחת ויצאת ממקום הפרצה מהו? נישמעניה מן הדיא: נפל בותלו מקול הזועות, מקול הרעמים, אם עמד ובנאו, בצורכו – פטור, ואם לאו – חייב.

כלום צריכה?! לא,

[דף כ"ז ע"א]

בשנפלו שם שלשה בתלים בריאים מננה.

תני: רבי יהושע אומר: ארבעה אין תיבין לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין להן עד שישלמו. היודע עדות לתבירו ואינו מעידו – אין תיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.

השוכר עידי שקר ונגבה – אין תיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.

הכובש קמה לפני האור, והפורץ גדר לפני בהמה – אין תיב לשלם מן הדין, ואין השמים מוחלין לו עד שישלם.

הוציאה ליסטין – הליסטין תיבין. אמר רבי הושעיה: בשהוציאה לגזלה. אבל אם הוציאה לאבדה – הליסטין פטורין.

הלכה ב' מתני' הניחה בתמה, או שמסרה לחרש שוטה וקטן, ויצאתה והיאקה – תיב. מסרה לרועה – נכנס הרועה תחתיו. נפלה לגינה והיאקה – משלמת מה שנהנית. ירדה כדרךה והיאקה – משלמת מה שהיאקה. ביצד משלם מה שהיאקה? שמוין בית סאה באותה שדה, כמה היתה יפה וכמה היא יפה. רבי שמעון אומר: אכלה פירות גמורים – משלם פירות גמורין. אם סאה – סאה, ואם סאתים – סאתים.

גמרא תני: רועה שמסר צאנו לרועה, הראשון – תיב, והשני – פטור. רב וריש לקיש תריהון אמרין: מכיון שמסרה לכן דעת – פטור.

מסרה לרועה ונכנס רועה תחתיו. ונפלה לגינה והיאקה – משלם מה שנהנית.

רב הונא אומר: בשנחבטה על גבי עשבים. אבל עמדה ורעת – משלם מה שהיאקה. ירדה כדרךה והיאקה – משלם מה שהיאקה.

רבי יוסי בי רבי חנינה אומר: אותה השדה – פטורה, ושדה אחרת – תיבת.

רבי יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין:

[דף כ"ז ע"ב]

אפילו רעת כל השדה – פטורה. לעולם אינה חייבת, עד שתצא מתוכה לרשות הרבים ותיכנס מרשות הרבים לשדה אחרת.

אלא נפלה לגינה ונרדה לתוך גינה אחרת מהו? על דעתיה דרבי יוסי בן חנינה דאמר: אותה השדה פטורה, וכא חייבת. על דעתיה דרבי יוחנן וריש לקיש דינון אמרין: אפילו רעת כל השדה פטור – לעולם אינה חייבת עד שתצא מתוכה לרשות הרבים ומרשות הרבים לשדה אחרת.

אלא נפלה למקום שראויה לירד, ירדה למקום שראויה ליפול – אמר רבי יוסי בר חנינה: היא מתניתא. אלא נפלה למקום שראויה ליפול, נפלה למקום שראויה לירד.

דא צריכה לדא, ודא צריכה לדא. דא צריכה לדא – שמשלם מה שנהנית, ודא צריכה לדא – שמשלם מה שהיוקה.

תני: אין שמין בית בור, מפני שהוא פוגם. ולא בית קב, מפני שמשבית. אלא שמין בית סאה באותה שדה כמזה היתה יפה וכמה היא יפה. אמר רבי יודה:

[דף כ"ח ע"א]

אימתי? בזמן שאכלה ייחורי תאנים, וקירטמה לילבי גפנים. אבל אם אכלה בוסר או פגין – שמין לו פירות גמורין. אמר רבי יודן משום רבי עקיבא: אכלה פירות גמורין – משלם פירות גמורין. נטיעות – שמין לו נטיעות. נטיעות – שמין לו בית סאה.

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי עקיבא: תבואה שלא הביאה שלישי – גידונת כנטיעות.

דבי רבי ינאי אמרין: שמין תרקב בששים תרקבים. רבי יוסי בי רבי חנינה אומר: שמין קלח בששים קלחים.

חד בר נש גנב תדא כפוני. אתא עובדא קמי שמואל, אמר ליה: זיל שוימח ליה בריש דיקלא. אמר רבי יוסי בי רבי בון: ככשה דאהיני הוה.

הלכה ג' מתני' הפגדיש לתוך שדה של חברו שלא ברשות, אכלתו בהמותו של בעל השדה – פטור. ואם היוזק בהן – בעל הפגדיש חייב. ואם הפגדיש ברשות – בעל השדה חייב.

גמרא אמר רבי יצחק: גדישין בשדה – ככלים בבית. אמר רבי יוסי בי רבי בון: תיפתר, בההיא דאית ליה מסגר.

הלכה ד' מתני' השולח את הפעירה ביד חרש שוטה וקטן – פטור מדיני אדם, ותייב בדיני שמים. שילחה ביד פיקח – הפיקח תייב. אחד הביא את האש, ואחד הביא את העצים – המביא את העצים תייב. אחד הביא את העצים, ואחד הביא את האור – המביא את האור תייב. בא אחר ולכה, המלכה – תייב. ליבתו הרוח – הרי בולן פטורין.

גמרא חזקה אמר: בשמסר לו גחלת, אכל מסר לו שלחבת – תייב.

אמר רבי יוחנן: היא גחלת היא שלחבת.

וקשיא על דעתיה דחזקה, אילו מי שראה גחלתו של חבירו מגלגלת והולכת ואין בולה אותו,

[דף כ"ח ע"ב]

שמוא אינו פטור? אמרי: תיפתר בשמסר לו גחלת הפקר. אי נמי, שלחבת הפקר, ולית שמע מינה כלום.

אית תנאי תני: ליבה. אית תנאי תני: וניבה. מאן דמר וליבה, דכתיב (שמות ג) בלבת אש. מאן דמר וניבה, והיה בליבי באש בוערת (ירמיה כ).

ליבתו הרוח – הרי בולן פטורין. תמן אמרין: ברוח של אונסין היא מתניתא. אכל ברוח שהעולם מתנהג בו – תייב.

רבי יוחנן וריש לקיש תריהון אמרין: אפילו רוח שהעולם מתנהג בו – פטור, שפעמים בא, פעמים לא בא.

הלכה ה' מתני' השולח את הפעירה, ואכלה עצים, או אבנים, או עפר – תייב, שגאמר (שמות כב) כי תצא אש ומצאה קוצים וגו'. עברה גדר שהוא גבוה ארבע אמות, או דרך הרבים, או נהר – פטור.

גמרא מה קוצים מיוחדין שדרךן לידלק, אף אין לי אלא דברים שדרךן לידלק! תלמוד לומר: גדיש. אי מה גדיש מיוחד שמתלוש מן הפרקע, אף אין לי אלא דבר שתלוש מן הפרקע! תלמוד לומר: קמה.

או מה אילו ואילו מיוחדין שדרבן לידלק, אף אין לי אלא דבר שדרבן לידלק! ליחכה גירו סיפספה אבניו.

ודף כ"ט ע"א

מניין? תלמוד לומר: או השדה.

ויאמר: "קוצים" "קמה" "שדה", ואל יאמר "גדיש"! על דעתיה דרבי יודן ניהא דאמר: משלם כל מה שבתוכו. ועל דעתיה דרבנן דאמר: אינו משלם אלא גדיש הפסים וגדיש שעורים, לאי זה דבר נאמר שדה, ולאי זה דבר נאמר גדיש?

עברה גדר שגבוהה ארבע אמות או דרך הרבים או נהר – פטור. אמר רבה: בקודחת היא מתניתא, אבל במקטפת – דברי הכל: חייב. רבי יוחנן אמר: במקטפת היא מתניתא, אבל בקודחת – פטור.

הלכה ז' מתני' המדליק בתוך שלו, עד כמה תעבור הדלקה? רבי אלעזר בן עזריה אומר: רואין אותה כאלו היא באמצע בית בור. רבי יעזר אומר: שש עשרה אמה בדרך הרבים. ורבי עקיבא אומר: המשים אמה. ורבי שמעון אומר: שלם ישלם הפכעיר את הפעירה – הכל לפי המדליק.

גמרא תני: מעשה, שעברה דליקה את הירדן, שהיתה קשה.

עד כמה תעבר הדליקה?

רבי יעזר אומר: שש עשרה אמה בדרך הרבים. בשעת הרוח – שלשים אמה.

רבי יהודה אומר: שלשים אמה. בשעת הרוח – המשים אמה.

רבי עקיבא אומר: המשים אמה. בשעת הרוח – מאה אמה.

מעשה בערב, שקפץ האור יותר משלש מאות אמה.

אימתי? בזמן שקפץ, אבל אם היו עצים מצויין לפניו, או שהיה מספספה והולך, אפילו עד מיל – חייב.

עברה נהר או שלולית רחבין שמונה אמות – פטור.

הלכה ז' מתני' המדליק את הגדיש והיו בו כלים – רבי יהודה אומר: ישלם כל מה שבתוכו. והכמים אומרים: אינו משלם אלא גדיש של הפסים או גדיש של שעורים.

היה גדי פפות לו, ועבד סמוך לו, ונשרף עמו – חייב. עבד פפות לו וגדי סמוך לו, ונשרף עמו – פטור. ומודין חכמים לרבי יהודה: במדליק את הבירה – שהוא משלם כל מה שהיה בתוכה, שדרך בני אדם להניח בפתים.

גמרא רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מודין חכמים לרבי יודן בכלי גורן, שדרפן להטמין.

מהלפה שיטת רבי יודן! תפון הוא אומר: פרט להטמון. והכא הוא אומר: לרבות הטמון. ולית רבי יודן דריש הכא? אלא גדיש, לאי זה דבר נאמר גדיש? שמשלם כל מה שבתוכו.

[דף כ"ט ע"ב]

מהלפה שיטת רבניו! תפון אמרין: לרבות טמון. וכא אמרין: פרט לטמון! ולא כן אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מודין חכמים לרבי יודן בכלי גורן שדרכו ליטמון.

אמר רבי הושעיה: בשאינן עדים, אבל אם יש עדים – כל עמא מודו על תדא דרבי יודה.

דתני כן: היה גדיש חטים מהופה שעורין, או גדיש שעורין מהופה בחיטין – נותן לו גדיש שעורים.

בתדא חד בר נש אפקד גבי חבריה חד שק צרור, ואירעו אנם, אהו אמר: סיגין תוה מלא, ואהו תוה אמר: מטקסין תוה מלא – תרי זה נשבע ונטול.

רבי יוחנן בעא: מהו שיטענו לו דבר שאין ראויין לו? גישמעניה מן תדא: דאריסיה דבר זינא אפקד גבי חד בר נש ליטרא דהב. מית בר זינא, ומית אריסיה דבר זינא, אתא עובדא קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי, אמר: מאן הוא דלא ידע דכל מאי דאית לאריסיה דבר זינא, לבר זינא אינון, ותנייחבון לבנוי דבר זינא!

הוון לבר זינא בנין רברבין ובנין דקימין, אמר: יסבון רברביןא פלגא, וכד רבו דקימיןא – יסבון פלגא.

דמד רבי ישמעאל בי רבי יוסי, אתא עובדא קומי רבי חיייה, אמר: אין מן תדא לית שמע מינה פלוס, ותנייחבון לבנוי דאריסא.

אמר ליה מריה דפיקדונא: כבר יהבית פלגא. אמר ליה: מה שנתתה – על פי בית דין נתתה, ומה שאתה נותן – על פי בית דין אתה נותן.

מסכת עבודה זרה פרק שלישי

ג,א מעמידין בהמה בפונדקיות של כותים, אפלו זכרים אצל נקבות, ונקבות אצל זכרים. ואין צריך לומר: זכרים אצל זכרים, ונקבות אצל נקבות. ומוסרים בהמה לרועה שלהן, ומוסרין לו תינוק ללמדו ספר וללמדו אמנות, ולהתיחד עמו. בת ישראל מילדת ומניקה בנה של כותית. וכותית מילדת ומניקה בנה של בת ישראל. אין מעמידין בהמה בפונדקאות עובדי כוכבים, אפלו זכרים אצל זכרים, ונקבות אצל נקבות, שהזכר מביא זכר, והנקבה מביאה נקבה. ואין צריך לומר: זכרים אצל נקבות, ונקבות אצל זכרים. ואין מוסרין בהמה לרועה שלהן, ולא תינוק ללמדו ספר, וללמדו אמנות, ולהתיחד עמו.

בת ישראל לא תניק בנה של עובדת כוכבים, מפני שמגדלתו לעבודת כוכבים. אבל עובדת כוכבים מניקה את בנה של ישראל ברשותה. בת ישראל לא תילד את העובדת כוכבים, מפני שמילדת לעבודת כוכבים. ועובדת כוכבים לא תילד את בת ישראל מפני שחשודין על הנפשות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: עובדת כוכבים מילדת את בת ישראל, בזמן שאחרים עומדים על גבה, בינה לבינה – אסור, מפני שחשודין על הנפשות. מתרפאין מהן רפוי ממון, אבל לא רפוי נפשות. לא תחתך עובדת כוכבים את העבר במעיה של אשה בת ישראל. ולא תשקנה כוס עקרין – שחשודין על הנפשות.

לא יתיחד ישראל עם העובד כוכבים, לא במרחץ ולא בבית המים. נדבק ישראל עם העובד כוכבים בדרך – נותנו לימין ואין נותנו לשמאלו. רבי ישמעאל בן רבי יוחנן בן ברוקה אומר: בסוף מימנו, ובמקל משמאלו. שניהן עולין למעלה ויורדין בידיה. ישראל עולה למעלה ועובד כוכבים למטה. לא ישח, שמא ירוץ את גלגלתו וירחיב לו דרך. שאלו: "להיכן אתה

הולך?" מפליגו, בדרך שאמר יעקב לעשו (בראשית לג): "עד אשר אבא אל אדני שעירה" – והלך לו לסכות!

ישראל המסתפר מן העובד כוכבים – רואה במראה. מן הכותי – אין רואה במראה. התירו לבית רבן גמליאל להיות רואין במראה, מפני שהן זקוקין למלכות. ישראל המספר את העובד כוכבים, כיון שהגיע לבלוריתו – שומט את ידו.

גב, לוקחין מן העובדי כוכבים ספרים ותפלין ומזוזות, ובלבד שהיו כתובין עליהן כתקנן. מעשה בעובד כוכבים אחד, שהיה כותב ספרים בצידן, ובא מעשה לפני חכמים, ואמרו: מתר לקח ממנו. מוכרין לעם הארץ ספרים ותפלין ומזוזות, ואין לוקחין תפלין אלא מן הממחה. ואם לקח ממי שאינו ממחה, ומצא בידו שתי כריכות של תפלין – בודק ממנו תפלה אחת של יד או של ראש, בצבת הראשון, וכן בשני, וכן בשלישי, וכן ברביעי.

ג,ג לוקחין מעם הארץ עבדים ושפחות, בין גדולים בין קטנים. ומוכרין לעם הארץ עבדים ושפחות, בין קטנים בין גדולים. ולוקחין מהן בנות קטנות אבל לא גדולות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: גדולות, ומקבלות עליהן. אין נותנין להן בנות, לא קטנות ולא גדולות; דברי רבי. וחכמים אומרים: נותן לו גדולה, ופוסק עמו על מנת שלא תעשה טהרות על גביו. ומעשה ברבן גמליאל הזקן שהשיא את בתו לשמעון בן נתנאל הכהן, ופסק עמו על מנת שלא תעשה עמו טהרות על גביו. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך, שאין כופין את החבר שיעשה טהרות על גבי עם הארץ, ואיזה הוא עם הארץ? כל שאינו אוכל חוליו בטרה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: כל שאינו מעשר.

ג,ד הלוקח עבדים ערלים מן העובד כוכבים, ומלן ולא הטבילן, וכן בני השפחות שלא טבלו, בין מלין בין ערלין –

הָרִי אֵלּוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. מְדַרְסֵן - טַמָּא. וַיֵּינֶם, בְּגִדּוּלִים - אֶסּוּר. בְּקִטְנוּם - מִתֵּר. וְאִיזְהוּ גָדוֹל? כֹּל שֶׁהוּא זוֹכֵר וּמְזַכֵּר עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִשְׁמֶשֶׁהָ. וְאִיזְהוּ קִטָּן? כֹּל שֶׁאִינוּ מְזַכֵּר עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמִשְׁמֶשֶׁהָ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: חֲזַקְתָּ עִבְדֵי יִשְׂרָאֵל, אֶפְלוּ עַרְלִים - הָרִי אֵלּוּ כְּנַעֲנִים, עַד שִׁיּוּדַע בְּהֵן שֶׁהֵן בְּנֵי שְׂפָחוֹת שֶׁלֹּא טָבְלוּ. חֲזַקְתָּ עִבְדֵי כּוֹתִים מְלִין - הָרִי אֵלּוּ כּוֹתִים. עַרְלִים - הָרִי אֵלּוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, עַד שִׁיּוּדַע שֶׁהֵן בְּנֵי שְׂפָחוֹת כְּנַעֲנִיּוֹת. חֲזַקְתָּ עִבְדֵי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, אֶפְלוּ מְלִין - הָרִי אֵלּוּ עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים.

ג, הָ לַעֲוֹלָם מְלִין אֶת הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לְשֵׁם גֵּר, וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים לֹא יְמוּל אֶת יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁחֲשׂוּדִים עַל הַנִּפְשׁוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻקִּים אוֹמְרִים: עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים מִלְּ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן שֶׁאֲחֵרִים עוֹמְדִין עַל גְּבוּי, בֵּינוּ לְבֵינוּ - אֶסּוּר; מִפְּנֵי שֶׁחֲשׂוּדִין עַל הַנִּפְשׁוֹת. יִשְׂרָאֵל מִלְּ אֶת הַכּוֹתִי, וְכוּתִי לֹא יְמוּל אֶת יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְלִין לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אִמְרוּ לוֹ רַבִּי יוֹסִי: הֵיכָן מְצִינּוּ מִיֵּלָה בַּתּוֹרָה שֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם בְּרִית? אֵלֶּא יְמוּל לְשֵׁם הַר גְּרִיזִים עַד שֶׁתִּצְאָ נִפְשׁוֹ. וּמְזַכֵּרִין לָהֶם, וְנוֹתְנִין לָהֶם מִתְּנַת חֲנָם. בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שֶׁאִינוּ מְכִירוּ, אוֹ שֶׁהֵי עוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, אֲבָל אִם הֵיָה שְׂכָנוֹ אוֹ אוֹהֵבוֹ - הָרִי זֶה מִתֵּר, שֶׁאִינוּ אֵלֶּא כְּמוֹכְרוֹ לוֹ. כְּתוּב אוֹמֵר: "לֹא תִכְרַת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִחַנֵּם", אִם לְלַמֵּד עַל הַבְּרִית - הָרִי בְרִית אֲמֹר, אֵלֶּא לְמָה נֹאמֵר "לֹא תִחַנֵּם"? מִלְּמַד שֶׁאִין נוֹתְנִין לָהֶם מִתְּנַת חֲנָם.

מִסְכַּת עֲבוּדָה זָרָה פֶּרֶק רְבִיעִי

ד, א, הַמוֹכֵר עֲבָדוֹ לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - הָרִי זֶה יִצָּא בֶּן חוֹרִין, וְצָרִיךְ גַּט שְׁחֵרוּר מִרְבוּ הָרֵאשׁוֹן. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמֹרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא כָּתַב לוֹ אוֹנוֹ, אֲבָל כָּתַב לוֹ אוֹנוֹ - זֶה הוּא גַּט שְׁחֵרוּרוֹ. בֵּין שֶׁמְכָרוֹ לוֹ, בֵּין שֶׁנָּתְנוֹ לוֹ בְּמִתְּנָה - יִצָּא בֶּן חוֹרִין, שְׁמָא יִצָּא לְרִשׁוֹת שֶׁאֵינָהּ רִשׁוֹת לָהֵן עֲלֵיו. אִם עָשָׂה עֲלֵיו

הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים נִימוּסוֹת - יִצָּא בֶּן חוֹרִין. וְאִם לֹא - לֹא יִצָּא בֶּן חוֹרִין. נִטְלוּ בְּחוֹבוֹ, אוֹ שֶׁנִּפְּלוּ לוֹ בְּסִיקָרִיקוֹן - יִצָּא בֶּן חוֹרִין. יִרְשׁ עֲבָדִים מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לְרִשׁוֹתוֹ - מִתֵּר לְמוֹכְרֵן לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. מִשְׁבָּאוֹ לְרִשׁוֹתוֹ - אֶסּוּר לְמוֹכְרֵן. וְכֵן אֶתְּהָ אוֹמֵר בֵּינֵן נֶסֶךְ: עַד שֶׁלֹּא בָּא לְרִשׁוֹתוֹ - דְּמִי מִתֵּרִין, מִשְׁבָּא לְרִשׁוֹתוֹ - דְּמִי אֶסּוּרִין. יִשְׂרָאֵל וְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שֶׁלְּקַחוּ מִקַּח בְּשִׁתְּפוּת, וְחִזְרוּ וּלְקַחוּ מִקַּח אַחַר בְּשִׁתְּפוּת, לֹא יֵאמֵר לוֹ: טוֹל אֶתְּהָ דְּבָרִים שְׁבִמְקוֹם פְּלוּנִי בְּמִקַּח רֵאשׁוֹן, וְאֵנִי דְּבָרִים שְׁבִמְקוֹם פְּלוּנִי בְּמִקַּח שֵׁנִי. אֲבָל אוֹמֵר לוֹ: טוֹל אֶתְּהָ דְּבָרִים שְׁבִמְקוֹם פְּלוּנִי, וְאֵנִי דְּבָרִים שְׁבִמְקוֹם פְּלוּנִי בְּמִקַּח רֵאשׁוֹן. טוֹל אֶתְּהָ דְּבָרִים, וְאֵנִי דְּבָרִים שְׁבִמְקוֹם פְּלוּנִי בְּמִקַּח שֵׁנִי:

ד, ב, הַמוֹכֵר עֲבָדוֹ בְּחוּצָה לְאֶרֶץ - יִצָּא בֶּן חוֹרִין וְצָרִיךְ גַּט שְׁחֵרוּר מִרְבוּ שֵׁנִי. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: פְּעָמִים יוֹצֵא, פְּעָמִים אֵינוֹ יוֹצֵא. כִּיצַד? אִמְרוּ לוֹ: אֵנִי פְּלוּנִי בֶּן פְּלוּנִי מוֹכֵר אֵנִי עֲבָדִי פְּלוּנִי לְפְלוּנִי אֲנִיטְיוּכִי - יִצָּא בֶּן חוֹרִין. לְפְלוּנִי אֲנִיטְיוּכִי הַשְּׂרוּי בְּלוּד - לֹא יִצָּא בֶּן חוֹרִין. יִרְשׁוּ עֲבָדִים בְּחוּצָה לְאֶרֶץ, עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ לְאֶרֶץ - מִתֵּר לְמְכָרֵן לְחוּצָה לְאֶרֶץ. מִשְׁבָּאוֹ לְאֶרֶץ - אֶסּוּר לְמְכָרֵן לְחוּצָה לְאֶרֶץ.

עֲבָד שֶׁבָּרַח בְּחוּצָה לְאֶרֶץ - אֵין רְבוּ רֵשָׁאֵי לְמוֹכְרוֹ. יִצָּא עֲבָד עִם רְבוּ לְסוּרְיָא לְפִיכְךָ אִם מְכָרוּ שֵׁם - הָרִי זֶה מְכוּר. עֲבָד שֶׁיִּצָּא עִם רְבוּ עַל מְנַת לְחֹזֵר - כּוֹפִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר. עַל מְנַת שֶׁלֹּא לְחֹזֵר - כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְחֹזֵר. כָּא מְחוּצָה לְאֶרֶץ עַל מְנַת לְחֹזֵר - אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְחֹזֵר. שֶׁלֹּא לְחֹזֵר - כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁלֹּא לְחֹזֵר:

ד, ג, הַמוֹכֵר עֲבָדוֹ לְיִרִיד שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים - דְּמִי אֶסּוּרִין, וְיוֹלִיד לִים הַמְּלַח, וְכוֹפִין אֶת רְבוּ שִׁיפְדוּ אֶפְלוּ מֵאָה בְּדְמִי וְיוֹצֵאֲנּוּ לְחֹרוֹת. נִמְצְאָתָּ אוֹמֵר: הַנוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּיִרִיד שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, בְּהֵמָה - תַּעֲקֹר, כְּסוֹת וְכִלִּים - יִרְקְבוּ, וּמַעוֹת וְכִלֵּי מִתְּכוֹת - יוֹלִידוּ

הב, ישרה אדם בארץ ישראל אפלו בעיר שרבה עובדי כוכבים, ולא בחוצה לארץ אפלו בעיר שכלה ישראל. מלמד: שישבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצות שבתורה. והקבור בארץ ישראל - כאלו הוא קבור תחת המזבח. לא יצא אדם לחוצה לארץ, אלא אם כן היו חטין סאתים בסלע. אמר רבי שמעון: במה דברים אמורים? בזמן שאינו מוצא לקח. אבל בזמן שמוצא לקח, אפלו סאה בסלע - לא יצא. וכן היה רבי שמעון אומר: אלימלך - מגדולי הדור ומפרנסי צבור היה. ועל שיצא לחוצה לארץ - מת הוא ובניו ברעב, והיו כל ישראל קימין על אדמתן, שנאמר (רות א): ותהם כל העיר עליהן, מלמד: שכל העיר קימת, ומת הוא ובניו ברעב. הרי הוא אומר (בראשית כח): ושבתני בשלום אל בית אבי, שאין תלמוד לומר והיה ה' לי לאלהים. ואומר (ויקרא כה): לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלהים, כל זמן שאתם בארץ כנען - הריני לכם אלוה, אין אתם בארץ כנען - איני לכם לאלוה. וכן הוא אומר (יהושע ד): כארבעים אלף חלוצי הצבא. ואומר (יהושע ב): כי נתן בידי את יושבי הארץ וגו'. וכי עלתה על דעתך שישאל מכתשים את הארץ לפני המקום? אלא כל זמן שהם עליה - כלה נכבשה. אינן עליה - כלה אינה נכבשת. וכן דוד אמר (שמואל א כו): כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' וגו', וכי תעלה על דעתך שדוד המלך עובד עבודת כוכבים? אלא שהיה דוד דורש ואומר: כל המניח את ארץ ישראל בשעת שלום ויוצא - כאלו עובד עבודת כוכבים, דכתיב (ירמיה לב): ונטעתי בארץ הזאת באמת, אינן עליה - אין נטועין לפני באמת, לא בכל לבי ולא בכל נפשי. רבי שמעון בן אלעזר אומר: ישראל שפחצה לארץ - עובדי עבודת כוכבים בטהרה הן. כיצד? עובד כוכבים שעשה משתה לבנו, והלך וזמן את כל היהודים שבעירו, אף על פי שהן אוכלין משלהן ושותין משלהן, ושמש שלהן עומד על גבי עובדי עבודת כוכבים

הנאה לים המלח. פרות, את שדרכו לישפך - ישפך, לשרף - ישרף, ליקבר - יקבר. רבי יוסי אומר: עבודת כוכבים - שוחק וזוהר לרוח או מטיל לים. אמרו לו: אף היא נעשית זבל, שנאמר (דברים יג): "ולא ידבק בידך מאומה מן החרם" וגו'. אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (דברים ט): ואת חטאתכם אשר עשיתם וגו'. אמרו לו: משם ראיה? (שמות לד) "ויזר על פני המים וישק את בני ישראל" מלמד: שבודקן כדרך שבודקין את הסוטות. אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (שמואל ב ה): "ויעזבו את עצביהם". אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (מלכים א טו): וגם מעכה אם אסא המלך ויסרה מגבירה אשר עשתה מפלצת וגו'. אמרו לו: משם ראיה? (שם) ויכרת אסא את מפלצתה וגו'. אמר להן רבי יוסי: הרי הוא אומר (מלכים ב יח): וכתת נחש הנחשת וגו'. אמרו לו: וכי עבודת כוכבים היה? והלא משה עשאו! מלמד שטעו ישראל אחריו עד שבא חזקיה ובנו.

מסכת עבודה זרה פרק חמישי

הא, אין אוצרין בארץ ישראל דברים שיש בהן חיי נפש, כגון: שמנים, יינות, וסלתות, ופרות. אבל דברים שאין בהן חיי נפש, כגון: כמון ותבלין - הרי זה מתר. ואוצרין שלש שנים, ערב שביעית ושביעית ומוצאי שביעית. במה דברים אמורים? בלוקח מן השוק, אבל ככונס בתוך ביתו, אפלו עשר שנים - מתר לאלתר. ובשנת בצרת, אפלו חרובין - לא יאציר מפני שמטיל מארה בשערים. אין משתכרין בתבואה, אבל משתכר ביין ובשמן וקטניות. אמרו על רבי אלעזר בן עזריה: שהיה משתכר ביין ובשמן כל ימיו. אין מוציאין מסוריא דברים שיש בהן חיי נפש, כגון: יינות, שמנים, וסלתות. רבי אומר: אומר אני: שמוציאין יין לסוריא, מפני שממעט את התפלה. וכשם שאין מוציאין לסוריא, כך אין מוציאין להפרכיא. רבי יהודה מתיר מהפרכיא להפרכיא:

הן, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת לד) וְקָרָא לָךְ וְאָכַלְתָּ מִזֶּבַחֹךָ:

הג, אלו הן עורות לְבוּבִין, כֹּל הַקְּרוּעַ כִּנְגַד לָבֵן, וְעֵשָׂה כְּמִין אֲרָבָה. אָבֵל אִם הָיָה מְשׁוּף - הָרִי זֶה מֵתָר. הַכְּבָשִׁין וְשִׁלְקוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כוֹכְבִים שֶׁדָּרְפָן לְתַת בְּהֵן יִין וְחֻמֵץ, וְחָרֶס הַדְּרִינִי - אֲסוּר בַּהֲנָאָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻמְמִים אֹמְרִים: אֵין אֲסוּרִין אֲסוּר הֲנָאָה. זֵיתִים הַשְּׁלָחִים הַנִּמְכָּרִים עַל פִּתְחֵי מְרַחְצָאוֹת - אֲסוּרִים בְּאֹכִילָה וּמִתְרִין בַּהֲנָאָה. רַבִּי יוֹסִי אֹסְרִין אֶף בַּהֲנָאָה, מִפְּנֵי שְׁמוֹזְלָפִים עֲלֵיהֶן חֻמֵץ כְּדִי שִׁיְהוּ חוֹלְצִין אֶת גְּרַעֲיֵניהֶם:

הד, הַדְּרוּרִין וְהַקְּרָבוֹת שֶׁל עוֹבְדֵי כוֹכְבִים וְיִין יִשְׂרָאֵל בְּהֵן - אֲסוּר בִּשְׂתִיָּה וּמִתָּר בַּהֲנָאָה. הַעֵיד שְׁמַעוֹן בֶּן גּוּדִיא לִפְנֵי בְּנוֹ שֶׁל רַבִּן גַּמְלִיאֵל מִשֶּׁם רַבִּן גַּמְלִיאֵל הַזְּקֵן: שְׁמִתָּר בִּשְׂתִיָּה, וְלֹא הוֹדָה לוֹ. נוֹדוֹת הָעוֹבְדֵי כוֹכְבִים, רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר מִשֶּׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קַפּוֹסִי: אֵין עוֹשִׂין שְׂטִיחִים לְבַהֲמָה. נוֹדוֹת הָעוֹבְדֵי כוֹכְבִים, גְּרוּרִין - מִתְרִין, חֲדָשִׁים, זְפוּתִין אֲסוּרִין. עוֹבְדֵי כוֹכְבִים עוֹבְדִים וְרוֹכְבִים, וְיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גְּבִי - כּוֹנֵס לְתוֹכוֹ יִין וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. קִנְקֵינִין שֶׁל עוֹבְדֵי כוֹכְבִים, חֲדָשׁוֹת - מוֹתָרוֹת, וְיִשְׁנוֹת - אֲסוּרוֹת. שְׁכַנְסוּ בַּה עוֹבְדֵי כוֹכְבִים מִים - מִתָּר יִשְׂרָאֵל לְהַכְּנִיס לְתוֹכוֹ יִין. וְשְׁכַנְסוּ בַּה עוֹבְדֵי כוֹכְבִים יִין - יִשְׂרָאֵל מִמֶּלֶא אוֹתָהּ מִים שֶׁלְשָׁה יָמִים מֵעַת לַעַת, וּמְכַנְסֵי לְתוֹכוֹ יִין וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. וְשְׁכַנְסוּ בַּה עוֹבְדֵי כוֹכְבִים יִין, וְיִשְׂרָאֵל צִיר וּמוֹרִיס - מִתָּר יִשְׂרָאֵל אַחַר לְהַכְּנִיס לְתוֹכָהּ יִין.

הה, לוקחין מן הָעוֹבְדֵי כוֹכְבִים תְּבוֹאוֹת, קִטְנִית, וְגִרְגָרוֹת, וְשׁוֹם וּבְצָלִים מִכָּל מְקוֹם, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשׁוֹם טְמֵאָה. הָאוֹג - בְּכָל מְקוֹם טְהוֹר. הָאֲרוֹ - בְּכָל מְקוֹם טְהוֹר. נֶאֱמַן הַצֵּיד לֹמֵר: "זֶה עוֹף טְמֵא, וְזֶה עוֹף טְהוֹר". נֶאֱמַן עִם הָאֲרָץ לֹמֵר: "כְּבָשִׁין אֵלוֹ טְמֵאִין, וּכְבָשִׁין אֵלוֹ טְהוֹרִין, וְלֹא רַבְצִיתִי עֲלֵיהֶן אֶת הַמְּשָׁקִין". אָבֵל אֵין נֶאֱמַן לֹמֵר: "דְּגִים אֵלוֹ צְדָתִים בְּטְהָרָה, וְלֹא נַעֲרַתִּי עֲלֵיהֶן אֶת

המְכַמְרֶת". הַקְּפָרִיסִין, הַמוּטָלִיא, וְהַחֲמִין שֶׁלֶּהֶן - מִתְרִין. בִּיצָה צְלוּיָה שֶׁלֶּהֶן - אֲסוּרָה. רַבִּי יְהוּדָה וּבֵית דִּינֹו הִתִּירוּ שְׁמֵן שֶׁל עוֹבְדֵי כוֹכְבִים בְּמִנְיָן. פֶּת שְׁאֲפָאָה עוֹבֵד כוֹכְבִים שֶׁלֹּא בְּמַעַמַד יִשְׂרָאֵל - הָרִי זֶה אֲסוּרָה. פֶּת שְׁאֲפָאָה יִשְׂרָאֵל אֶף עַל פִּי שֶׁהָעוֹבֵד כוֹכְבִים לָשָׂה, וּגְבִינָה שֶׁהַעֲמִידָה יִשְׂרָאֵל אֶף עַל פִּי שֶׁהָעוֹבֵד כוֹכְבִים עֲבָדָה - הָרִי זֶה מִתְרָת. יִשְׂרָאֵל יוֹשֵׁב בְּסוּף עֲדָרוֹ, וְהָעוֹבֵד כוֹכְבִים חוֹלֵב וּמְבִיא לוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

הו, איזו היא טְרִית שְׂאִינָה טְרוּפָה? כֹּל שֶׁהַשְּׂדֵרָה וְהָרֵאשׁ נִפְרָין. אֵיזְהוֹ צִיר שֵׁישׁ בּוֹ דָּגָה? כֹּל שֶׁכְּלִבִּית אַחַת אוֹ שְׁתֵּי כְּלִבִּיּוֹת מְשׁוּטָטוֹת בְּתוֹכוֹ. חֲתִיכָה שֵׁישׁ בַּה סִּמָּן, בֵּין בְּכֻלָּן בֵּין בְּמִקְצָתָן אֶפְלוֹ בְּאֶחָד (טְמֵאָה) - הָרִי זֶה מִתְרָת. מַעֲשֵׂה שֶׁהִבִּיאוּ גִרְבִּין שֶׁל חֲתִיכוֹת מִמִּין אֶחָד בְּעַכּוֹ, וְלֹא נִמְצָא סִמָּן אֶלָּא בְּאֶחָד מֵהֶן, וּבֹא מַעֲשֵׂה לִפְנֵי חֻמְמִים, וְהִתִּירוּ אֶת כֻּלָּן. מוֹרִיס אֲמֵן - הָרִי זֶה מִתָּר. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר: אֶף חֶלֶק אֲמֵן - הָרִי זֶה מִתָּר. יִין מְבָשֵׁל וְאוֹלוֹנְתִית - הָרִי אֵלוֹ אֲסוּרִים, מִפְּנֵי שֶׁתְּחַלְתֵּן יִין. אֹלוֹנְתִית - כְּבָרִיתָה - הָרִי זֶה מִתְרָת. יִין תְּפוּחִין, מִן הַפְּתִיק, וּמִן הָאוֹצֵר, מִן הַסְּפִינָה - הָרִי זֶה מִתָּר. וְאִם הָיָה נִמְכָּר בְּקִטְלוֹן - מִתְרָת. יִין תְּפוּחִים מִן הַשּׁוֹק - הָרִי זֶה אֲסוּר מִפְּנֵי שְׁמוֹזִיף. חֲגִבִין וְהַקּוֹפְרִין מִן הַפִּתְתִיק מִן הָאוֹצֵר וּמִן הַסְּפִינָה - הָרִי אֵלוֹ מִתְרִין. וְהַמוֹכֵר בְּסִלְיָל לִפְנֵי חֲנֻנִי - אֲסוּרִין מִפְּנֵי שְׁמַרְבִּיצִין עֲלֵיהֶן יִין כְּדִי שִׁיְהִי יָפִין לְמֵרֵאִית הָעֵין. מֶלֶח סִלְקוֹנְטִית, שְׁחוּרָה - מִתְרָת, לְבָנָה - אֲסוּרָה; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: שְׁחוּרָה - אֲסוּרָה, לְבָנָה מִתְרָת. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן גַּמְלִיאֵל אֹמֵר מִשׁוֹם רַבִּי חֲנִינָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: זֶה וְזֶה הָרִי זֶה אֲסוּרָה:

הז, אין לוקחין גְּבִינַת בֵּית הַיֵּינָאקִי, אֶלָּא מִן הַמְּמַחָה. וְשִׁלּוּקָה - נִלְקַחַת מִכָּל מְקוֹם. אין לוקחין קֶרֶט שֶׁל חֲלִתִית, אֶלָּא מִן הַמְּמַחָה. וְהָעֵלָה - נִלְקַחַת מִכָּל מְקוֹם. אין לוקחין יִין מִסְרוּרִיא, אֶלָּא מִן הַמְּמַחָה. וְלֹא מוֹרִיס, אֶלָּא מִן הַמְּמַחָה. וְלֹא חֲתִיכָה שְׂאִין בַּה סִּמָּן,

אלא מן הממחה. ולא מלח סלקונטית, אלא מן הממחה. ולא גבנית בית היניאקי, אלא מן הממחה. ולא קרט של חלתית, אלא מן הממחה. וכלן נאכלין אצל מי שאינו ממחה, ואינו חושש:

מסכת עבודה זרה פרק ששי

ו, א וחקמים אומרים: אין אסור, אלא שיש בידו מקל, או צפור, או כדור, סיף, עטרה, וטבעת, צלם, ונחש. ועל מכבדים, כגון: השירים, והנזמים, קטליות, טבעות - הרי אלו אסורות. ועל המבזין, כגון: היורות, מחמי חמין, הסיגנין, והקומקמין, והספלין, והסדנין, והמטבע - הרי אלו מתרין. מצא טבעת ועליה צורת חמה, צורת לבנה, צורת דרקון - ויליד לים המלח. רבי יהודה אומר: אף דמות וסרפס. טבעת שיש עליה עבודת כוכבים, בזמן שהיא בולטת - אסורה בהנאה, אם אינה בולטת - מתרת. בין כך ובין כך - אסור לחתם בה. ושאין עליה עבודת כוכבים - מתרת בהנאה, ומתיר לחתם. טבעת שיש עליה חותם - מתיר לחתם בה. רבי יהודה אומר: אם היה חותמה שוקע - אסור לחתם בה מפני שנעשה בולט, ומתיר לתנה בידו, ושחותמה בולט - מתיר לחתם בה, ואסור לתנה בידו. טבעת שיש עליה פרצוף - מתיר לחתם בה. רבי חנינא בן גמליאל אומר: של בית אבא היו חותמין בפרצופות. רבי אלעזר בר צדוק אומר: כל הפרצופות היו בירושלים, חוץ מפרצוף האדם. העשוי כמין דרקון - אסור. והדרקון תלוי בו - נוטלו ומשליכו, והשאר - הרי זה מתיר. איזה הוא מין דרקון שאסור? רבי שמעון בן אלעזר אומר: כל שהציצין יוצא מצוארו. אבל אם היה חלק - הרי זה מתיר.

ו, ב הלוקח גרוטאות מן העובד כוכבים, ומוצא בהן עבודת כוכבים - נוטלה ומשליכה, והשאר - הרי זה מתיר. עבודת כוכבים, עד שלא באת לרשותו - אומר לעובד כוכבים ומבטלה, שהעובד כוכבים מבטל עבודת כוכבים בין שלו בין של

חברו, בין עובדה בין שאינה עובדה, בין בשוגג בין במזיד, בין באנס בין ברצון. ישראל שעשה עבודת כוכבים - אסורה אף על פי שלא עבדה, לפיכך אין יכול לבטלה. עובד כוכבים שעשה עבודת כוכבים - מתרת עד שתעבד, לפיכך יכול לבטלה. רבי אומר משם רבי יעקב: אם עשאה לישראל מתחלה - אין יכול לבטלה. עובד כוכבים שמכר עבודת כוכבים לעובדיה - אסורה. שלא לעובדיה - מתרת. לזה עליה, נפלה עליה מפלת, שטפה נהר, או שנטלוה לסטין, או שהניחוה בעליה, כגון מלחמתו של יהושע, אם עתידין הבעלים לחזור עליה - אסורה, ואם לאו - מתרת. בימסיות שהעמידו עובדי כוכבים בשעת הגזרה, אף על פי שעברה הגזרה - הרי אלו אסורות. וכל עבודת כוכבים שבטלוה עובד כוכבים יכול תהא אסורה? תלמוד לומר (דברים ז): "פסילי אלהיהם תשרפון באש" את שנוהג בו משום אלוה - אסור, ואת שאינו נוהג בו משום אלוה - מתיר. ושל ישראל, בין שנהג בו לשם אלוה, בין שלא נהג בו לשם אלוה - אסור. כיצד מבטלה? רבי מאיר אומר: עד שיכה בקורנס ויחבל. רבי שמעון אומר: אפילו רואה סטרה ונפלה - הרי זו בטלה. וחקמים אומרים: עובד כוכבים - מבטל עבודת כוכבים שלו ושל ישראל. וישראל - אין מבטל עבודת כוכבים של עובד כוכבים. [רבי] שמעון בן מנסיא אומר: עבודת כוכבים של ישראל - אין לה בטלה עולמית. בימוס שנפגם רבו - הרי זה מתיר. מזבח שנפגם רבו - אסור עד שינתן.

ו, ג מקצה, שלו - אסור, ושל חברו - מתיר. לפני הקדשו - אסור, לאחר הקדשו - מתיר. מאימתי נקרא מקצה? משנעשה בו מעשה. איזהו נעבד? כל שעובדין אותו, בין בשגגה בין במזיד. איזה הוא מקצה? מקצה לעבודת כוכבים. אבל אומר: שור זה לעבודת כוכבים - לא אומר כלום, לפי שאין הקדש לעבודת כוכבים.

מסכת עבודה זרה פרק שביעי

ז, א פרה שפטמה בכרשיני עבודת כוכבים, ורדי גנה וזבלה בזבל עבודת כוכבים, ובור גנה שנטעה בעצי אשרה, ובור קלא אילן שרשם בעצי אשרה - ישרף. אחרים אומרים: מטילין אותה לחמר, עד שיחזרו מראיו לכמות שהיה. חלילין של עבודת כוכבים - אסור לספוד בהן. ואם היה מעלין שכר למדינה, אף על פי שהן עשויין לצרף עבודת כוכבים - מתר לספוד בהן. חניות של עבודת כוכבים - מתר לשכר מהן. גבאין של עבודת כוכבים - אסור לתן להן. אם היו מעלין שכר למדינה, אף על פי שהן עשויין לצרף עבודת כוכבים - מתר לתן להן. המיוחד ביתו לעבודת כוכבים - כלו מטמא בביאה. והעובר לתוכה - כעובר בבית עבודת כוכבים. אם היתה דרך הרבים מפסקתה - אינו טמא אלא אותו דרך בלבד.

ז, ב הסומך ביתו לבית עבודת כוכבים - כלו מטמא בביאה. סמכו לו הן - אין כלו מטמא בביאה, אלא אותו כתל נדון מחצה למחצה, נפל - אסור לבנותו, בנאו - חזר לתחלתו. בנאוהו הן - אין כלו מטמא בביאה, אלא אותו הכתל נדון מחצה למחצה. המוכר ביתו לעבודת כוכבים - דמיו אסורין, ויוליף הנאה לים המלח. אבל עובדי כוכבים שאנסו את אחד ונטלו את ביתו והעמידו בו עבודת כוכבים - דמיו מתרין, וכותב ומעלה בערקאין. המכניס ראשו ורבו לבית עבודת כוכבים - טמא. כלי חרס שהכניס אחוריו לעבודת כוכבים - טמא. הספסלין והקתדריות שהכניס רבו לבית עבודת כוכבים - טמאין.

ז, ג כל מקומות שנקראו לשבח עבודת כוכבים - מכניז אותן לגנאי. את שקוראין 'עין כוס' - קורין אותו 'עין קוי'. 'גריא' - קורין אותו 'גליא'. מי שגפזרו מעותיו לפני עבודת כוכבים - לא יהא שוחה לפניו ומלקט, מפני שגראה כשוחה לעבודת כוכבים. אבל הופך לאחוריו, וממקום שאינו נראה - מתר. מעין מים היוצא מבית

עבודת כוכבים - לא יהא שוחה לפניו ושותה, מפני שגראה כשוחה לפני עבודת כוכבים, אבל הופך לאחוריו ושותה. ובמקום שאינו נראה ושותה - מתר. פרוצופות המטילין מים לכרכין - לא יניח פיו על פי פרוצוף, מפני שגראה כשוחה לעבודת כוכבים. אבל מקבל בידו ושותה. יתר על כן אמרו: לא יניח פיו על פי הסילון וישתה, מפני סכנת נפשות. שאלו פילוסופין את הזקנים ברומי: אם אין רצונו בעבודת כוכבים, מפני מה אינו מבטלה? אמרו להן: אלו לדבר שאין העולם צריך בהן היו עובדין - היה מבטלו, הרי הן עובדין לחמה וללבנה לכוכבים ולמזלות, יאבד עולמו מפני השוטים! אלא הנח לעולם שינהג כמנהגו, ושוטים שקלקלו - עתידין לתן את הדין. גנב זרעים לזרע - לא סופן לצמח? לא על אשת איש - אין סופו לילד?! אלא הנח לעולם שינהג כמנהגו, ושוטים שקלקלו - יבואו ויתנו את הדין.

ז, ד העובדי כוכבים העובדין את ההרים ואת הגבעות, אף על פי שהן מתרין, עובדיהן - בסקילה. אדם הנעבד, אף על פי שהוא מתר, עובדיו - בסקילה. איזהו אשרה? כל שהעובדי כוכבים עובדין ומשמרין אותה ואין טועמין מפרותיה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: שלש אשרות בארץ ישראל, חרוש שבכפר פטם, ושכפר פגשה, שקמה שבראני ושכרמל. אשרה - זורעין תחתיה ירקות בימות הגשמים, אבל לא בימות החמה. החיזרין - לא בימות החמה ולא בימות הגשמים. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף לא זרעין ולא ירקין בימות הגשמים, מפני שהעלין נושרין והיה להן לזבל.

ז, ה הנכנס תחתיו - כנכנס לבית עבודת כוכבים. אם היתה דרך הרבים מפסקת - הרי זה מתרת. ישראל שפסל את האשרה, בין לצרכו בין שלא לצרכו - אסור. ועובד כוכבים שפסל את האשרה, לצרכה - היא אסורה והוא מתר. לצרכו - בין זה ובין זה

אסור. לא יעלה אדם לראש הבימוס אפילו לנוולו לטנפו, משום שנאמר (דברים יג): "ולא ידבק בידך מאומה". לא יאמר אדם לחברו: המתן לי בצד עבודת כוכבים פלונית, ואני אמתין לך בצד עבודת כוכבים פלונית, שנאמר (שמות כג): ושם אלהים אחרים לא תזכירו וגו'.

זו עבודת כוכבים וכל מה שעליה - הרי זו אסורה. מצא עליה יינות שמנים וסלתות, וכל דבר שפיוצא בו קרב על גבי המזבח - אסור. כלים המשתמשות בהן, בגופה - אסורין, שלא בגופה - מתרין. אף כלים המשתמשות בהן ובגופה, גנבום כומרים ומכרום - הרי אלו מתרין.

כתוב אחד אומר (דברים ז): לא תחמד כסף. וכתוב אחד אומר: כסף וזהב אשר עמהן. כיצד יתקומו שני כתובים הללו? בין שגופן לבוש בהן, בין שאין גופן לבוש בהן - אסורין. "עמהן" את שגופה לבוש בהן - אסורין, את שאין גופה לבוש בהן - מתרין. אף כלים שגופה לבוש בהן, גנבום כומרים ומכרום - הרי אלו מתרין. מרקוליס וכל מה שעליו - הרי זה אסור. מצא עליו יינות שמנים וסלתות, וכל דבר שפיוצא בו קרב על גבי המזבח - אסור. מעות וכלים - הרי אלו מתרין. אחרים אומרים: מעות וכלים שעל גבי אבן העליזנה - הרי אלו אסורין. אבנים שנשרו מן המרקוליס, אם היו נראות עמו - אסורות, ואם לאו - מתרות. רבי ישמעאל אומר: שלש תפוסות לו - אסורות, ושאינן תפוסות לו - מתרות. ישראל שהביא אבנים מן המרקוליס - הרי אלו אסורות, מפני שנאסרו לעבודת כוכבים. עובד כוכבים שהביא אבנים מן המרקוליס - הרי אלו מתרות, מפני שהיא כעבודת כוכבים שהניחה בעליה, ומרקוליס שנעקר ממקומו - מתר בהנאה. בזורק אבן במרקוליס מהו אומר? (משלי כו) כצורו אבן במרגמה כן נותן לכסיל כבוד. כשם שזורק אבן במרקוליס - מכבדו ואין יודע כבוד, כך כל המכבד רשע - מכבדו ואין יודע כבוד. דבר

אחר: כצורו אבן, כשם שזורק אבן במרקוליס - עובד עבודת כוכבים, כך כל המכבד רשע - הרי זה כעובד עבודת כוכבים. דבר אחר: כצורו אבן, כשם שזורק אבן במרקוליס - מתחייב בנפשו, כך המשתמש ביצרו - מתחייב בנפשו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בשונה לתלמיד רשע מהו אומר? כצורו אבן במרגמה, כשם שזורק אבן במרקוליס - עובד עבודת כוכבים, כך השונה לתלמיד רשע - כעובד עבודת כוכבים.

מסכת עבודה זרה פרק שמיני

ח,א בראשונה היו אומרים: אין בוצרין עם העובד כוכבים, ואין דורכין עם ישראל העושה בטמאה, אבל דורכין עם העובד כוכבים. חזרו לומר: אין דורכין עם העובד כוכבים, ואין בוצרין עם ישראל העושה בטמאה, אבל בוצרין עם העובד כוכבים, ומוליכין עמו חביות חדשות אבל לא ישנות; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אחד חדשות ואחד ישנות - מסייעין אותו עד שנחעלם משניהן. נחעלם משניהן - נעשה יין נסך. בראשונה היו אומרים: אין מסייעין את הנחתום העושה בטמאה, ואין מוליכין עמו גריצות לתנור. חזרו לומר: מסייעין את הנחתום העושה בטמאה, ומוליכין עמו גריצות לתנור. ובסוריא - מסייעין את הנחתום העושה בטמאה, ומוליכין עמו גריצות לתנור.

ח,ב ישראל העושה עם העובד כוכבים בגת - הרי זה מעלה את הלחם לגבי תפוח, ומוריד את הלחם מגבי תפוח, אף על פי שהיין צף על ידיו - מתר, שאין דרכן לנסך כן. והעובד כוכבים העושה עם ישראל בגת - הרי זה מעלה הלחם לגבי תפוח, ומוריד את הלחם מגבי תפוח, אף על פי שהיין צף על גבי ידיו - מתר שאין דרכן מנסכים כן. השוקל ענבים בכף מאזנים, אף על פי שהיין צף על גבי ידיו - מתר שאין דרכן מנסכין כן. הדורס ענבים בחבית, אף על פי שהיין צף על גבי ידיו - מתר שאין דרכם

פְּתוּחוֹת וְהַעוֹבֵד כּוֹכְבִים יוֹשֵׁב וּמִשְׁמֵרן -
מִתָּר מִפְּנֵי שְׂבִיחַת הַמִּשְׁתַּמֵּר.

חַד הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת חֲצֵי הַיּוֹם
בְּאִסּוּר וְחֲצֵי הַיּוֹם בְּהֵתֵר, וְנִתֵּן כֶּלֶן בְּכַרְךָ
אֶחָד - כֶּלֶן אִסּוּרוֹת. אֵלּוּ בִּפְנֵי עֲצָמָן וְאֵלּוּ
בִּפְנֵי עֲצָמָן, רֵאשׁוֹנוֹת - אִסּוּרוֹת, וּשְׁנִיּוֹת -
מִתְרוֹת. הַשׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ
מִלְּאכָה, וְלַעֲתוּתֵי עָרֵב אָמַר לוֹ: "הוֹלֵךְ לִי
אֶת הַלְּגִין הַזֶּה בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי" אִף עַל פִּי
שְׂאִין יִשְׂרָאֵל רֵשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן, שְׁכָרוֹ - מִתָּר.
הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְרִכֵּב עֲלֵיהָ, וְאָמַר לוֹ:
"תִּגְהַר לִי אֶת הַלְּגִין הַזֶּה עֲלֵיהָ" אִף עַל פִּי
שְׂאִין יִשְׂרָאֵל רֵשָׁאֵי לַעֲשׂוֹת כֵּן, שְׁכָרוֹ - מִתָּר.
אוֹמֵר אָדָם לְחִבְרוֹ וּלְפּוֹעֵלוֹ: צֵאוּ וְאֶכְלוּ
בְּדִינְךָ זֶה, צֵאוּ וְשִׁתּוּ בְּדִינְךָ זֶה, וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ
מִשֵּׁם מַעֲשָׂרוֹת וּמִשֵּׁם שְׂבִיעִית וּמִשֵּׁם יֵין
נֶסֶךְ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ: צֵאוּ וְאֶכְלוּ כִּכֵּר וְאִנִּי
נוֹתֵן דְּמִיָּה, צֵאוּ וְשִׁתּוּ רְבִיעִית וְאִנִּי נוֹתֵן אֶת
דְּמִיָּה - הֵרִי זֶה חוֹשֵׁשׁ מִשׁוּם מַעֲשָׂרוֹת
וּמִשׁוּם שְׂבִיעִית וּמִשׁוּם יֵין נֶסֶךְ. הַנּוֹתֵן צֶמֶר
לְצִבְעֵ עוֹבֵד כּוֹכְבִים לְצִבְעֵ לוֹ - אִינוּ חוֹשֵׁשׁ
שְׂמָא צִבְעוֹ בַּחֲמִץ שֶׁל יֵין נֶסֶךְ. אִם בָּאוּ לְבֵית
חֲשׁוֹבֵן - אִסּוּר.

חַה הַמְּנִיחַ יֵינוּ בְּפוֹנְדֵק וְנִכְנַס לְכַרְךָ, אִף עַל
פִּי שְׂשֵׁהָ לְזִמְן מְרַבָּה - מִתָּר. וְאִם הוֹדִיעוּ,
אוּ שְׁנַעַל עֲלָיו בְּפוֹנְדֵקוֹ - אִסּוּר. הַמְּנִיחַ יֵינוּ
בְּסַפִּינָה וְנִכְנַס לְכַרְךָ, אִף עַל פִּי שְׂשֵׁהָ לְזִמְן
מְרַבָּה - מִתָּר. וְאִם הוֹדִיעוּ אוּ שְׂהַפְלִיגָה
סַפִּינָתוֹ בַּיָּם - אִסּוּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר
אוֹמֵר: הִיָּה שֵׁם לְגִין מְלֵא וְקִשּׁוֹר לְכַרְעֵי
הַמִּטָּה, וְאִין הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים יוֹדֵעַ בּוֹ - מִתָּר.
אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְהֵלֵא פִּשְׁתִּים נִכְרֵי בֵּין
מִלְּמַעְלָה בֵּין מִלְּמַטָּה, אֶלְא אֶלְא כְּדֵי שִׁפְתַח
וְיִגַּף וַיִּנְגַּב. הַמְּשַׁלַּח חֲבִית שֶׁל יֵין בֵּיד בְּתוֹ,
וְשֶׁל צִיר וְשֶׁל חֲמִץ וְשֶׁל מוֹרִיס וְשֶׁל שְׁמֵן
וְשֶׁל רִבֵּשׁ בֵּיד הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים, אִם הִיָּה מְכִיר
חוֹתָמוֹ וּשְׁמוֹ - מִתָּר, וְאִם לֹא - אִסּוּר. יֵינוּ
אֶצֶל הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים, מֵהַסְתֵּם - אִסּוּר מִשֵּׁם
יֵין נֶסֶךְ. אֲבָל הַצִּיר וְהַמוֹרִיס וְהַדְּבֵשׁ, אִם
רָאָה אוֹתוֹ שְׂמֵנִסְכִּין - אִסּוּרִין, וְאִם לֹא -
מִתְרִין. יִשְׂרָאֵל הַחֲשׁוֹד - שׁוֹתֵין בְּמִתְרוֹת

מִנְסַכִּין כֶּךָ. נָפַל לְבָאֵר וְנִגַּע בּוֹ טֶפֶח כֹּל
שֶׁהוּא - אִסּוּר. יָרְדוּ לְשִׁלוֹת חֲרָצִין וְזָגִין מִן
הַבָּאֵר, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת
חֲכָמִים וְאָמְרוּ: יִמְכְרוּ כֶּלֶן לְעוֹבֵד כּוֹכְבִים.
עוֹבֵד כּוֹכְבִים שֶׁהִיָּה מַעְלָה עֲנָבִים בְּסַלִּין
וּבְדִרְדוֹרִין לְגַת, אִף עַל פִּי שְׁנַפְצָן לְגַת וְהִיָּין
מִנְתּוֹ עַל גְּבֵי עֲנָבִים - מִתָּר שְׂאִין דִּרְכָן
מִנְסַכִּין כֵּן. הַלּוֹקַח עֲבֵט שֶׁל עֲנָבִים מִן
הַעוֹבֵד כּוֹכְבִים, וּמִצָּא תַחְתּוֹ גְּמִמִּיּוֹת -
מִתָּר. בְּצֵדוֹ גְּמִמִּיּוֹת - אִסּוּר. אָדָם שֶׁשֵּׁשֶׁט
יָדוֹ לְחִבִּית, כְּמַדְמָה שֶׁהִיא שֶׁל שְׁמֵן וְנִמְצָאָתָה
שֶׁל יֵין, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וּבָאוּ וְשָׁאֲלוּ אֶת
חֲכָמִים וְאָמְרוּ: יִמְכְרוּ כָּלֶם לְעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים.
אִגְרָדִּמָן שְׂטַעַם מִן הַכּוֹס וְהַחֲזִירוֹ לְחִבִּית -
אִסּוּר. קָדַח בְּמִנְיַקָתָה, וְנִפְלָה מִמֶּנָּה טֶפֶח כֹּל
שֶׁהִיא - אִסּוּרָה, מִפְּנֵי שְׂטַפָּה שֶׁל יֵין אִסּוּרָה
וְאוֹסְרָתָה כֹּל שֶׁהִיא.

חג, יִשְׂרָאֵל שֶׁהִכְנִיס יֵינוּ לְרִשׁוֹת עוֹבֵד
כּוֹכְבִים, אִם יֵשׁ עֲלָיו מִפְתַּח אוּ חוֹתֶם -
מִתָּר, וְאִם לֹא - אִסּוּר. לָוֶה מִן הַעוֹבֵד
כּוֹכְבִים, אִף עַל פִּי שֵׁשׁ עֲלָיו מִפְתַּח אוּ
חוֹתֶם - אִסּוּר עַד שִׁיוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. יִשְׂרָאֵל
שֶׁטְהַר יֵינוּ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים וְנִתְּנוּ בְּרִשׁוֹתוֹ,
אִף עַל פִּי שֵׁשׁ עֲלָיו מִפְתַּח אוּ חוֹתֶם -
אִסּוּר. אִם הִיָּה אוֹצֵר פְּתוּחַ לְרִשׁוֹת הַרְבִּים -
מִתָּר. בְּעִיר שְׂכָלָה עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים - אִסּוּר עַד
שִׁיוֹשִׁיב שׁוֹמֵר. יִשְׂרָאֵל שֶׁטְהַר יֵינוּ שֶׁל עוֹבֵד
כּוֹכְבִים וְנִתְּנוּ בְּרִשׁוֹתוֹ, וְהֵלֵא כְּתַב לוֹ:
"הִתְקַבְּלֵתִי מִמֶּךָ מְעוֹת" - מִתָּר. אֲבָל אִם
יִרְצֶה יִשְׂרָאֵל - אִין מְנִיחוֹ עַד שִׁיתֵן אֶת
מְעוֹתָיו. זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה בְּבֵית שְׂאָן, וְאָמְרוּ:
אִין זוֹ אֶלְא עֲרָמָה. יִשְׂרָאֵל שֶׁטְהַר יֵינוּ שֶׁל
עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְנִתְּנוּ בְּרִשׁוֹת עוֹבֵד כּוֹכְבִים
אֲחֵר, זֶה הִיָּה מַעֲשֵׂה, וְשָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי שְׁמַעוֹן
בֶּן אֶלְעָזָר וְאָמַר: רִשׁוֹת עוֹבֵד כּוֹכְבִים אַחַת.
יִשְׂרָאֵל שֶׁטְהַר יֵינוּ שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים, וְנִתְּנוּ
בְּשִׁתֵּי חֲצִרוֹת אוּ בְּשִׁתֵּי עִירוֹת, אִף עַל פִּי
שִׁיּוּצָא וְנִכְנַס מִחֲצַר זוֹ לְחֲצַר זוֹ, וּמַעִיר זוֹ
לְעִיר זוֹ - מִתָּר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בְּחֻזְקָתָה
מִשְׁתַּמֵּר. אִם הִיָּתָה חֻזְקָה לוֹ בְּמָקוֹם אַחֵר -
אִסּוּר. פְּרוּזָא שִׁישְׂרָאֵל וְעוֹבֵד כּוֹכְבִים
כּוֹנְסִין לְתוֹכוֹ יֵין, אִף עַל פִּי שְׂחִבִּיּוֹת

ואין שותין מלגיננו. ואם היה חשוד על השתיה - אף ממרתפו אסור.

ח,ו עובד כוכבים שהיה חייב מעות לישראל, אף על פי שמכר יין נסך והביא לו, עבודת כוכבים והביא לו - מתר. אבל אם אמר לו: המתן עד שאמכר יין נסך ואביא לך, עבודת כוכבים ואביא לך - אסור. המוכר יינו לעובד כוכבים ופסק עמו, אף על פי שעתיד למחות את המחצלאות ואת המדות - מתר. וחנוני, בין כך ובין כך - אסור. מפני שראשון ראשון זקוף עליו. עובד כוכבים ששלח לגנה אצל ישראל, ומקצת עכבת יין לתוכו - הרי זה ממלא לו הלגין ונועל ונוטל ממנו דמי כלן ואינו חושש.

מסכת עבודה זרה פרק תשיעי

ט,א המערה מקלי לכלי קלוה, משכנגד שפתח של חבית ולמטה - הרי זה אסור. הגת והמחץ והמשפך של עובדי כוכבים - רבי מתיר, וחכמים אוסרין. ומודה רבי בקנקנים - שהן אסורות. מפני מה אלו אסורות ואלו מתרות? אלו - עשויות למכנס, ואלו - עשויות שלא למכנס. של עץ ושל אבן - צריך לנגב. אם היו זפותין - צריך לקלף.

ט,ב הלוקח כלי תשימש מן העובד כוכבים, דברים שלא נשתמש בהן - מטבילין והן טהורין. דברים שנשתמש בהן, כגון כוסות וצלוחית - ידיחן בצונן. כגון היורות והמחמין והטוגנין וקמקומוסין - ידיחן ברותחין. כגון הספינין והשפודים והאספלאות - מלבנן באור והן טהורין. וכלן שנשתמש בהן עד שלא יגעיל, וטבל ולבן - הרי זה מתר.

ט,ג מי שהיו גתיו ובדיו טמאין, ומבקש לטהרן, הדפס והלולבים והעדשות - מנגבן והן טהורין. העקלין של נצרים ושל בצבון - צריך לנגב. של חשיפה ושל גמי - צריך לישן. וכמה מישנן? שנים עשר חדש. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מגת לגת ומבד לבד. רבי יוסי אומר: הרוצה לטהרן - או

חולטן מיד בחמין, או מולגן במי זיתים. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוסי: נותנן בנהר שמימיו מהלכין מלא עינו. הצנור שמימיו מקלחין - כשם שמנגב לטהרה, כך מנגב לזין נסך.

ט,ד על שבע מצות נצטוו בני נח: על הדינין, ועל עבודת כוכבים, ועל גלוי עריות, ועל שפיכות דמים, ועל הגזל, ועל אבר מן החי. על הדינין כיצד? כשם שישראל מצוין להושיב בתי דינין בעירות שלהן - כך בני נח מצוין להושיב בתי דינין בעיר שלהם. על עבודת כוכבים ועל ברכת השם כיצד? עובד כוכבים שעבד עבודת כוכבים וברך את השם. לא נתנה מיתה לבני נח אלא בסיף בלבד. על גלוי עריות כיצד? כל ערוה שבית דין של ישראל ממתין עליה - בני נח מזהרים עליה, וכל ערוה שבית דין של ישראל מזהרים עליה - בני נח מממתין עליה; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: הרבה עריות שאין בית דין ממתין עליה - בני נח מזהרים עליה. בא על עריות ישראל - נדון בדיני ישראל. בא על עריות העובדי כוכבים - נדון בדיני העובדי כוכבים. ואין לי אלא נערה מארסה בלבד. ועל שפיכות דמים כיצד? עובד כוכבים בעובד כוכבים, עובד כוכבים בישראל - חייב. ישראל בעובד כוכבים - פטור. על הגזלה כיצד? גנב גזל יפת תאר, וכן כיוצא בו, עובד כוכבים בעובד כוכבים, עובד כוכבים בישראל - אסור. ישראל בעובד כוכבים - מתר. על אבר מן החי כיצד? אבר המדלדל בבהמה ואין בו להעלות ארוכה, בשר המדלדל בבהמה ואין בו להעלות ארפה - אסור לבני נח ואין צריך לומר לישראל. ואם יש בו להעלות ארפה - מתר לישראל ואין צריך לומר לבני נח. נטל צפור שאין בה כניית ואכלה - רבי פוטור, ורבי אלעזר ברבי שמעון מחיב. ומה על אבר מן החי ממנו - חיב, כלו - לא יהא חיב! חנקה ואכלה - פטור. רבי חנניא בן גמליאל אומר: אף על דם מן החי. רבי חזקא אומר: אף על הפרוס. רבי שמעון אומר: אף על הכשפים.

רבי יוסי אומר: כל האומר בפְּרָשָׁה - בני נח
מְזַהְרִין עָלֶיהָ, שְׁנֹאָמַר (דְּבָרִים יח): לא
יִמָּצָא כֶּךָ מַעֲבִיר בְּנוֹ וּבְתוֹ בָּאֵשׁ וְגו' וְחוֹבֵר
חֶבֶר כִּי תוֹעֵבֶת ה'. אֲפָשָׁר שְׁכַתּוֹב עֲנֹשׁ עַד
שֶׁלֹּא יִזְהִיר? אֵלֹא מְזַהֵר וְאַחַר כֵּךְ עוֹנֵשׁ,
מִלְּמַד: שֶׁהִזְהִיר וְאַחַר כֵּךְ עוֹנֵשׁ. רַבִּי אֶלְעָזָר
אוֹמֵר: [אָרְךָ] עַל הַכִּלְאִים. מִתָּר לְבְנֵי נֹחַ לְזָרַע
וּלְלִבֹּשׁ כְּלָאִים. אָסוּר לְהִרְבִּיעַ וּלְהִרְכִּיב
אֵילָנוֹת.

איר קענט באקומען דעם שטארק
אויפגעכאפטע וועכנטליכע

קרית ברסלב

פרייליכע נייעס!

חיה וואג
ביי אייער
טיר

פאר זאויס
\$3.99

צו סובסקרייבן חפּט יעצט אריין
אדער שיקט א טעקסט צו:

718.387.2691

SUBSCRIBE@KERENHADFUSA.ORG

תוכנ'דיג און
ציענדיג

וואס איר וועט נישט
טרעפן אין ערענץ

אדבה איבערציגט
אייר אליון

<p>13</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר _____ 6:53 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:31 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 5:28 בבלי: חגיגה ז • ירושלמי: בבא קמא כג • תוספתא: עבודה זרה ג נ"ך: ירמיה כז • רמב"ם: טומאת מת ד</p>
<p>14</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יג 13</p>	<p>עלות השחר _____ 6:52 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:24 שקיעה _____ 5:29 בבלי: חגיגה ה • ירושלמי: בבא קמא כד • תוספתא: עבודה זרה ד נ"ך: ירמיה כח • רמב"ם: טומאת מת ה</p>
<p>15</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>פורים קטן Purim Katan עלות השחר _____ 6:50 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:30 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 5:30 בבלי: חגיגה ו • ירושלמי: בבא קמא כה • תוספתא: עבודה זרה ה נ"ך: ירמיה לז • רמב"ם: טומאת מת ו</p>
<p>16</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>טו 15</p>	<p>שושן פורים קטן Shushan Purim Katan עלות השחר _____ 6:49 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:29 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:23 שקיעה _____ 5:32 בבלי: חגיגה ז • ירושלמי: בבא קמא כז • תוספתא: עבודה זרה ו נ"ך: ירמיה לב • רמב"ם: טומאת מת ז</p>
<p>17</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 6:48 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 שקיעה _____ 5:33 בבלי: חגיגה ח • ירושלמי: בבא קמא כח • תוספתא: עבודה זרה ז נ"ך: ירמיה לד • רמב"ם: טומאת מת ח</p>
<p>18</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יז 17</p>	<p>עלות השחר _____ 6:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:28 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:22 שקיעה _____ 5:34 בבלי: חגיגה ט • ירושלמי: בבא קמא כח • תוספתא: עבודה זרה ח נ"ך: ירמיה לו • רמב"ם: טומאת מת ט</p>
<p>19</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יח 18</p>	<p>כִּי תִשָּׂא עלות השחר _____ 6:45 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 9:27 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:21 שקיעה _____ 5:35 בבלי: חגיגה י • ירושלמי: בבא קמא כט • תוספתא: עבודה זרה ט נ"ך: ירמיה לז • רמב"ם: טומאת מת י</p>

Candle Lighting 5:16 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 6:48 זמן מוצש"ק

סֵי וְזֵי אֲזוּי אַ אֵיד זַעַט נֶאָר אוֹיִם, דֶּאָרְף עַר זֵיךְ שְׂטַעַנְדִּיג הַאַלְטֵן פֿרִיילִיךְ, עַר
קָען זֵיךְ פֿרִייעֵן בְּלוֹזִי מִיט דַּעַם אַז עַר אֵיז פֿאַשאַפֿן גַּעוואָרן אַלֶּס אֵיד און עַר
אֵיז נִישֶׁט קִיין גוֹי.
(שִׁירוֹת דֶּר"ן סִינן ב"ג)